Slovenská advokátska komora

4 2017

Ročník XXIII | Vydáva Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava | www.sak.sk

bulletin slovenskej advokácie

NEPREHLIADNITE

Muzikál Cats v rámci podujatí konferencie

K ústavnoprávnym aspektom náhodného prerozdeľovania exekučných spisov súdnym exekútorom

Konanie o oddlžení po novom – správca ako alter ego dlžníka?

Osobné bankroty

Obsah

Aktuálne

2 **ROZHOVOR**
Pred nadchádzajúcou konferenciou
JUDr. Ľubomír Hrežďovič
5 Tenisový turnaj „Advokáti v sieti“ (Pozvánka)
6 Konferencia advokátov
6 NEPREHLIADNITE – Svetový muzikálový hit Mačky (Cats)
7 **DISKUSIA**
Tlmočenie a preklad v civilnom sporovom konaní (sporné otázky)
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

Články, štúdie

10 DISKUSIA – K ústavnoprávnym aspektom náhodného prerozdeľovania exekučných spisov súdnym exekútorom
Mgr. Tomáš Pobijak
21 Konanie o oddlžení po novom – správca ako *alter ego* dlžníka?
JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
30 Osobné bankroty
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDIKATÚRA
54 Účinky overenia pravosti podpisu advokátom na území iného členského štátu
57 Premlčanie práva advokáta na odmenu za poskytovanie právnych služieb

Advokácia

SAK
60 Zo zasadnutia predsedníctva SAK
60 Pýta(j)te sa predsedníctva
62 Nepriloženie obligatórnych príloh k ústavnej sťažnosti ako porušenie povinností advokáta
65 Advokátske kľučky
ZAHRANIČIE
66 Pochybenie advokáta pri poukazovaní platby protistrane ako závažné porušenie povinností advokáta
68 35. dni chorvátskych advokátov
70 Advokácia na globálnej úrovni a jej prínos z pohľadu reprezentantov SAK
73 13 najčastejších chýb pri podávaní sťažnosti na Európsky súd pre ľudské práva a ako sa ich vyvarovať
75 XXV. Konferencia *Karlovarské právnické dny*
77 Bulletin advokacie prináša...

Zaujímavosti

78 **LITERATÚRA**
Advokáti davisti
JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.
79 Advokáti Davisti – Daniel Okáli (3. časť)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
81 2. ročník bedmintonového turnaja mužov a žien Slovenskej advokátskej komory (Pozvánka)
82 Pozvánka na svetovú vedeckú konferenciu DETI V SIETI

Vážené kolegyne a kolegovia,

v podobe aprílového vydania Bulletinu slovenskej advokácie sa vám do rúk dostáva ďalšie tzv. monotematické číslo. Témou tohto čísla je vymáhanie právnych nárokov so zameraním na insolvenciu a exekučné konanie. Premenlivosť aprílového počasia v danej súvislosti mnohé naznačuje. „Legislatívna smršť“, pojem, ktorý medzičasom, žiaľ, zľudovel, v ostatných rokoch totiž pravidelne prekračuje svoje vlastné dimenzie.

Jednou z hlavných úloh Bulletinu slovenskej advokácie je informovať advokátsku a širšiu právnickú verejnosť o pravidelných legislatívnych zmenách a prostredníctvom odborných príspevkov poukázať aj na súvisiace interpretačné a aplikačné problémy. Niektorí autori obohacujú svoje príspevky aj o dôsledný rozbor filozofických východísk, princípov a účelu právnej úpravy, čo z hľadiska teórie výrazne uľahčuje vnímanie a pochopenie normatívneho textu. Pre aplikačnú prax sú znalosť právnej teórie a spôsobilosť účinne teleologicky interpretovať predpis nezastupiteľnými fenoménmi.

Možno preto hodnotiť veľmi pozitívne, že v nadväznosti na aktuálnu novelizáciu zákona o konkurze a reštrukturalizácii (zákonom č. 377/2016 Z. z. s účinnosťou prevažnej časti od 1. marca 2017) uverejňujeme príspevok vynikajúceho autora a popredného odborníka na insolvenčné právo doc. JUDr. Milana Ďuricu, PhD. s názvom ***Osobné bankroty****. Rovnakej problematike, i keď z iného uhla pohľadu, je venovaný aj odborný príspevok* ***Konanie o oddlžení po novom – správca ako alter ego dlžníka?*** *autora JUDr. Rudolfa Manika, PhD., MBA, MHA, advokáta a správcu.*

Na niektoré sporné otázky, súvisiace s intenzívne diskutovanou novelizáciou Exekučného poriadku zákonom č. 2/2017 Z. z. s účinnosťou od 1. 4. 2017, je zameraný príspevok Mgr. Tomáša Pobijaka s názvom ***K ústavnoprávnym aspektom náhodného prerozdeľovania exekučných spisov súdnym exekútorom****, ktorý je uverejnený v rubrike Diskusia.*

Monotematické čísla sa pozvoľna stali redakčnou tradíciou Bulletinu slovenskej advokácie. Pozitívna je aj čitateľská odozva na takto usporiadaný spôsob šírenia informácií, ktoré (pevne veríme) vykazujú náležitý stupeň obsahovej kvality. Dovolím si preto vyjadriť presvedčenie, že toto monotematické číslo rozhodne nie je posledným a súčasne zaželať čitateľom príjemný a obohacujúci intelektuálny zážitok.

František Sedlačko
člen redakčnej rady BSA

K fotografii na obálke
11. apríl 2017 – Kaňkov palác, sídlo ČAK v Prahe. Predseda SAK Ľubomír Hrežďovič odovzdal predsedovi Českej advokátskej komory Martinovi Vychopňovi vyznamenanie za mimoriadny prínos advokácii. Viac k slávnostnej udalosti sa dočítate v bulletine č. 5. Foto Barbora Petráčková

ROZHOVOR

Pred nadchádzajúcou konferenciou

V Bulletine slovenskej advokácie č. 11/2016 sme uverejnili avízo, že 9. – 10. júna roku 2017 sa bude konať Konferencia advokátov. Redakcia sa rozhodla dať priestor všetkým čelným predstaviteľom orgánov komory, aby zrekapitulovali svoje pôsobenie vo funkciách.
Rubriku rozhovorov s čelnými predstaviteľmi orgánov komory uzatvárame rozhovorom s predsedom Slovenskej advokátskej komory ***JUDr. Ľubomírom Hrežďovičom****.*

■ Ako vnímate z profesionálneho hľadiska svoje bezmála päťročné pôsobenie vo funkcii predsedu SAK?
Pýtate sa ma na určitú rekapituláciu môjho pôsobenia na čele komory. Pripomínam, že ešte predtým som vykonával dve volebné obdobia funkciu podpredsedu a v tom čase som mal pridelenú agendu disciplinárneho konania a ekonomických otázok. Práca v predsedníctve nebola pre mňa novinkou a pri nástupe do funkcie predsedu som mal pomerne bohaté skúsenosti s prácou v orgánoch. Napriek tomu si dovolím povedať, že v ostatnom období sa činnosť predsedníctva ešte viac precizovala a štruktúrovala v tom zmysle, že každý jeho člen mal pridelenú oblasť, ktorej sa venoval primárne a prioritne. Z profesionálneho hľadiska si tento stav vyžiadal z mojej strany aj určité manažérske a riadiace schopnosti, pretože bolo potrebné koordinovať prácu v predsedníctve, ale aj v poradných orgánoch komory – napr. v pracovných skupinách. Najmä z toho dôvodu, že som prvým predsedom komory, ktorý pri výkone advokátskej praxe nepôsobí v Bratislave, musím povedať, že mnohokrát si tieto činnosti vyžiadali až enormné úsilie odovzdať pre prácu komory všetko, čo som si predsavzal.

■ Čím Vás to obohatilo po ľudskej stránke?
Aj keď mám prácu s ľuďmi veľmi rád, veď už samotná práca advokáta je takou sama osebe, určite si odnášam z práce vo vedení komory aj osobné obohatenie. Ako som už naznačil, zloženie predsedníctva i ostatných orgánov komory v predchádzajúcich volebných obdobiach prešlo razantnou obmenou. Nepochybne nastala silná generačná výmena, predsedníctvo bolo zložené zo zástupcov zo všetkých regiónov Slovenska, pribudli aj ženy. Skĺbenie všetkých týchto aspektov so zameraním na spoločný cieľ a výsledok ma určite obohatilo aj po ľudskej stránke. Spoznal som mnoho, najmä mladších kolegov, u ktorých som rozpoznal záujem o dianie v komore. Človek v mojej pozícii musí rešpektovať všetky rozmery advokácie na Slovensku, snažiť sa poznať záujmy, ale aj problémy kolegov od východu na západ a práve pri tom som si obrovsky rozšíril svoj obzor poznania. Nebudem skrývať, že pri vý-

kone funkcie predsedu človek prichádza do kontaktu aj s osobami z „neadvokátskeho prostredia“, napr. najvyššími predstaviteľmi zákonodarnej, výkonnej i súdnej moci a aj zo stretnutí a rokovaní s takýmito predstaviteľmi si odnášam mnoho poznatkov a skúseností, ktoré môžem využiť pri osobnej práci advokáta.

■ Ktoré výsledky činnosti SAK by ste za uplynulé obdobie vyzdvihli?

Sám som kládol dôraz na tri základné funkcie našej samosprávnej organizácie, konkrétne hospodárenie komory, vzdelávanie a disciplinárne konanie. Som presvedčený, že poriadok a prehľadnosť v týchto oblastiach určite posilňuje nezávislosť advokácie, pretože, ak by sme zanedbali tieto oblasti, vystavili by sme sa obrovskej kritike a nespokojnosti z radov našich členov, alebo by sme ohrozili nezávislosť a samosprávu advokácie zo strany štátu. Som presvedčený, že uplynulé roky preukázali odôvodnenosť naznačených priorít. K tomu by som priradil aj ďalšie oblasti, ktoré posilňovali vnímanie komory zo strany jej členov, ale aj širokej odbornej verejnosti. Veľký dôraz sme kládli na legislatívne otázky, stali sme sa absolútne rešpektovaným partnerom v rámci medzirezortného pripomienkového konania. Myslím, že sme boli na pulze dňa pri príprave a prijímaní právnych noriem, najmä tých, ktoré mali dopad či už na postavenie advokácie alebo prácu advokáta. V neposlednom rade by som pripomenul aktivity napr. na športovom, či spoločenskom poli. Snažili sme sa aj prostredníctvom odľahčených a neformálnych podujatí vytvárať priaznivú atmosféru kolegiality v našich radoch. Spoločenské povedomie vnímania advokácie sme sa snažili zvýšiť aj pohľadom do našej histórie, čoho dôkazom sú publikačné aktivity komory.

■ S akými výzvami sa bude musieť advokátska samospráva vysporiadať v blízkej budúcnosti?

Možno nepoviem nič nové, je nám všetkým známy počet advokátov na Slovensku. Tento počet neklesá, advokátov pribúda. Samospráva bude v krátkom čase konfrontovaná s touto realitou. Už som naznačil v predchádzajúcich odpovediach, že nie je jednoduché napĺňať samosprávne funkcie pre taký počet advokátov, aký je dnes. Keby som mal použiť príklad, povedal by som, že advokácia je v súčasnosti najväčším „zamestnávateľom na Slovensku“ pri počte približne 5 300 advokátov a 2 200 koncipientov. Reflektovať rôznorodosť záujmov a pohľadov na výkon advokácie, ale aj výkon samosprávnych funkcií samotnej komory nebude jednoduché. Bude potrebné hľadať naozaj najmodernejšie a najefektívnejšie spôsoby zvládnutia tohto stavu. To je pohľad dovnútra. Navonok je naďalej potrebné zintenzívniť boj proti nelegálnemu poskytovaniu právnych služieb, prostredníctvom IT technológií sa z tohto nešváru stáva priam spoločenský fenomén. Udržať priestor pre sebarealizáciu našich kolegov, teda pre legálne poskytovanie právnych služieb a pokrytie dopytu po nich nebude jednoduché.

■ Čo ste očakávali a čo Vás v súvislosti s výkonom funkcie predsedu (milo aj nemilo) prekvapilo?

Moje očakávania neboli nereálne, či idealistické. Vedel som, do akého priestoru vstupujem a moje predstavy sa viac menej naplnili. Som milo prekvapený z entuziazmu mojich kolegov, s ktorými som mal možnosť spolupracovať. Určite každý z členov predsedníctva prispel k celkovému kolektívnemu výsledku našej práce. Nikdy som sa nestretol s odmietnutím, naopak, mnohí kolegovia vnášali do našej práce vyššiu pridanú hodnotu, ako som očakával.

Negatívnych poznatkov nie je veľa. Predsa len ma niekedy vyrušovalo nepochopenie dobrého úmyslu pripravovaného, či prijatého rozhodnutia. Napr. s rozporuplnými ohlasmi sa stretlo uznesenie predsedníctva o odporúčanom spôsobe vedenia spisovej agendy, o úprave zovňajšku advokáta a pod. Veľa osvety si vyžadovalo aj uvedenie nového skúšobného poriadku do života.

■ Ako zvýšiť záujem radových advokátov o samosprávne aktivity SAK?

Každodenný život advokáta v dnešnej dobe nie je jednoduchý, a to ani napr. po ekonomickej stránke. V spoločnosti, ale aj v radoch advokátov mnohokrát prevláda neprimeraná dravosť, konkurenčný boj, ba až egoizmus. Vytráca sa pocit spolupatričnosti, komunitný život sa vo všeobecnosti dnes akosi nenosí. Stretol som sa aj s tým, že keď kolega od kolegu žiada odbornú radu, je vnímaný ako slaboch, ba až outsider. Zmeniť, či zlepšiť tento jav nie je možné pôsobením z bratislavského centra. V budúcnosti bude potrebné klásť asi viac dôraz na spoluprácu kolegov v jednotlivých regiónoch, vzdelávacie podujatia rozšíriť a preniesť aj do iných častí Slovenska a zatraktívniť príslušnosť nášho stavu aj cez už spomínané športovo-spoločenské podujatia. V mojej fantázii sa objavuje predstava o vybudovaní, či kúpe vhodného zariadenia, kde by sa mohli advokáti stretnúť, či už na oddych alebo na odbornú výmenu názorov.

■ Čo pre Vás, ako bývalého sudcu, znamená advokátske povolanie dnes?

Musím povedať, že **s**udcovské povolanie si vysoko vážim. Sudca aj advokát pracuje predovšetkým s právom, zákonom ... To ich nepochybne spája. Obidvaja však majú obrovskú zodpovednosť. Sudca za spravodlivosť svojich skutkových a právnych záverov a advokát za kvalitu právnej služby pri dodržaní zákonného rámca a etického rozmeru jeho povolania. Určite moja skúsenosť s prácou sudcu mi do pôsobenia v advokácii dala nesmierne veľa. Práca advokáta má svoje zvláštnosti a špecifiká, myslím, že advokát je bližšie k ľuďom, má možnosť poznať problémy svojho klienta hlbšie ako sudca počas napr. jednohodinového pojednávania. V práci advokáta má oveľa širší priestor psychologický prístup. Patríme k tzv. pomáhajúcim povolaniam, ako je napr. psychológ, lekár, sociálny pracovník a pod. Sudca je a musí byť skôr autoritatívny, advokát pomáhajúci. Oba tieto aspekty však môžeme skĺbiť a výsledok v podobe dobrého pocitu z vykonanej práce sa určite dostaví.

POZVÁNKA
Tenisový turnaj „Advokáti v sieti“

pod záštitou Slovenskej advokátskej komory

16. – 17. júna 2017 Piešťany
TK Kúpele Piešťany, E. Belluša 2, Piešťany
www.tenispiestany.sk

PROPOZÍCIE TURNAJA

■ **Termín na doručenie prihlášok: 13. júna 2017.**
Prihlášky posielajte na office@mularcikpartners.sk.

■ **Účastnícky poplatok: 30 eur/osoba.**
V účastníckom poplatku je za prispenia Slovenskej advokátskej komory zahrnutý prenájom tenisových kurtov, tenisové loptičky, ceny, obed, večera, minerálne vody počas turnaja.

■ **Ubytovanie**
Organizátor odporúča ubytovanie si zabezpečiť individuálne v **Hoteli Satelit**, Piešťany na recepcia@hotelsatelit.sk, www.hotelsatelit.sk. V tomto hoteli sa uskutoční spoločná večera pre účastníkov turnaja, slávnostné vyhlásenie výsledkov turnaja a posedenie. Pri rezervácii ubytovania treba uviesť odkaz na turnaj „Advokáti v sieti” (z dôvodu poskytnutia zľavy na ubytovaní).

PROGRAM TURNAJA

■ **Prezencia: piatok, 16. júna 2017 od 8.30 do 9.00 hod.**
TK Kúpele Piešťany, E. Belluša 2, Piešťany.

■ **Zápasy: piatok, 16. júna 2017 od 9.00 do 18.00 hod.**
(6 tenisových kurtov).
Turnaj pozostáva zo štvorhrových zápasov medzi účastníkmi, pri prezencii hráči nahlásia zloženie štvorhier. Každá dvojica odohrá zápas so všetkými štvorhrovými dvojicami prihlásenými na turnaj. Poradie bude určené na základe počtu vyhratých zápasov, v prípade zhodného počtu rozhoduje rozdiel vyhratých a prehratých gemov. V prípade prihlásenia viac ako 10 dvojíc sa vytvoria dve 5 a viac členné skupiny, z ktorých 8 najlepších dvojíc postúpi do pavúka, kde sa hrá systémom play-off. **Zápasy sa hrajú na 1 set do 6, tie-break pri stave 6:6.**

■ **Piatok, 16. júna 2017 od 19:00 hod.** večera, spoločenské posedenie a zhodnotenie športových výkonov

■ **Sobota, 17. júna 2017** individuálny program, možnosť dohodnúť si dodatočné zápasy.

Využite jedinečné cenové zvýhodnenie pre členov Slovenskej advokátskej komory a získajte nové BMW.

Auto Palace Bratislava s.r.o.
Vajnorská 136/C
831 04 Bratislava
www.autopalacebratislava.sk

BMW radu 5 Sedan: Spotreba paliva, mesto: 4,9 – 9,3 l/100 km, mimo mesta: 3,7 – 5,7 l/100 km, kombinovaná: 4,2 – 6,9 l/100 km.
Pri výkone 140 kW (190 k) – 250 kW (340 k), krútiacom momente 400 Nm – 450 Nm pri 1380 – 5200 ot./min. Kombinované emisie CO2 109 – 159 g/km.

Konferencia advokátov

V Bulletine slovenskej advokácie č. 3/2017, ako aj na webovej stránke komory bola zverejnená záväzná prihláška na Konferenciu advokátov, ktorá sa uskutoční 9. – 10. júna 2017 v bratislavskej Inchebe.

Termín na doručenie prihlášok bol stanovený na 28. apríla 2017 (vzhľadom na termíny subdodávok služieb spojených s organizáciou konferencie).

Ešte stále sú k dispozícii lístky na predstavenie známeho muzikálu Mačky v Divadle Nová Scéna v predvečer konferencie vo štvrtok, 8. júna 2017. Záujemcom dávame do pozornosti, že **prihlášku s vyznačením záujmu o príslušný počet lístkov na divadelné predstavenie je možné kancelárii komory poslať do 15. mája 2017**. Informáciu o predstavení nájdete nižšie.

Komora pripravuje mimoriadne číslo Bulletinu slovenskej advokácie venované výhradne konferencii advokátov, ktoré by malo vyjsť do konca apríla 2017.

Jeho súčasťou budú okrem iného aj tie návrhy interných predpisov, v ktorých sa navrhujú zmeny vyplývajúce či už z podnetov jednotlivých orgánov komory alebo z podnetov advokátskej obce.

Na konferencii už nebudú návrhy interných predpisov advokátom distribuované, podkladom na rokovanie o nich bude mimoriadne číslo Bulletinu.

NEPREHLIADNITE Svetový muzikálový hit Mačky (Cats)

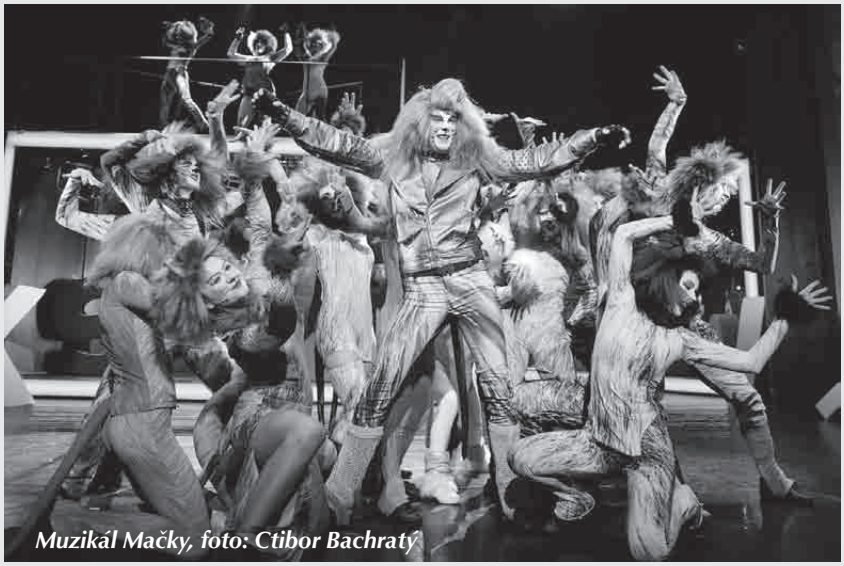
Muzikál s hudbou fenomenálneho Andrew Lloyd Webbera prvýkrát na Slovensku

Slovenská advokátska komora ponúka advokátom v rámci sprievodných podujatí pripravovanej Konferencie advokátov vo **štvrtok, 8. júna 2017** muzikálové predstavenie **Mačky v Divadle Nová Scéna**, Živnostenská 1, Bratislava. V snahe spropagovať podujatie si Vás dovoľujeme v krátkosti informovať o predstavení.

Predstavenie trvá 150 minút. Po predstavení budú advokáti a ich sprievodné osoby **srdečne pozvaní na čašu sektu a drobné občerstvenie v Štúdiu Olympia na I. poschodí budovy divadla** v rámci uzatvorenej spoločnosti. Informácie o možnosti rezervovania a úhrady ceny lístkov sú uvedené v záväznej prihláške na konferenciu. Dúfame, že Vás predstavenie zaujme, tešíme sa na Vašu účasť.

Nadčasová hudba, spektakulárna výprava, strhujúca choreografia a samozrejme, nezabudnuteľný piesňový hit Memory. Ide o jeden z celosvetovo najdlhšie hraných muzikálov. Ako prvý zlomil všetky rekordy uvádzania na Broadway v New Yorku a vo West Ende v Londýne. Od čias svetovej premiéry bol muzikál Mačky uvedený vo viac ako 30 krajinách, preložený do 15 jazykov a na celom svete ho videlo viac ako 73 miliónov divákov.

Je polnoc... mesiac tajomne žiari. V starom, zatvorenom obchodnom dome na predmestí Londýna sa stretávajú mačky – a nie hocijaké. Veľmi vznešené a mystické, majú štýl a šmrnc, skrátka Mačky s veľkým M. Obchodný dom sa stal ich tajným domovom, kde každý rok za jasnej noci usporadúvajú tajný a veľkolepý mačací bál. Vedie ich mladý kocúr Mudrlant. Všetky túžobne čakajú na príchod mačacieho proroka Staroslava Vznešeného, ktorý v magickú noc dostáva moc, aby jednu z nich za zásluhy a správne prežitý život znovu zrodil v mačacom raji. Preto sa každá mačka snaží povedať svoj príbeh a presvedčiť proroka, že práve ona je vyvolenou. Mačacie nebo chcú získať aj pojašení mačací zlodeji a akrobati, divadelný kocúr, železničný kocúr či stará prašivá mačka. Ktorá mačka sa nakoniec dostane do vysnívaného mačacieho raja? Dozviete sa na predstavení...

Muzikál Mačky, foto: Ctibor Bachratý

DISKUSIA

Tlmočenie a preklad v civilnom sporovom konaní (sporné otázky)

Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu ***office@sak.sk****. Vaše podnety publikačne spracuje* ***JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.***

Rekodifikácia občianskeho práva procesného vyvolala v justičnej a advokátskej praxi nielen potrebu a nevyhnutnosť individuálneho vzdelávania sa, ale aj (týmto vzdelávaním podmienené) tendencie smerujúce k inovatívnemu výkladu a aplikácii nových procesných pravidiel. Ide o prirodzený prejav ľudského intelektu a zrejme žiadnemu angažovanému právnikovi nemožno zazlievať, že od súčasného stavu *de lege lata* očakáva pozitívne zmeny s reálnym dopadom na výkon spravodlivosti.

Aktuálny príspevok do tejto rubriky vznikol na základe opakujúcich sa podnetov z bežnej advokácie, ktoré sa týkajú sporného výkladu § 155 ods. 1 CSP, pokiaľ ide o preklad súdnych písomností. Retrospektívne možno konštatovať, že pôvodný § 18 OSP deklaroval právo účastníka konať vo svojej materčine alebo v jazyku, ktorému rozumie. V zmysle poslednej vety tohto ustanovenia bol súd povinný zabezpečiť účastníkom rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Hoci v rámci samotnej rekodifikácie nedošlo k zásadnému odklonu od načrtnutých pravidiel, z hľadiska textu zákona je zrejmé, že nový § 155 ods. 1 CSP v druhej vete výslovne predpokladá pribratie tlmočníka *(ex offo)* s prihliadnutím na povahu a okolnosti veci. To vedie niektoré súdy k záverom, že pokiaľ je v sporovom konaní žalobou uplatnený nárok proti osobe s bydliskom alebo sídlom v zahraničí, je bez ďalšieho nevyhnutné zabezpečiť úradný preklad žaloby a jej príloh a žalovanému zaslať túto dokumentáciu na vyjadrenie v cudzom jazyku.

Tým súčasne môže dôjsť k prieťahom už v prvotnom štádiu konania. Súd spravidla prednostne požiada o zabezpečenie prekladu žalobcu. Pokiaľ žalobca preklad nezabezpečí, priberie osobitným uznesením do konania prekladateľa a uloží mu povinnosť preložiť žalobu a jej prílohy. Z podnetov advokátov vyplýva, že v niektorých prípadoch bola žalobcom uložená aj preddavková povinnosť s tým, že bez zaplatenia preddavku na trovy prekladu nebude súd vo veci konať, odvolávajúc sa na znenie druhej vety § 155 ods. 3 CSP a analogickú aplikáciu § 253 CSP(!).

Množstvo sporových konaní s cudzím prvkom pritom neustále narastá. Ide predovšetkým o fyzické osoby (prevažne občanov SR, resp. občanov EÚ) s bydliskom v pohraničných oblastiach Českej republiky, Rakúska a Maďarska a o právnické osoby so sídlom v členskom štáte EÚ alebo mimo tohto územia, vrátane tzv. *offshore* spoločností.

Primárne je potrebné zdôrazniť, že súd nie je povinný z vlastnej iniciatívy zisťovať, či žalovaný rozumie jazyku konania, ani či rozumie úradnému jazyku štátu, v ktorom má pobyt alebo sídlo. Rovnako nemá opodstatnenie ani okamžité nariadenie prekladu žaloby a jej príloh do úradného jazyka takéhoto štátu; teda štátu pobytu alebo sídla žalovaného. Bydlisko, a o to menej sídlo právnickej osoby, je len indíciou, nie však dôkazom o lingvistickej spôsobilosti žalovaného, prípadne o jeho materinskom jazyku.

V súlade s § 74 CSP *„Procesné postavenie cudzincov ustanovuje osobitný predpis.“*, pričom v zmysle § 48 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov *„Slovenské súdy postupujú v konaní podľa slovenských procesných predpisov, pričom všetci účastníci majú rovnaké postavenie pri uplatňovaní svojich práv.“*. Podľa § 7 ods. 1 zákona NR SR 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov *„Vzájomný styk súdov s občanmi, súdne konanie, (...) rozhodnutia a zápisnice súdov, (...) sa vedú a vydávajú v štátnom jazyku.“*. V zmysle čl. 6 ods. 1 Ústavy SR *„Na území Slovenskej republiky je štátnym jazykom slovenský jazyk.“*.

Žiaden procesný predpis neukladá žalobcovi povinnosť predložiť žalobu alebo iné podanie v jazyku, o ktorom sa súd domnieva, že mu žalovaný rozumie. Práve naopak, predloženie podania v inom ako slovenskom jazyku má za následok postup podľa § 155 ods. 2 CSP *„Ak podanie alebo dôkaz nie je v štátnom jazyku, súd vyzve toho, kto ich predložil, aby v určenej lehote zabezpečil preklad podľa osobitného predpisu; inak ho zabezpečí sám.“*.

Odhliadnuc od prípadných úvah o tom, či tlmočenie podľa prvej vety § 155 ods. 3 CSP a osoba tlmočníka podľa dru-

hej vety § 155 ods. 1 CSP významovo zahŕňajú aj preklad a osobu prekladateľa, je vo vzťahu k načrtnutej téme nevyhnutné zohľadniť sekundárne právo Európskej únie. Ide predovšetkým o nariadenie EP a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (ďalej len „Nariadenie").

Doručovanie súdnych písomností je osobitne upravené v čl. 4 až 15 Nariadenia, pričom tzv. prijímajúcim orgánom na strane členského štátu doručenia je spravidla súd. Pokiaľ ide o preklad doručovanej písomnosti, tzv. odosielajúci orgán nie je bez ďalšieho povinný zabezpečiť preklad a súdnu písomnosť môže odoslať v úradnom jazyku štátu pôvodu. Tým nie je dotknutá povinnosť priložiť žiadosť o doručenie podľa prílohy č. 1 Nariadenia (tlačivo) v úradnom jazyku prijímajúceho členského štátu.

Ak je doručovaná súdna písomnosť bez prekladu, poučí prijímajúci (doručujúci) orgán adresáta na tlačive podľa prílohy č. 2 Nariadenia o tom, že môže odmietnuť jej prevzatie alebo ju vrátiť prijímajúcemu orgánu v lehote jedného týždňa z dôvodu, že k doručovanej súdnej písomnosti nie je pripojený preklad podľa čl. 8 Nariadenia. V takom prípade účinky doručenia nenastanú a prijímajúci orgán o tejto skutočnosti informuje odosielajúci orgán, ktorému súčasne vráti žiadosť a písomnosti, ktorých preklad adresát vyžaduje.

To korešponduje aj so znením čl. 47 ods. 4 Ústavy SR „*Kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie podľa odseku 2, má právo na tlmočníka.*", ktorý výslovne vyžaduje aktívne správanie sa sporovej strany. Nezriedka totiž v takýchto prípadoch adresát slovenský jazyk ovláda alebo preklad z iných dôvodov nepožaduje; prípadne je úplne pasívny (typické pri tzv. schránkových spoločnostiach v zahraničí).

Až po dôvodnom vrátení doručovanej písomnosti za účelom jej prekladu je súd povinný zabezpečiť úradný preklad na vlastné náklady (čl. 5 ods. 2 Nariadenia) a opakovane iniciovať doručovanie do cudziny v zmysle Nariadenia. Samotný proces doručenia sa spravuje právnym poriadkom prijímajúceho (doručujúceho) členského štátu (čl. 8 ods. 3, čl. 9 ods. 1 Nariadenia).

V súvislosti s aplikáciou Nariadenia v rámci bežnej súdnej praxe je vhodné poukázať aj na záväznú judikatúru Súdneho dvora EÚ, v zmysle ktorej:

Okolnosť, že prijímajúci orgán pri doručovaní písomnosti adresátovi nepripojil vzorové tlačivo na odmietnutie alebo vrátenie zásielky podľa prílohy č. 2 Nariadenia nepredstavuje dôvod neplatnosti postupu doručovania, ale je opomenutím, ktoré musí byť napravené v súlade s Nariadením (C-519/13 Alpha Bank Cyprus Ltd.; C-384/14 Alta Realitat SL; C-354/15 Henderson).

Dôvodom na odmietnutie alebo vrátenie súdnej zásielky nie je skutočnosť, že preklad sa týka iba žaloby, pričom jej prílohy sú v pôvodnom jazyku, ak majú tieto prílohy povahu dôkazov a nie sú nevyhnutné na pochopenie predmetu a dôvodu žaloby (C-14/07 Weiss).

Skutočnosť, že adresát doručovanej písomnosti sa v rámci výkonu svojej podnikateľskej činnosti v zmluve so žalobcom dohodol, že písomný styk bude v jazyku odosielajúceho členského štátu, nie je domnienkou o znalosti tohto jazyka, ale indíciou, ktorú môže súd zohľadniť, keď overuje, či adresát rozumie jazyku odosielajúceho členského štátu (C-14/07 Weiss).

Doručenie žaloby prostredníctvom poštovej služby je platné, aj keď písomnosť nebola odovzdaná adresátovi do vlastných rúk, pokiaľ bola odovzdaná dospelej osobe nachádzajúcej sa vnútri obvyklého bydliska adresáta, ktorá je buď členom jeho rodiny alebo zamestnancom v jeho službe. V prípade potreby je úlohou tohto adresáta preukázať všetkými dôkaznými prostriedkami prípustnými pred súdom rozhodujúcim v členskom štáte pôvodu, že sa skutočne nemohol oboznámiť s tým, že sa proti nemu začalo súdne konanie v inom členskom štáte, alebo identifikovať predmet a dôvody návrhu alebo mať k dispozícii dostatok času na prípravu svojej obrany (C-354/15 Henderson).

V záujme bližšieho oboznámenia sa s problematikou Nariadenia možno dať do pozornosti osobitnú správu Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu a sociálnemu výboru o uplatňovaní Nariadenia zo dňa 4. 12. 2013, COM(2013) 858 final.

Súd v sporovom konaní, ktoré bolo začaté proti osobe s bydliskom alebo sídlom mimo územia Slovenskej republiky, by mal preto zohľadniť vyššie uvedené kritériá a legislatívu EÚ a predchádzať schematickému zabezpečovaniu úradného prekladu *ex offo*. To by v mnohých prípadoch umožnilo efektívnejší, hospodárnejší a predovšetkým rýchlejší procesný postup v spore.

Vo vzťahu k cudzincom mimo Európskej únie je potrebné odkázať na aplikáciu Haagskeho dohovoru o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach z roku 1965, ktorý bol uverejnený ako vyhláška MZV č. 85/1982 Zb. a ktorý v mnohých otázkach vychádza z obdobných princípov ako Nariadenie. ■

Redakčné oznámenie: Po uzávierke aktuálneho čísla schválila Národná rada Slovenskej republiky dňa 28. 3. 2017 návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok. V prípade účinnosti tohto zákona (1. 5. 2017) sa pôvodné znenie § 155 CSP nahradí novým znením. Aktuálnosť príspevku a prezentované závery tým nie sú dotknuté; s výnimkou pôvodného § 155 ods. 2 CSP, ktorý novelizované znenie Civilného sporového poriadku nebude obsahovať.

DISKUSIA

K ústavnoprávnym aspektom náhodného prerozdeľovania exekučných spisov súdnym exekútorom

Mgr. Tomáš Pobijak

Dňa 29. 11. 2016 bol uznesením č. 346 Národnej rady Slovenskej republiky schválený návrh zákona pripravený Ministerstvom spravodlivosti SR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej aj „Exekučný poriadok") ako dokument s rezortným číslom 42467/2016/110. Vzhľadom na rozsah zmien a novôt je možné danú novelu označiť ako „veľkú novelu" Exekučného poriadku.

Predmetná novela prináša zásadné zmeny ovplyvňujúce charakter výkonu exekučných titulov v podmienkach Slovenskej republiky. Predovšetkým ide o kreovanie jediného súdu s kauzálnou príslušnosťou v exekučných veciach, ktorým má byť pre celé územie SR Okresný súd Banská Bystrica. Nová právna úprava zavádza do exekučného konania proces elektronizácie výkonu verejnej moci v zmysle zákona č. 305/2013 o e-Governmente. Navrhuje sa výrazne posilnenie elektronickej komunikácie medzi súdnym exekútorom a jediným exekučným súdom. *De novo*, súdny exekútor bude povinný používať pri výkone exekučnej činnosti programové prostriedky a technické prostriedky schválené ministerstvom a Slovenskou komorou exekútorov a pri prijímaní elektronických podaní využívať elektronickú schránku. Taktiež návrh na vykonanie exekúcie bude potrebné podať výlučne v elektronickej podobe. Podľa navrhovanej úpravy: *„Návrh na vykonanie exekúcie sa podáva elektronickými prostriedkami do elektronickej schránky súdu prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý sa zverejní na webovom sídle ministerstva. Návrh musí byť autorizovaný, inak sa naň neprihliada. Listiny, ktoré je potrebné pripojiť k návrhu na vykonanie exekúcie, sa podávajú elektronickými prostriedkami do elektronickej schránky súdu spolu s návrhom na vykonanie exekúcie."*

Mgr. Tomáš Pobijak *je absolvent Právnickej fakulty UMB. V súčasnosti pôsobí ako advokátsky koncipient.*

Najzásadnejšou konverziou doterajšej právnej úpravy, ktorej by sme chceli v tomto článku venovať pozornosť, zostáva zmena koncepcie dispozičnej zásady oprávneného pri začatí exekučného konania a koncepcie súdneho poverenia na vykonanie exekúcie vo forme zavedenia inštitútu tzv. náhodného prideľovania spisov elektronickými prostriedkami, vyjadreného v nasledujúcej legislatívnej podobe: *„Exekúciu vykoná exekútor, ktorého na vykonanie exekúcie poverí súd. Súd prideľuje veci vydaním poverenia na vykonanie exekúcie rovnomerne jednotlivým exekútorom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí."* Novela upresňuje organizáciu náhodného prideľovania spisov nasledovne: *„Veci sú exekútorom podľa odsekov 1 až 4 prideľované rovnomerne s prihliadnutím na výšku, povahu vymáhaných nárokov*

a s ohľadom na aktuálny počet neskončených vecí všetkých exekútorov príslušného územného obvodu."

Prideľovanie exekučných vecí súdnym exekútorom má byť budované taktiež na územnom princípe, a to takým spôsobom, že súd bude prideľovať konkrétnu vec tomu exekútorovi, ktorý je vymenovaný pre územný obvod krajského súdu, v ktorom sa nachádza adresa: a) trvalého pobytu alebo pobytu povinného, ak je povinný fyzickou osobou, b) sídla povinného, ak je povinný právnickou osobou, c) sídla orgánu, ktorý je podľa osobitných predpisov oprávnený konať za štát, ak je povinným štát, d) sídla organizačnej zložky podniku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu.

Z vlastnej praxe v advokácii môžeme uviesť, že výkon rozhodnutí, resp. ďalších exekučných titulov v exekučnom konaní sa môže v závislosti od konkrétneho súdneho exekútora podstatne líšiť, a to najmä v otázke rýchlosti a efektívnosti exekúcie. Oprávnený si totiž *de lege lata* môže slobodne zvoliť súdneho exekútora, napríklad o ktorom má vedomosti, že vymôže jeho oprávnený nárok čo možno najefektívnejším a najhospodárnejším spôsobom. V prípade, ak má oprávnený pocit, že súdny exekútor vykonáva exekúciu neefektívne, či ak je dokonca nečinný, môže na základe § 44 ods. 10 Exekučného poriadku podať návrh na zmenu exekútora. Na druhej strane, aj súdny exekútor mohol v prípade úspešnosti vymoženia pohľadávok očakávať, že sa oprávnení na neho s výkonom exekučných titulov opätovne obrátia. Vzhľadom na túto skutočnosť je teda prirodzené, že očividne došlo v exekútorskom stave k určitej diskrepancii v tom zmysle slova, že niektoré exekútorské úrady boli poverované na výkon exekúcie častejšie ako iné, čo sa nevyhnutne premietlo do výšky konečnej odmeny, resp. zisku exekútorov. Avšak za stavu, keď sú exekučné veci súdnym exekútorom prideľované náhodou, stráca taký model stimulácie exekútorov, ktorý ich motivuje k efektívnemu výkonu exekučných titulov, svoj zmysel a opodstatnenie. Podľa nášho názoru je v relácii dosahovania zisku u exekútorov a tejto zásadnej exekučnej novely možné diskutovať o ústavnej akceptovateľnosti predmetnej novely vo vzťahu k súdnym exekútorom.

Aj keď je exekúcia výkonom verejnej moci, súdny exekútor nie je štátnym zamestnancom či pracovníkom, ale často zamestnávateľom, platcom dane z pridanej hodnoty, odvodov atď. Jeho príjem je vzhľadom na výlučnosť exekútorskej činnosti podľa § 4 Exekučného poriadku obmedzeným a v určitej miere sa dá povedať, že aj neistým. Ako bolo spomenuté vyššie, súčasný právny stav je totiž do istej miery nastavený tým spôsobom, že súdnych exekútorov motivuje k takému výsledku exekučného konania, ktoré dokáže uspokojiť nároky oprávneného. *De novo* však právna úprava upravuje výber súdnych exekútorov uniformne, čím túto motiváciu exekútorov obmedzuje. Podľa nášho názoru daná novela v podstate zasahuje do legitímnych očakávaní exekútora, že sa na jeho osobu budú obracať veritelia spokojní s efektívnosťou a hospodárnosťou exekúcií, na ktorých vykonanie bol poverený súdom. Otázkou je, či tieto legitímne očakávania exekútora chráni Ústava SR a ak áno, či je tento zásah v súlade s ich ústavnoprávnou ochranou. Uvedené vyznieva naliehavejšie, ak činnosť súdneho exekútora nevnímame mechanicky ako činnosť štátneho orgánu, ale aj ako výkon slobodného povolania. Simultánne sa teda otvára otázka podstaty inštitútu súdneho exekútora, jeho postavenia a právneho rámca, v ktorom vykonáva svoje zákonom zverené úlohy, resp. povinnosti.

Exekútor – historický kontext

Exekútor, ako zákonom splnomocnená fyzická osoba na nútený výkon súdnych rozhodnutí, resp. ďalších exekučných titulov predstavuje v súdnom systéme SR inštitút *sui generis*. V kontexte dejín súdnej moci na území SR ide v prípade súdneho exekútora o pomerne mladý prvok v našom právnom poriadku. Do slovenského právneho poriadku bol zavedený zákonom č. 233/1995 ako inštitucionálne odčlenená entita od všeobecného súdnictva, ktorá svoju činnosť vykonáva zmysle § 3 Exekučného poriadku *nezávisle*. Zdá sa však, že výkon súdnych rozhodnutí bol v minulosti priamo spätý so samotnou súdnou inštanciou. To platí aj pre právnu úpravu platnú v čase konštitučnej monarchie Rakúsko-Uhorska. Zákon č. 79/1896 r. z. o konaní exekučnom a zaisťovacom zo dňa 27. 5. 1896, účinný v „predlietavskej" časti monarchie, zveril právomoc na výkon exekúcie súdnej autorite.[1] Podľa § 17 spomínaného zákona: *„Účasť vo výkone exekúcie,*

1 MALÝ, K. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha : Leges, 2010, s. 236

ktorá týmto zákonom civilným súdom je uložená, prislúcha okresným súdom (exekučný súd), pokiaľ tento zákon nič iného neustanovuje." Výkonným prvkom súdu v exekučnom konaní mali byť tzv. *výkonné orgány,* ktorými boli úradníci súdnej kancelárie a zriadenci. Títo boli v zmysle § 25 zák. č. 79/1896 r. z. podriadení príslušnému exekučnému súdu.[2]

Monopolné postavenie súdu ako jedinej exekučnej autority bolo zachované aj v socialistickom právnom poriadku v súvislosti s kodifikáciou občianskeho procesného práva po nastolení komunistického režimu. Občiansky súdny poriadok z roku 1950 totiž stanovil, že exekúciu vykonávajú tzv. *výkonní úradníci*. Podľa § 431 zákona č. 142/1950 Zb. o konaní v občianskych právnych veciach: *„Na vykonanie exekúcie sú na exekučnom súde ustanovení výkonní úradníci. Pri vykonávaní exekúcie sú viazaní príkazom súdu; sami môžu upustiť od vykonania exekučného úkonu, iba ak to navrhol vymáhajúci veriteľ alebo ak dlžník preukázal, že vymáhajúci veriteľ bol uspokojený."* Novým civilným kódexom z roku 1963 nenastali v inštitucionalizácii exekučného konania zásadnejšie zmeny, pretože v zmysle § 252 zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok bol príslušným na nariadenie a uskutočnenie výkonu rozhodnutia všeobecný súd povinného. Zákon bližšie zveril výkon rozhodnutia predsedovi senátu príslušného súdu s tým, že na jednoduché úkony pri uskutočňovaní výkonu rozhodnutia mohol predseda senátu poveriť pracovníka súdu, tzv. vykonávateľa, ktorý sa pri svojej činnosti spravoval jeho pokynmi.[3] Zaujímavým faktom je, že socialistický zákonodarca upustil od tradície legislatívneho názvoslovia *exekúcia*, namiesto ktorého začal výlučne používať slovné spojenie *výkon rozhodnutia*.[4]

Z vyššie uvedeného je možné indukovať, že právna tradícia núteného výkonu rozhodnutí, resp. exekúcie v systéme slovenského právneho poriadku vychádza z prísnej inštitucionálnej závislosti takejto exekúcie od súdnej moci. Nútený výkon rozhodnutí či iných exekučných titulov tvoril integrálnu súčasť platformy činností všeobecného súdnictva celé dekády rokov. Po roku 1989 však došlo k takým politicko – spoločenským zmenám, ktoré sa nevyhnutne prejavili aj v efektivite súdnictva. Príchod kapitalizmu a demokracie spôsobil nárast občianskoprávnych a obchodnoprávnych sporov, ktoré museli súdy rozhodovať a v dôsledku preťaženosti zostal pre súdy nútený výkon rozhodnutí neudržateľnou agendou.[5] Zákonodarca z tohto dôvodu prikročil k zásadnej inštitucionálnej zmene exekučnej činnosti tým, že kreoval exekútorský stav. Tým sa mal následný nútený výkon exekučných titulov čiastočne odčleniť od civilného procesu s tým, že podľa slov zákonodarcu: ***„inštitút súdneho exekútora je postavený na princípe, ktorý spočíva v tom, že aktivita exekútora začína tam, kde končí činnosť súdu"***.[6]

Právny status súdnych exekútorov *de lege lata*

Čo je však dôležité, v zmysle dôvodovej správy k pôvodnému Exekučného poriadku mal exekútor vykonávať svoju činnosť *na báze slobodného povolania*. Zákonodarca mal teda evidentne vôľu koncipovať exekútorsky stav ako osobitný inštitút odčlenený od tradičnej sústavy súdnej moci. To okrem iného potvrdzuje aj nasledovné konštatovanie zákonodarcu v dôvodovej správe: *„Výkon funkcie súdneho vykonávateľa na báze slobodného povolania má niekoľko výhod: (...) – vytvorenie istého počtu pracovných miest pre právnikov i pre administratívnych pracovníkov bez ingerencie štátu v oblasti personálneho a materiálneho zabezpečenia týchto činností"*. Exekútor pri výkone svojej činnosti ako slobodného povolenia si totiž musí zabezpečiť materiálne, technicky či administratívne chod svojho úradu, a to bez štátnej pomoci.

Tým sa dostávame k charakteru činnosti exekútora v súvislosti náhodným prerozdeľovaním exekučných vecí podľa predmetnej novely Exekučného poriadku. Judikatúra sa už nespočetne krát vyslovila, že činnosť exekútorov je imanentnou časťou súdneho konania, kde sa poskytuje ochrana subjektívnym právam oprávnených.[7] Exekútor podľa súdnej praxe predstavuje dôležitú zložku súdnej moci.[8] Exekútor vykonáva v zásade úlohy štátneho orgánu, podieľa sa na plnení pozitívneho záväzku štátu v súvislosti s realizáciou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa č. 46 ods. 1 Ústavy SR v rozsahu ustanovenom zákonom.[9] Právny vzťah súdneho exekútora a účastníka exekučného konania sa nemôže považovať za súkromnoprávny vzťah.[10] Nečinnosť súdneho exekútora v exekučnom konaní môže zakladať jeho zodpovednosť za porušenia práva účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.[11] Exekútor taktiež zodpovedá za škodu spôsobenú výkonom exekučnej činnosti ako štátny orgán podľa zákona

2 Doslovné znenie: *„Výkonné orgány zachovávajte vykonávajúc danej príkazy pôsobnosť, ako im zákonom jest pridelená, a pozorujte presne zvláštnych poukazov v tom prípade súdom vydaných."*

3 Išlo zväčša o súdnych tajomníkov či o tzv. sudcovských čakateľov.

4 Zdá sa, že socialistický zákonodarca pojem exekúcia nemal príliš v obľube. Podľa dôvodovej správy k pôvodnému zákonu č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok: *„Na rozdiel od doterajšej úpravy upúšťa osnova od názvu „exekúcia", ktorý sa používa v buržoáznych procesných predpisoch. Termín exekúcia je z minulých čias u našich pracujúcich príliš spätý s predstavou tvrdého postupu buržoázneho štátneho aparátu proti dlžníkom, ktorými boli vo väčšine prípadov robotníci, drobní roľníci a bezvýznamní príslušníci inteligencie, zatiaľ čo ako veritelia vystupovali predovšetkým príslušníci vládnucej kapitalistickej triedy. Osnova nahradzuje preto termín exekúcia vhodnejším názvom „výkon rozhodnutia", ktorý plne vystihuje zmysel ustanovení piatej časti."* Pozri ďalej: Nesrovnal, V. – Barát, A.: *Občiansky súdny poriadok, notársky poriadok a súvisiace predpisy*. Bratislava : Obzor, 1976, s. 255

5 Dôvodová správa k zákonu č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

6 Dôvodová správa k zákonu č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

č. 514/2003 Z. z.[12] Navyše, súdny exekútor má za určitých okolností postavenie verejného činiteľa na účely Trestného zákona.

Exekútor ako podnikateľ – áno alebo nie?

Na druhej strane, postavenie exekútora posudzovala určitá časť judikatúry aj iným spôsobom ako garanta súdnej ochrany, kde naopak, zvýraznila a dokonca aprobovala podnikateľské aspekty exekútorskej činnosti. Pod prizmou ústavnoprávnej ochrany odmeny exekútora ako predmetu ochrany vlastníckeho práva podľa čl. 20 Ústavy SR či pod prizmou daňových aspektov ich činnosti, niektoré súdne autority došli k celkom zaujímavým a v určitom zmysle slova antagonistickým záverom ako vyššie uvedená, už stabilná judikatúra.

Základom pre takýto postup je evidentne Nález ÚS SR, sp. zn. II. ÚS 31/2004 z 17. 12. 2004. V danej veci Ústavný súd SR rozhodoval o ústavnej sťažnosti exekútora, ktorý namietal postup okresného súdu, ktorý pri rozhodovaní o náhrade trov exekučného konania nepriznal exekútorovi sumu rovnajúcu sa dani z priadnej hodnoty, ktorú bol exekútor povinný zaplatiť príslušnému správcovi dane, avšak platné právne predpisy neupravovali možnosť zahrnúť do náhrad trov zastaveného exekučného konania aj daň z pridanej hodnoty. Ústavný súd sa v tejto súvislosti zaoberal vzťahom odmenou exekútora a vlastníckym právom: *„Do pojmu majetok patria veci, práva a pohľadávky. Ústavný súd preto považuje náhradu trov konania, ktorá patrí súdnemu exekútorovi po zastavení súdnej exekúcie, za majetok, ktorý sa nadobúda právoplatným výrokom všeobecného súdu o jeho priznaní. Tento nárok požíva v celom rozsahu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu, pretože náhrada trov konania je nesporne pohľadávka účastníka konania voči inému účastníkovi konania, ktorá je dokonca nútene vymožiteľná ako každý peňažný nárok."*

Na problematiku neuhradenia trov exekúcie súdnemu exekútorovi nadviazal rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 SžoKS 61/2005 z 24. 9. 2008. V predmetnom spore išlo opätovne o daňové aspekty exekútorskej činnosti, prostredníctvom ktorých sa konajúci súd dotkol aj podnikateľských aspektov postavenia súdnych exekútorov. Súdny exekútor K. M. dňa 7. 7. 2004 podal Daňovému úradu Košice V žiadosť o zrušenie svojej registrácie ako platiteľa DPH. Príslušný daňový úrad danej žiadosti nevyhovel a exekútor sa so žalobou obrátil správne súdnictvo. Keďže krajský súd správnu žalobu navrhovateľa zamietol, súdny exekútor podal odvolanie a spor prejednal Najvyšší súd SR. Exekútor namietal, že rozhodnutie krajského súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré malo spočívať v tom, že krajský súd akceptoval argumentáciu daňového úradu, ktorý žiadosti exekútora o zrušenie registrácie na DPH nevyhovel. Súdny exekútor sa totižto domáhal zrušenia danej registrácie z dôvodu, že sekundárne právo EÚ, konkrétne Šiesta smernica Rady 77/388/EHS o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúci sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (ďalej len „Šiesta smernica") neumožňovalo zdanenie činnosti orgánu riadiaceho sa verejným právom, keďže ide o verejný orgán. Najvyšší súd sa rozhodol, že o výklad danej smernice požiada Súdny dvor Európskej únie a konanie uznesením prerušil. Súdnemu dvoru položil Najvyšší súd SR okrem iného aj prejudiciálnu otázku, či je možné považovať činnosť súdneho exekútora za činnosť natoľko verejnoprávneho charakteru, že exekútora nie je možné považovať za zdaniteľný subjekt podľa článku 4 odseku 5 prvého pododseku Šiestej smernice.[13]

Súdny dvor ES uznesením z 21. mája 2008 v predmetnej veci C-456/07 rozhodol tak, že činnosť vykonávaná jednotlivcom, akou je činnosť súdneho exekútora, nie je oslobodená od dane z pridanej hodnoty iba z dôvodu, že pozostáva z uskutočňovania úkonov, ktoré patria do právomoci orgánov verejnej moci. Aj za predpokladu, že súdny exekútor pri výkone svojej funkcie také úkony uskutočňuje, nevykonáva podľa právnej úpravy, o akú ide vo veci samej, svoju činnosť vo forme orgánu riadiaceho sa verejným právom, keďže nie je integrovaný do organizácie verejnej správy, ale vo forme nezávislej hospodárskej činnosti uskutočňovanej v rámci slobodného povolania, a preto sa naňho nemôže vzťahovať oslobodenie stanovené v článku 4 ods. 5 prvom pododseku Šiestej smernice. Podľa Najvyššieho súdu SR taktiež: *„Súdny dvor ďalej uviedol, že pokiaľ súdni exekútori nie sú vo vzťahu hierarchickej podriadenosti voči orgánu verejnej moci, keďže nie sú integrovaní do verejnej správy, vykonávajú svoju činnosť vo vlastnom*

7 Ústavný súd SR totiž už dávno vo svojej rozhodovacej činnosti aproboval právny názor, že aj exekučné konanie je integrálnou súčasťou súdneho konania, *ergo* sa v ňom uplatňujú ústavné princípy ako právo na spravodlivý proces či princíp právnej istoty.

8 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 21/2000 z 15. 11. 2000

9 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 49/2003 z 10. 1. 2005

10 Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo58/2009 z 1. 3. 2010

11 Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR sp. zn. 11 Kse 3/2009-129 z 10. 12. 2007

12 Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 60/2003, publikovaný v Zo súdnej praxe č.1/2004 či Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 49/2003 z 10. 1. 2005

13 HAUERLANDOVÁ, I. *Novodobé tendencie v aplikácii sekundárneho práva* EÚ. In : Akademické akcenty – zborník príspevkov z odborného seminára z medzinárodnou účasťou konaného dňa 9. septembra 2010, s. 304

mene a na vlastnú zodpovednosť, v určitých medziach stanovených zákonom si slobodne organizujú spôsoby výkonu svojej práce a sami vyberajú odmenu, ktorá tvorí ich príjem, musia byť považovaní za vykonávajúcich svoju činnosť nezávisle."

Podľa názoru Súdneho dvora EÚ, s ktorým sa stotožnil aj Najvyšší súd SR, súdni exekútori vykonávajú verejnú moc delegovanú od štátu, avšak ich činnosť sa vyznačuje aspektmi podnikania, pretože u vykonávajú *vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť* ako slobodné povolanie. Následne Ústavný súd SR prehĺbil túto argumentáciu vo svojom Náleze sp. zn. II ÚS 272/08 z 22. októbra 2008, v ktorom sa vyjadril k postaveniu súdnych exekútorov veľmi priamočiaro: *„Z príslušných ustanovení Exekučného poriadku možno vyvodiť, že súdnych exekútorov treba považovať za príslušníkov slobodného povolania, pričom je vecou slobodného rozhodnutia osoby spĺňajúcej predpísané predpoklady, že sa dá vymenovať za súdneho exekútora. Exekútorskú činnosť vykonávajú súdni exekútori za účelom dosiahnutia zisku, teda v podnikateľskom režime. Na preklenutie prípadných ťažkostí spojených s financovaním exekučnej činnosti môžu požadovať od oprávneného zloženie zálohy. Neposkytnutie zálohy je dôvodom na zastavenie exekúcie. Možno preto ustáliť, že súdny exekútor vystupuje pri svojej činnosti v postavení podnikateľa. Základnou charakteristikou postavenia podnikateľa je sústavná činnosť vykonávaná za účelom dosiahnutia zisku, avšak na vlastné riziko. Súdny exekútor má z úspešne vykonanej exekúcie zisk, ale súčasne nesie aj riziko spočívajúce v tom, že majetok povinného nebude postačovať na uspokojenie oprávneného, resp. trov exekúcie."* Rovnako podľa staršieho uznesenia Ústavného súdu ČR, sp. zn. II. ÚS 150/04 z 31. 8. 2004: *„Exekutor při své činnosti není v takovém vztahu k oprávněnému, že by jej bylo možno (třeba i per analogiam) považovat za zaměstnance oprávněného. Naopak exekutor vystupuje při své činnosti v postavení podnikatele podle Obchodního zákoníku."*

Z vyššie uvedených právnych viet súdnych autorít je možné vyvodiť záver, že súdny exekútor má nielen postavenie orgánu verejnej moci, ale aj podnikateľa, pretože vykonáva sústavnú činnosť samostatne, vo vlastnom mene za účelom dosiahnutia zisku.[14] Hoci je exekútor dôležitým garantom súdnej ochrany z verejno-mocenskej pozície, na druhej strane jeho činnosť je motivovaná klasickou pohnútkou podnikateľa – dosahovať zo svojej činnosti zisk.[15] Z tohto dôvodu je preto nespochybniteľným, že predmetná novela zasahuje do ústavného práva súdneho exekútora na podnikanie chráneného čl. 35 Ústavy SR. Je, resp. bude takýto zásah do ústavného práva exekútora ako podnikateľa zo strany zákonodarcu ústavne komfortný?

Test ústavnosti novely Exekučného poriadku *ex ante*

Právo podnikať je v ústavnoprávnom režime vyjadrené v čl. 35 ods. 1 Ústavy SR nasledovne: *„Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikať a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť."* Právo, resp. sloboda podnikania je tzv. liberálnou slobodou[16] a Ústava SR ho priznáva ako hospodárske právo. Podľa doc. JUDr. Jána Drgonca, DrSc.: *„Účelom ústavnej ochrany práva podnikať je umožniť každému, aby sa stal strojcom svojho životného šťastia v rozsahu voľby spôsobu, akým bude zabezpečovať prostriedky na svoju ekonomickú existenciu."*[17]

In medias res, Ústavný súd SR v prípade tzv. zákazu zisku zdravotných poisťovaní, v Náleze sp. zn. PL. ÚS 3/09 z 26. 1. 2011, vymedzil test posudzovania ústavnej komfortnosti zásahu zákonodarcu do práva podnikať nasledovne: *„Ústavný súd sa vo svojej judikatúre vyjadril aj k ústavným limitom, ktoré obmedzujú možnosti zásahov do ústavou garantovaných práv a slobôd všeobecne vrátane zásahov do práv garantovaných čl. 35 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti ústavný súd napr. v náleze sp. zn. PL. ÚS 67/07 zo 6. februára 2008 uviedol, že pri obmedzovaní, ako aj ustanovovaní podmienok podnikania a uskutočňovania inej zárobkovej činnosti musí zákonodarca* ***rešpektovať ústavné limity, ktoré okrem iného, a predovšetkým, spočívajú v rešpektovaní ústavných princípov, a zároveň na inom mieste zdôraznil, že obmedzujúci zásah do základných práv a slobôd musí rešpektovať princíp proporcionality, pričom „obmedzenie, resp. zasahovanie do ústavou chránených práv a slobôd, a teda aj do základného práva podnikať a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, je ústavne akceptovateľné len vtedy, ak je ustanovené zákonom, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa, t. j. ospravedl-***

14 V tejto súvislosti je možné zaradiť činnosť exekútora medzi podnikanie podľa osobitného zákona v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 513/1991 Z. z. Obchodného zákonníka.

15 Takýto špecifický antagonizmus právneho postavenia exekútora ako podnikateľa ale aj zložku súdnej moci si všimla aj určitá časť právnej vedy, podľa civilistu doc. JUDr. M. Števčíka, PhD.: *„Aj exekučné konanie je súčasťou práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 Ústavy SR. Na druhej strane je rovnako nepochybným faktom to, že súdny exekútor vykonáva svoju činnosť ako slobodné povolanie. V mnohých, predovšetkým v daňovoprávnych atribútov je súdny exekútor považovaný za podnikateľský aspekt (tejto koncepcii napomáhajú niektoré posledné novelizácie Exekučného poriadku, ktoré napríklad odmenu súdneho exekútora viažu na rozsah jeho procesnej aktivity, resp. ju prikazujú zvýšiť o daň z pridanej hodnoty*

a pod.) Domnievame sa, že postavenie súdneho exekútora v systéme orgánov ochrany práva je natoľko špecifické, že ho nemožno jednoznačne subsumovať ani pod jednu z uvedených kategórií. (...) Tento orgán ochrany práva má však špecifické postavenie v tom, že výkon činnosti súdneho exekútora sa zároveň považuje za slobodné povolanie." Pozri ďalej: ŠTEVČEK, M. – FICOVÁ, S., TOMAŠOVIČ, M., KOTRECOVÁ, A. a kol.: *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydanie*. Bratislava : C. H. Beck, 2011, s. 3

16 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 7/96 z 27. 2. 1997.

17 DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky – Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 770

18 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 23/06 z 2. 6. 2010

19 Tamtiež

20 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 3/09 z 26. 1. 2011

21 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 37/99 z 25. 5. 1999

ňuje ho existencia naliehavej spoločenskej potreby a primerane (spravodlivo) vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom" *(m. m. pozri tiež PL. ÚS 3/00, I. ÚS 4/02, I. ÚS 36/02 alebo I. ÚS 193/03)."*

V prípade zásahu do práva na podnikanie by mal Ústavný súd SR podľa svojej rozhodovacej praxe zvážiť tzv. princíp proporcionality. Znova, podľa predmetného nálezu: *„Test proporcionality sa klasicky zakladá na troch po sebe nasledujúcich krokoch (štádiách). Prvým krokom je posudzovanie napadnutej úpravy z hľadiska vhodnosti (Geeignetheit), resp. existencie dostatočne dôležitého cieľa (test of legitimate aim/effect) a racionálnej väzby medzi príslušnou (napadnutou) právnou normou a cieľom (účelom) právnej úpravy. Druhým krokom je posúdenie napadnutej právnej úpravy uplatnením kritéria nevyhnutnosti, potrebnosti či použitia najmenej drastických, resp. šetrnejších prostriedkov (Erforderlichkeit, test of necessity, test of subsidiarity, sufficiently important objective). Napokon tretím krokom je hľadisko proporcionality v užšom zmysle slova (Angemessenheit, test of proporcionality in the strict sense, proporcionate effect), t. j. najmä z hľadiska jej primeranosti vo vzťahu k zamýšľanému cieľu (m. m. PL. ÚS 23/06)."* V tejto súvislosti by sme zvážili legitímny cieľ a nevyhnutnosť predmetnej novely v demokratickej spoločnosti a pokúsili sa o načrtnutie okolností, ktoré by pravdepodobne mohol Ústavný súd SR v eventuálnom teste vziať do úvahy.

Prvý krok testu ústavnosti – legitímny cieľ predmetnej novely

Podľa ústavného práva, na to, aby príslušná právna norma spĺňala kritérium legitímneho cieľa, musí smerovať k naplneniu účelu, ktorý je dostatočne dôležitý, aby odôvodnil či ospravedlnil obmedzenie základného práva alebo slobody. Taktiež, v rámci prvého kroku testu proporcionality sa zisťuje, či je posudzovaná právna norma racionálne previazaná s cieľom ňou sledovaným tzv. *rational connection test*.[18] Pretože účel preskúmavanej normy nebýva obvykle explicitne stanovený, jeho identifikácia nemusí byť v konkrétnom prípade jednoznačná.[19] Podľa názoru ústavného súdu je identifikovanie dôležitého verejného záujmu na posudzovanej právnej úprave len na základe znenia dôvodovej správy zložitejšie, ale v zásade prípustné.[20]

Podľa argumentov predkladateľov návrhu zákona vyjadrených v dôvodovej správe: *„Účelom návrhu zákona je vytvoriť legislatívne podmienky pre realizáciu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky v časti Posilnenie úlohy štátu a ochrany verejného záujmu – Spravodlivosť, súdnictvo, a* ***pripraviť komplexnú právnu úpravu exekučných konaní s cieľom zefektívniť vymáhanie pohľadávok pre veriteľov a zároveň poskytnúť primeranú ochranu základným právam dlžníka a na ten účel ustanoviť jednoznačný spôsob a rozsah určovania výšky trov exekúcie a zaviesť procesné pravidlá umožňujúce rýchlejšiu a funkčnejšiu vymožiteľnosť právom chránených nárokov."***

Pravdaže, posúdenie či zákonodarca v danej právne úprave sleduje legitímny cieľ obmedzenia ústavného práva, je na úvahe Ústavného súdu SR. Takýto legitímny cieľ Ústavný súd SR napríklad nevidel v prípade tzv. lekární – Nález PL. ÚS 37/99 z 25. 5. 1999. V danej veci išlo o to, že podľa napadnutého zákona č. 140/1998 Z. z. bolo možné vydať povolenia na poskytovanie lekárenskej starostlivosti iba fyzickej osobe – farmaceutovi, čím sa úplne znemožnilo poskytovanie lekárenskej starostlivosti nielen fyzickým osobám, ktoré nemali potrebné vysokoškolské vzdelanie, ale aj právnickým osobám, pretože tieto nemohli lekárenskú starostlivosť poskytovať ani prostredníctvom odborných zástupcov. Podľa Ústavného súdu SR: *„Ústavný súd s poukazom na vyššie citovanú judikatúru neakceptoval argumentáciu, že posudzovanou právnou úpravou sa sledoval cieľ – zvýšiť garanciu odbornej úrovne poskytovania lekárenskej starostlivosti."*[21] Podľa Ústavného súdu SR bol takýto cieľ naplnený už vtedy, ak si právnická osoba poskytujúca lekárenskú starostlivosť musela ustanoviť najmenej jedného odborného zástupcu.

Bude teda úlohou súdu preskúmať, či deklarovaný účel skutočne predstavuje *legitímny* účel obmedzenia ústavných práv alebo nie. Podľa nášho názoru je potrebné vziať do úvahy, že predmetná novela fakticky predstavuje krok zákonodarcu ku konsolidácii exekútorského stavu smerom dovnútra, keďže rovnomerné a náhodné prerozdeľovanie exekučných vecí *de facto* približuje exekútorské úrady na rovnakú úroveň z hľadiska ich agendového zaťaženia. Ak by Ústavný súd SR pripustil, že aj v exekútorskom stave existuje legitímne konkurenčné či súťažné

prostredie, smerodajným by pre súd mohol byť Nález sp. zn. PL. ÚS 13/09 zo dňa 18. 5. 2010, podľa ktorého *„nemožno legitimizovať také legislatívne opatrenie alebo iný obmedzujúci zásah, ktoré úspech určitej skupiny podnikateľov alebo osôb uskutočňujúcich inú zárobkovú činnosť v zákonom vytvorenom konkurenčnom (trhovom) prostredí bez ústavne akceptovateľného dôvodu (cieľa) neodôvodnene sťažuje alebo dokonca priamo vylučuje v prospech úspechu inej skupiny podnikateľov alebo skupiny ďalších subjektov uskutočňujúcich inú zárobkovú činnosť."* [22] Samozrejme, legitímny cieľ samotný pre vyslovenie názoru o ústavnosti, resp. neústavnosti nestačí a je nutné pristúpiť ku kritériu nevyhnutnosti daného zásahu.

Druhý krok testu ústavnosti – kritérium nevyhnutnosti

V rámci druhého kroku testu ústavnosti spočívajúceho v nevyhnutnosti zásahu pristupuje Ústavný súd SR podľa svojej rozhodovacej praxe k posúdeniu, či v rámci obmedzenia práva na podnikanie nebol k dispozícii aj menej obmedzujúci, resp. menej invazívny či šetrnejší právny prostriedok, ktorým sa mohol dosiahnuť zamýšľaný účel zákonodarcu. Podľa Ústavného súdu SR: *„Myšlienka testu spočíva v tom, že právna norma nemá obmedzovať základné právo alebo slobodu viac než je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa alebo inak, že právna norma* ***má dosahovať cieľ najmenej ľudskoprávne drastickým spôsobom****."* [23] Podľa právnej teórie: *„Inými slovami sa skúma efektivita účelu obmedzenia základných práv a slobôd, resp. či verejný záujem alebo práva tretích osôb naozaj vyžadujú takú ingerenciu zo strany štátu, pričom najdôležitejším zistením je, či neexistuje iný prostriedok, ktorý by menej zasahoval do práv a slobôd a zároveň by rovnako efektívne napĺňal účel obmedzenia."* [24]

Ak zákonodarca deklaruje, že cieľom právnej úpravy je zefektívnenie vymáhania pohľadávok či poskytnutie primeranej ochrany základným právam dlžníka, v eventuálnom konaní pred Ústavným súdom SR, by súd musel zvážiť či takýto cieľ nebolo možné dosiahnuť menej intenzívnejším spôsobom, ako *de facto* obmedzením zisku súdnych exekútorov. V tejto fáze by sa Ústavný súd SR musel vysporiadať s argumentmi eventuálnych účastníkov konania, aby mohol vyrieknuť konečný úsudok o nevyhnutnosti danej úpravy a realizovať svoje ústavne postavenie negatívneho zákonodarcu, ako býva Ústavný súd SR často označovaný.[25] Takýto subtest v rámci testu proporcionality si vyžaduje skúmanie iných, do úvahy prichádzajúcich, nástrojov na realizáciu stanoveného cieľa.

Exempli gratia, z tradície rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR v otázke nevyhnutnosti zásahu do ústavných práv vyplýva, že napr. v prípade zákazu zisku zdravotných poisťovní, t. j. zákazu vyplácania dividend z prostriedkov verejného poistenia akcionárom zdravotných poisťovní a povinného prerozdeľovania aktív (okrem správnej réžie) do úhrad zdravotnej starostlivosti bolo drastickým prostriedkom zásahu do práv zdravotných poisťovní na podnikanie, keďže podľa Ústavného súdu SR existovali aj iné prostriedky ako dosiahnuť legitímny cieľ vysokej kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti, a to *„napr. povinnosť zdravotných poisťovní vytvoriť technické rezervy, povinnosť zabezpečovať platobnú schopnosť zdravotnej poisťovni po celý čas výkonu zdravotného poistenia, inštitút ozdravného plánu, percentuálne obmedzenie výdavkov na prevádzkové činnosti atď."*[26] Taktiež v prípade tzv. vyvlastňovacieho zákona, Ústavný súd SR v Náleze sp. zn. PL. ÚS 19/09 z 26. 1. 2011 deklaroval, že daný zákon, konkrétne zákon č. 669/2007 Z. z. o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá, ktorý umožňoval pre štát získať stavebné povolenie na výstavbu diaľnic benevolentným zákonným postupom (pre získanie stavebného povolenia stačilo, ak stavebník preukázal, že *„urobil úkon na získanie takéhoto práva")* predstavoval taktiež drastický zásah do ústavných práv vlastníkov pozemkov, keďže k naplneniu verejného záujmu na stavbe dopravnej infraštruktúre mohlo dôjsť aj inými, menej invazívnymi prostriedkami. Podľa názoru Ústavného súdu SR: *„V tejto súvislosti možno tiež pripomenúť, že zákonodarca už realizoval množstvo iných (menej drastických) opatrení na urýchlenie stavebného a vyvlastňovacieho konania. Vytvoril tak už do značnej miery právny komfort pre výstavbu diaľnic, ktorý má však svoje ústavnoprávne hranice."* Ústavný súd SR tak zákonodarcu odkázal na právny *status quo* v zákonnej úprave vyvlastňovacieho režimu, podľa ktorého mohol realizovať verejný záujem aj pri tejto výstavbe infraštruktúry.

22 Ide o úvahu, či je ústavne akceptovateľný zásah do konkurenčného prostredia, a to aj napriek tomu, že takýto stav mal za následok, že istá časť exekútorov dosahuje podstatne viac ziskov ako ostatní exekútori. Podľa článku zverejneného v týždenníku TREND 40/2016 pod názvom *Biznis s exekúciami si delilo iba deväť úradov: „Niektorí veľkí exekútori však po prijatí novely prídu o lukratívny biznis. Podľa štatistík rezortu si ho na Slovensku doteraz delila necelá desiatka úradov. „Z celkového počtu 330 exekútorov si len deväť medzi sebou delí viac ako tretinu všetkých exekučných vecí, ktoré vlani napadli na súdy," tvrdí P. Bubla."*

23 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 23/06 z 2. 6. 2010

24 ĽALÍK, T. *Ústavný súd a parlament v konštitučnej demokracii*. Wolters Kluwer : Bratislava. 2015 s. 182

25 DRGONEC, J. Ústava Slovenskej republiky – Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 1337

26 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 3/09 z 26. 1. 2011

Tretí krok testu ústavnosti – kritérium proporcionality v užšom zmysle slova

Konečne posledným krokom testu ústavnosti by malo zostať posúdenie primeranosti daného zásahu, resp. tzv. kritérium proporcionality v užšom zmysle, *„v rámci ktorého sa predovšetkým zisťuje, či príslušná právna norma je primeraná vo vzťahu k zamýšľanému cieľu, t. j. či príslušné legislatívne opatrenie obmedzujúce základné práva alebo slobody nemôže svojimi negatívnymi dôsledkami presahovať pozitíva stelesnené v presadení verejného záujmu sledovaného týmto opatrením."*[27] V tomto subteste je podľa názoru Ústavného súdu SR kardinálnym pomer medzi verejným záujmom a zásahom do ústavného práva, resp. výsledok v podobe pozitív a negatív takéhoto stretu.

De facto, právna úprava zasahuje do podnikateľského atribútu činnosti exekútorov, a to dosahovania zisku. Ako bolo spomenuté vyššie, oprávnený z exekučného titulu v zmysle predmetnej novely stráca svoje právo výberu súdneho exekútora a súdny exekútor zas legitímne očakávania zisku od spokojných oprávnených. Nová právna úprava tak exekútora stavia do pozície subjektu stojacieho bližšie k štátnemu aparátu, ktorý sa vyznačuje akousi osobnou neangažovanosťou daného článku verejnej moci v rámci pridelenia určitej veci na prejednanie.[28] Na druhej strane, zefektívnenie výkonu exekučných titulov sa skutočne javí ako príťažlivé *ratio legis*. V tejto súvislosti je však potrebné zvážiť širšie okolnosti takéhoto zásahu na jednej strane a samotnej činnosti exekútorov ako štátom splnomocnenej osoby na participáciu na súdnej moci, ako sme načrtli vyššie.

Konečnú primeranosť zásahu by si musel pravdepodobne Ústavný súd SR vyriešiť odpoveďou na otázku, či súdny exekútor predstavuje orgán verejnej moci *sui generis*, alebo ide skôr o podnikateľa *sui generis*. Zodpovedanie na túto otázku by mohlo výrazne prispieť k posúdeniu možnosti štátu na ingerenciu do práva takéhoto subjektu dosahovať zisk. Je jasné, že čím bližšie stojí exekútor pri verejnej moci, tým je väčší je verejný záujem zo strany zákonodarcu na reglementáciu jeho činnosti. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESĽP") dokonca vo veci Van der Mussele proti Belgicku z 23. 11. 1983 judikoval, že bezplatnosť, resp. riziko nevyplatenia odmeny v prípade určitých povinných služieb, delegovaných na právnické povolanie zo strany štátu (v tomto prípade povolanie advokátskeho koncipienta, povinného vziať určité kvórum vecí od nemajetných občanov *ex offo*) nie je porušením ľudských práv chránených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (konkrétne zákazu nútenej práce) zo strany štátu.[29] ESĽP uviedol, že takýto spôsob umožňoval mladým právnikom profesionálny rast a stále im umožňoval dostatok času na svoju platenú prácu. V tomto ohľade došlo ku kombinácii osobného prospechu s verejným záujmom, ktorý bol však prioritný.[30]

Tento judikát bol v plnej miere aprobovaný a aplikovaný aj v našej súdnej praxi Ústavným súdom SR, ale aj všeobecným súdnictvom v súvislosti so sťažnosťami a opravnými prostriedkami podávanými súdnymi exekútormi, ktorí vo väčšine prípadov namietali právny fakt, že určitá časť trov exekučného konania nemusí byť súdnemu exekútorovi uhradená, keďže ich bez vlastného zavinenia nedokážu vymôcť.[31] Ústavný súd obhajuje akceptovateľnosť zákonnej možnosti, keď náhrada trov exekúcie nebude exekútorovi nahradená v právnom poriadku SR nasledovne: *„Ústavný súd zastáva názor, že samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie."*[32] Daný výrok by sa dal vykladať tak, že vzhľadom na monopolizáciu štátnej moci na výkon exekučných titulov v rukách súdnych exekútorov je možné preniesť riziko neuhradených nákladov takejto časti civilného procesu z bedier štátu na súdneho exekútora, ako predstaviteľa slobodného povolania s podnikateľskými črtami. Ak by na základe takéhoto monopolu mal exekútor znášať riziko nezaplatenej odmeny, prečo by potom nemal znášať obdobné zásahy do svojho práva dosahovať zisk? Podľa nášho názoru je možné anticipovať práve takúto rovnakú argumentáciu Ústavného súdu SR taktiež v prípade eventuálneho ústavného testu pri posudzovaní verejného záujmu na náhodnom prerozdeľovaní vecí súdnym exekútorom.

27 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 3/09 z 26. 1. 2011

28 Blízkym inštitútom sa javí napr. inštitút rozvrhu práce uplatňovaný vo všeobecnom súdnictve.

29 Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR právne názory ESĽP majú „podporný význam pri podávaní výkladu ústavy." Viď napr. Nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 15/98 či PL. ÚS 22/00.

30 Van der Mussele proti Belgicku, rozsudok z 23. novembra 1983

31 Napr. podľa Uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 222/2011 z 2. 6. 2011: *„Ústavný súd v tejto súvislosti opätovne konštatuje, že na vec sťažovateľa je primeraným spôsobom aplikovateľný aj právny názor Európskeho súdu pre ľudské práva vyjadrený v jeho rozhodnutí vo veci Van der Mussele proti Belgicku (rozsudok z 23. novembra 1983, séria A, č. 70), podľa ktorého riziko spojené s výkonom určitej profesie, kam spadá i riziko neuhradenia odmeny za odvedenú prácu, je na druhej strane vyvážené výhodami súvisiacimi s výkonom tejto profesie (m. m. IV. ÚS 27/08), a to bez ohľadu na to, že Európsky súd pre ľudské práva vyslovil tento právny názor vo vzťahu k výkonu povolania advokáta."* Ďalej napr. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 M Cdo 15/2011 z 27. 9. 2012

32 Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 222/2011 z 2. 6. 2011

Trovy a kompenzácia zásahu do slobodného povolania exekútorov

V rámci posledného kroku testu ústavnosti, t. j. proporcionality v užšom zmysle slova, kedy Ústavný súd SR zvažuje celkové pozitíva a negatíva danej úpravy sa otvára otázka kompenzácie zo strany štátu pre súdnych exekútorov za zásah do výkonu ich slobodného povolania ako podnikateľskej činnosti. Problematika hradenia trov exekúcie totiž môže pre Ústavný súd SR znamenať taktiež určité vodidlo vo vyrieknutí konečného ortieľu o ústavnom súlade zásahu zákonodarcu. Ide o to, že v prípade, ak zákonodarca obmedzuje podnikanie exekútorov mechanickým triedením exekučných spisov, Ústavný súd SR by mohol zohľadniť snahu zákonodarcu riešiť platný právny *status quo*, že trovy exekútora nemusia byť v exekučnom konaní uhradené, ako bolo spomenuté vyššie. *Mutandis mutatis*, takéto hľadisko použil aj pri teste proporcionality v prípade zákazu zisku zdravotných poisťovní, kde pod prizmou materiálneho chápania právneho štátu považoval takýto zákaz bez poskytnutia akejkoľvek náhrady za neústavné drastické opatrenie.

Zdá sa, že problematika trov exekučných konaní stále vyvoláva určité kontroverzie, a to najmä v otázke ich hradenia. Ako bolo spomenuté vyššie, naše ústavné súdnictvo akceptovalo zákonnú možnosť, že súdnemu exekútorovi nebude uhradená za jeho činnosť v exekučnom konaní odmena vôbec. Takýto jav nie je *de lege lata* vôbec ojedinelým, pretože štát skutočnú úhradu odmeny, ale aj trov exekúcie súdnemu exekútorovi negarantuje.[33] Exekučný poriadok je vybudovaný na racionálnej koncepcii, že trovy exekúcie hradí povinný (§ 197 Exekučného poriadku). V praxi sa však často stáva, že exekútor trovy exekúcie od dlžníka nevymôže. Za určitých okolností je trovy exekúcie povinný hradiť oprávnený. Z ustanovení Exekučného poriadku však nevyplýva paušálna subsidiarita hradenia týchto trov oprávneným vo vzťahu k povinnému. Zákon totiž konkretizuje, kedy oprávnený účastník musí hradiť takéto trovy namiesto povinného. Konkrétne ide o zastavenie exekúcie zavinením oprávneného, ak sa zastaví exekúcia z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie alebo ak sa zastaví z dôvodu, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz (§ 203 Exekučného poriadku). Zákonodarca teda bremenom trov exekútora preniesol sčasti na oprávneného. Túto skutočnosť podstatne nemení ani novela Exekučného poriadku, ktorá sa neodhodlala k výraznejšiemu kroku k zabezpečeniu hradenia trov exekútora a to, či už v tom smere, že oprávnený bude povinný hradiť trovy exekúcie subsidiárne vždy, keď v prípade tohto hradenia zlyhá povinný alebo v smere garancie hradenia trov exekútora v exekučnom konaní zo strany štátu.

Ako bolo spomenuté vyššie, daná novela prináša aj zmenu úpravy hradenia trov exekúcie. Nedá sa jednoznačne konštatovať, že na základe novej právnej úpravy bude miesto oprávneného v otázke náhrady trov exekúcie exponovanejšie. Nová právna úprava síce taktiež deklaruje, že trovy exekúcie hradí povinný, avšak po novom ustanovuje: *„Ak sa exekúcia ukončila z iného dôvodu ako pre vymoženie alebo splnenie vymáhaného nároku povinným a ide o dôvod, ktorý možno oprávnenému pričítať, alebo z dôvodu, pre ktorý prináleží exekútorovi vydať upovedomenie o zastavení exekúcie, platí trovy podľa § 198 ods. 2 oprávnený. Ak ide o exekúciu na vymoženie pohľadávky na výživnom pre maloleté dieťa, platí trovy exekúcie zastavenej podľa § 61n ods. 1 písm. d) súd.“* Zákon teda mierne rozširuje pôvodný systém platenia trov exekútora oprávneným, keďže podľa schválenej úpravy exekútor vydáva upovedomenie o zastavení exekúcie napr. *ak povinný zanikol bez právneho nástupcu alebo dedičské konanie po oprávnenom alebo povinnom bolo zastavené z dôvodu, že nezanechal žiadny majetok alebo len majetok nepatrnej hodnoty*, ale taktiež vtedy, *ak pri exekúcii vedenej na majetok právnickej osoby sa do 30 mesiacov od začatia exekúcie alebo od posledného zexekvovania majetku nepodarilo zistiť majetok alebo príjmy, ktoré by mohli byť postihnuté exekúciou a ktoré by stačili aspoň na úhradu trov exekútora*, či *pri exekúcii vedenej na majetok fyzickej osoby sa do piatich rokov od začatia exekúcie alebo od posledného zexekvovania majetku nepodarilo zistiť majetok alebo príjmy, ktoré by mohli byť postihnuté exekúciou a ktoré by stačili aspoň na úhradu trov exekútora*.[34]

Na druhej strane stále absentuje absolútna garancia hradenia trov exekútora, keďže zákon podrobne podmieňuje, kedy je povinný tieto trovy platiť oprávnený účastník. Zákon teda neprenáša bremeno hradenia trov závažnejším spôsobom na oprávneného, čím súdnym exekútorom výraznejšie negarantuje náhradu ich odmeny oproti pôvodnému právnemu stavu.[35] V prospech exekútorov však zákonodarca „uisťuje“ hradenie trov exekútora zo strany oprávneného tým,

33 Bližšie o tejto problematike v praxi pozri FICOVÁ, S.: *Trovy pri zastavení exekúcie v legislatívnom zámere*. In: EXEKUČNÉ PRÁVO, LEGISLATÍVNY ZÁMER. Justičná akadémia : Pezinok. 2009, s. 7 – 15

34 Pôvodné znenie návrhu zákona však bolo voči oprávnenému a jeho povinnosti platiť trovy exekútora prísnejšie, keďže formulovalo túto povinnosť extenzívnejšie: *„Ak sa exekúcia zastavila z iného dôvodu ako pre vymoženie alebo splnenie vymáhanej povinnosti povinným, platí trovy exekútora oprávnený.“* Navyše, tieto trovy sa mali uhrádzať podľa pôvodného návrhu z obligatórneho preddavku, ktorý musel uhradiť práve oprávnený. V legislatívnom procese sa však od tohto preddavku upustilo a v schválenom znení je upravený tento preddavok len ako fakultatívny a iba v prípade nepeňažných plnení.

35 Paralelne je možné z právno-teoretického pohľadu otvoriť otázku keď je oprávnený *de facto* v exekučnom konaní povinným znášať riziko ďalších nákladov a platieb, a to pretože sa len zákonnou cestou domáha Ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu. Pre názory de *lege ferenda* v tejto problematike a spravodlivosti takejto koncepcie viď myšlienky doc. JUDr. S. Ficovej CSc. v príspevku: FICOVÁ, S.: *Trovy pri zastavení exekúcie v legislatívnom zámere*. In: EXEKUČNÉ PRÁVO, LEGISLATÍVNY ZÁMER. Justičná akadémia : Pezinok. 2009, s. 7 – 15.

že kreuje zákonné ručenie pôvodných oprávnených od momentu začatia exekúcie za zaplatenie trov exekútora oprávneným. V praxi sa totiž stáva, že od doručenia návrhu na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi dôjde k skutočnosti, na základe ktorej dochádza k prevodu práv vyplývajúcich z exekučného titulu. Exekútor bude oprávnený si tento nárok uplatniť prostredníctvom žaloby voči pôvodnému oprávnenému cez žalobou v sporovom konaní.[36] *Summa summarum* však novú právnu úpravu hradenia, resp. platenia trov exekútora nie je podľa nášho názoru možné považovať za relevantnú kompenzáciu zákonodarcu voči zavedeniu náhodného prerozdeľovanie exekučných vecí medzi súdnych exekútorov, keďže sa daná novela v tejto otázke neodhodlala na výraznejšie zmeny v prospech platenia trov exekútora.

36 Podľa schváleného zákona doslova: *„Za zaplatenie trov exekútora oprávneným v rozsahu odmeny a paušálnych výdavkov ručia spoločne a nerozdielne tí, ktorí boli oprávnenými od začatia exekúcie. Ustanovenia Občianskeho zákonníka o ručení sa použijú rovnako. Ak tieto osoby na výzvu exekútora svoju povinnosť dobrovoľne nesplnia, možno nárok voči nim uplatniť na ich všeobecnom súde žalobou.“*

Záver

Ako bolo spomenuté v úvode tohto článku, danú novelu je možné vzhľadom na rozsah pripravovaných zmien označiť za „veľkú novelu“ Exekučného poriadku. Je prirodzené, že zásadné legislatívne novoty prinášajú otázky ústavnej akceptovateľnosti, najmä vtedy, ak sa výrazne dotýkajú ústavných slobôd subjektov práv, ako je sloboda, resp. právo podnikať. Hoci súdny exekútor predstavuje časť verejnej moci, konkrétne tej súdnej, nepochybne taktiež ide o vykonávateľa slobodného povolenia, resp. podnikateľa, ako potvrdzuje relevantná judikatúra súdov. Súdny exekútor si administratívne, organizačné či daňové aspekty chodu svojho úradu musí zabezpečiť sám. V praxi sa teda vyskytujú exekútorské úrady s rozsiahlym personálnym substrátom a množstvom „klientov“ spomedzi oprávnených. Ak boli oprávnení s činnosťou súdneho exekútora a s vymožením svojej pohľadávky v jednej veci spokojní, mohli sa naňho obrátiť opätovne. V praxi sa však vyskytli aj opačné prípady, t. j. ak exekútor podľa oprávnených nebol dostatočne efektívnym, oprávnení sa opätovne správali klasicky trhovo – obrátili sa na iný exekútorský úrad.

Vzhľadom na to, že kauzálny nexus medzi náhodným prerozdeľovaním exekučných vecí a zásahom do motivácie exekútorov dosahovať zisk je v tejto súvislosti viac ako markantným, do popredia sa dostáva test ústavnosti daného zásahu. V článku sme sa pokúsili vymedziť určité mantinely takéhoto testu *ex ante,* aj keď je možné, že nebude existovať (nielen) politická vôľa na iniciáciu konania pred Ústavným súdom SR v tejto veci. Napriek tomu deklarovaný cieľ zákonodarcu v podobe efektívnejších exekučných konaní vnímame veľmi pozitívne, avšak podľa nášho názoru si zákonodarca dostatočne úspešne neobhájil, ako chce týmto zásahom zefektívniť konanie, keďže súdnym exekútorom siahne na motiváciu k efektívnemu vymáhaniu nárokov oprávnených. Ak zákonodarca nedoplní svoju argumentáciu k danej novele, nová právna úprava tak, podľa nášho názoru, vykazuje charakter akéhosi celoplošného stavovského opatrenia smerujúceho ku konsolidácii postavenia súdnych exekútorov.

Na záver je taktiež potrebné dodať, že danou novelou sa, podľa nášho názoru, v určitej miere vraciame k tradícii štátnej regulácie výkonu exekučných titulov, s ktorými máme v podmienkach SR skúsenosti, a to od obdobia prvej ČSR až krátko po vznik samostatnej SR. Tým sa *de facto* potiera aj vnímanie súdneho exekútora ako predstaviteľa slobodného povolania, ako bol podľa dôvodovej správy v roku 1995 koncipovaný. ■

RESUMÉ

K ústavnoprávnym aspektom náhodného prerozdeľovania exekučných spisov súdnym exekútorom

Autor sa v článku venuje predloženej novele exekučného poriadku, známej pod rezortným č. 42467/2016/110, ktorá aktuálne navrhuje zavedenie tzv. inštitútu náhodného prideľovania spisov pre súdnych exekútorov. Autor sa zamýšľa nad ústavno-právnymi konzekvenciami prijatia takejto právnej úpravy, keďže, podľa názoru autora, predmetná novela zasahuje do ústavou garantovaného práva súdnych exekútorov podnikať. Autor totiž vychádza z názorového pos-

tulátu, že činnosť súdneho exekútora *de lege lata* predstavuje nielen výkon súdnej moci, ale rovnako výkon slobodného povolania, *ergo* podnikateľskú činnosť. V tejto súvislosti autor bližšie poukazuje na judikatúru a rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR a pokúša sa vymedziť test ústavnosti danej novely *ex ante*.

SUMMARY

Legal and Constitutional Aspects of Random Allocation of Enforcement Case Files to Enforcement Officers

The author in his article deals with the present Amendment to the Enforcement Procedure Code, known under Departmental No. 42467/2016/110 that currently seeks to introduce the concept of the so-called random allocation of case files to enforcement officers. The author examines constitutional and legal consequences of adopting such legislation, since, in the author's opinion, the Amendment interferes with the enforcement officers' right to carry out business activities, which is guaranteed by the Constitution. The author believes that the services provided by enforcement officers de lege lata comprise not only the exercise of judicial power, but also the performance of a liberal profession, i.e. pursuit of business. In this regard, the author in a greater detail deals with the case law and decision-making practice of the Slovak Constitutional Court, and he aims to circumscribe the test of constitutionality of the said Amendment ex ante.

ZUSAMMENFASSUNG

Zur verfassungsrechtlichen Auffassung der zufallsmäßigen Umverteilung von Exekutionsakten unter die Gerichtsvollzieher

Der Autor des Artikels widmet sich der Novelle der Zwangsvollstreckungsordnung, bekannt unter der Ressortnummer 42467/2016/110, die derzeit die Einführung des Instrumentes der zufallsmäßigen Umverteilung von Akten unter die Gerichtsvollzieher vorschlägt. Der Autor denkt über die verfassungsrechtlichen Konsequenzen der Annahme dieser Rechtsregelung nach, weil nach dem Ermessen des Autors die betreffende Novelle ins verfassungsgemäß garantierte Recht des Gerichtsvollziehers auf unternehmerische Tätigkeit eingreift. Der Autor geht nämlich aus dem Meinungspostulat aus, dass die Tätigkeit des Gerichtsvollziehers de lege lata nicht nur den Vollzug der gerichtlichen Gewalt, sondern gleichzeitig auch die Ausübung eines freien Berufes, ergo eine unternehmerische Tätigkeit darstellt. In diesem Zusammenhang weist der Autor auf die Judikatur und die Entscheidungspraxis des Verfassungsgerichtes der Slowakischen Republik näher hin und versucht, den Test der Verfassungsmäßigkeit der betreffenden Novelle ex ante abzugrenzen.

Konanie o oddlžení po novom – správca ako alter ego dlžníka?

JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

Zákon č. 377/2016 Z. z. z 29. novembra 2016, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii je v poradí už 25. novelou základnej normy insolvenčnej legislatívy Slovenskej republiky.[1] Práve v posledných dvoch rokoch bolo prijatých 11 zmien a doplnkov zákona č. 7/2005 Z. z., čo predstavuje takmer polovicu novelizácií predmetného právneho predpisu počas viac než decénia jeho účinnosti.[2] Ide o výrazný zásah do oblasti tzv. generálnej exekúcie porovnateľný azda len „veľkou" novelou zákona o konkurze a reštrukturalizácii č. 348/2011 Z. z. Svojím novým ponímaním oddženia ako doteraz najmarginálnejšej časti normy však tvorí jej najzásadnejšiu prelomovú zmenu od prijatia tejto normy.

Zákon bol pripravovaný dlhodobo, o jeho znení diskutovala nielen odborná, ale pomerne často aj laická verejnosť i s poukazom na to, že sa potenciálne môže týkať až okolo stotisíc obyvateľov Slovenskej republiky.[3] Rovnako sa pripomínal nízky dopad doterajšieho znenia právneho predpisu na dlžníkov – fyzické osoby u nás. Počet vyhlásených konkurzov na fyzické osoby – nepodnikateľov na Slovensku je totiž v porovnaní i so susednými štátmi strednej Európy naozaj mizivý, napr. v susednej Českej republike bolo vyhlásených za rok 2016 až 16 144 konkurzov na majetok fyzických osôb – nepodnikateľov podľa zákona č. 182/2006 Sb.[4] V USA zase bolo podľa Amerického konkurzného inštitútu (ABI) len za rok 2011 vyhlásených dokonca 1 530 000 osobných bankrotov.[5] Štatisticky možno uviesť, že v Slovenskej republike bolo vyhlásených v roku 2016 iba 731 osobných bankrotov a v roku 2015 len 597. Celkovo od nadobudnutia účinnosti zákona č. 7/2005 Z. z. dňom 1. januára 2006 až do 31. decembra 2016 osem okresných v prvostupňovom alebo 3 krajské súdy v odvolacom konaní vyhlásili 2 920 osobných bankrotov.[6]

Aj keď je prijatý zákon ešte v legisvakančnej lehote, podrobným štúdiom jeho ustanovení ho bezpochyby možno označiť za prodlžnícky, takýto charakter mala navyše aj „veľká" novela zákona o konkurze a reštrukturalizácii prijatá pod č. 348/2011 Z. z. Z ostatných zmien zákona výslovne proveriteľský charakter vykazovala iba jeho nepriama novela z 23. apríla 2015 č. 87/2015 Zb., ktorou sa menil a dopĺňal Obchodný zákonník, nazývaná aj *„lex Váhostav"*. Tento právny predpis bol však prijatý v súvislosti s reštrukturalizačným konaním, zatiaľ čo nami rozoberaný zákon č. 377/2016 Z. z. treba vidieť v svetle výrazných zmien v občianskom procesnom práve súvisiacich aj so zmenou zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych

1 úplný názov zákona znie: „Zákon č. 377/2016 Z. z. z 29. novembra 2016, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov"

JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
vyštudoval Právnickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde aj absolvoval externé doktorandské štúdium v odbore ústavného práva. Je spoluautorom knihy História advokácie na Slovensku, autorom

monografie Z dejín advokácie na Slovensku ako aj viacerých vedecko-odborných a populárno-náučných štúdií i recenzií v zborníkoch a časopisoch História, Historická revue, Justičná revue, Právny obzor, Bulletin slovenskej advokácie i Bulletin advokacie. Pracuje v Košiciach ako advokát a komplementár správcu.

exekútoroch a exekučnej činnosti publikovanou pod č. 2/2017 Z. z. Podstatou novoprijatej právnej úpravy je dať druhú šancu obrovskému množstvu občanov Slovenskej republiky, z ktorých viacerí uviazli v dlhovej pasci desiatok úverov, pôžičiek a exekúcií s, na niekoľko rokov, právne takmer neriešiteľným postavením. S návrhom zákona vypracovanom Ministerstvom spravodlivosti SR súhlasila bez pripomienok Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky, Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky a Združenie miest a obcí Slovenska, negatívne stanovisko vyjadrila Republiková únia zamestnávateľov Slovenskej republiky a Americká obchodná komora v Slovenskej republike, ktorá mala k návrhu zákona 46 pripomienok (no napr. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky až 109).[7]

Dňom 1. marca 2017 teda nadobudnú účinnosť významné zmeny v našom bankrotovom práve, pričom konkurzné konania začaté (teda ak bolo uznesenie o tomto začatí zverejnené najneskôr 27. 2. 2017 v Obchodnom vestníku) pred dňom účinnosti zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Ak bol však konkurz vyhlásený podľa znenia právneho predpisu platného pred účinnosťou novely, nebráni to možnosti dlžníka domáhať sa zbavenia dlhov podľa jej aktuálneho znenia. Za významné vyriešenie doteraz judikatúrou súdov Slovenskej republiky rôzne vykladanej otázky, čo so záväzkami dlžníka neuspokojenými v konkurznom konaní ani v následnom konaní o oddlžení, však možno považovať § 206f, ods. 3 preliminárnych ustanovení zákona. Ak totiž súd rozhodol o oddlžení dlžníka podľa právnych predpisov účinných do 28. februára 2017, nevymáhateľné sa stávajú voči dlžníkovi všetky pohľadávky, ktoré zostali po zrušení konkurzu neuspokojené a ktoré neboli uspokojené ani počas skúšobného obdobia bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v konkurze prihlásené. V právnej praxi sa totiž stávali prípady, keď napr. veriteľ s exekučným titulom svoju pohľadávku do konkurzu neprihlásil a napriek konkurzu a následnému oddlženiu svojho dlžníka podal úspešne návrh na vykonanie exekúcie na jeho majetok. Právna norma tak dala expressis verbis bodku za podobným (nielen) špekulatívnym postupom veriteľov, aby sa dlžník po úspešnom absolvovaní konania o svojom oddlžení nemusel obávať tzv. „spiacich" pohľadávok veriteľov. Mantra procesualistov čo s pohľadávkami neprihlásenými do konkurzu bola teda definitívne vyriešená, pretože doteraz niektorí autori považovali takéto pohľadávky za naďalej vymáhateľné.[8]

Úplne nanovo je poňatá štvrtá časť zákona č. 7/2005 Z. z. s názvom **Oddlženie**, ktorá namiesto dvoch pôvodných paragrafov obsahuje až 51 zväčša lomených paragrafov. Systematicky je rozdelená tak, že jej úvod tvoria všeobecné ustanovenia, gros konkurz a splátkový kalendár, záver zase procesné podmienky. Právny predpis už v konaní o oddlžení nerozlišuje medzi fyzickou osobou – podnikateľom a nepodnikateľom. Akákoľvek platobne neschopná fyzická osoba má po novom právo domáhať sa oddlženia konkurzom alebo splátkovým kalendárom bez ohľadu na to, či má záväzky z podnikateľskej činnosti. Ide o priblíženie sa západoeurópskej i americkej úprave inštitútu „požiadania o ochranu pred veriteľmi", ktorá má prednosť pred ponímaním bankrotu ako mávnutia ruky nad dlžníkom i jeho majetkom v zmysle doslovného prekladu pôvodom talianskych slov *banca rotta* teda zlámaná lavica. Cudzozemské právne úpravy riešia úpadok fyzických osôb buď likvidáciou majetkovej podstaty dlžníka a jeho rýchlym oddlžením (typické pre nízkopríjmových dlžníkov s malým príjmom) alebo reštrukturalizáciou záväzkov dlžníka podľa splátkového kalendára (ak slušne zarábajú a disponujú dostatočným majetkom zaťaženým zabezpečovacím právom veriteľov). Práve prvý spôsob realizovaný doposiaľ aj u nás bol kritizovaný najmä pre speňaženie celého majetku dlžníka a následné trojročné skúšobné obdobie, počas ktorého nemá zabezpečené ani minimálne životné podmienky spočívajúce napr. v bývaní alebo vlastnení pracovných nástrojov.[9]

Podmienkou podania každého z oboch riešení platobnej neschopnosti dlžníka, teda návrhu buď na vyhlásenie konkurzu alebo na určenie splátkového kalendára, je **existencia exekučného či podobného konania** voči nemu (napr. o výkon rozhodnutia, ale i daňového exekučného konania či po novom exekučného konania vedeného Sociálnou poisťovňou). Táto kondícia dosiaľ v insolvenčnej legislatíve zakotvená u nás nebola, viacero konkurzných konaní sa viedlo voči dlžníkom, ktorí žiadne exekúcie nemali a to nielen pri fyzických, ale i pri právnických osobách. Ďalšou novinkou zákonodarcu je, že **dlžník sa môže opätovne domáhať oddlženia najskôr po uplynutí 10 rokov** od vyhlásenia konkurzu alebo od určenia splátkového kalendára, čo má zjavne zamedziť platobnému analfabetizmu dlžníkov či ich špekulatívnym návrhom na svoje opakované „sebaočistenie".

2 súčasne platný zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii obsahuje zmeny a doplnky v znení zákona č. 353/2005 Z. z., zákona č. 520/2005 Z. z., zákona č. 198/2007 Z. z., zákona č. 209/2007 Z. z., zákona č. 270/2008 Z. z., zákona č. 552/2008 Z. z., zákona č. 477/2008 Z. z., zákona č. 276/2009 Z. z., zákona č. 492/2009 Z. z., zákona č. 224/2010 Z. z., zákona č. 130/2011 Z. z., zákona č. 348/2011 Z. z., zákona č. 305/2013 Z. z., zákona č. 371/2014 Z. z., zákona č. 87/2015 Z. z., zákona č. 117/2015 Z. z., zákona č. 390/2015 Z. z., zákona č. 437/2015 Z. z., zákona č. 282/2015 Z. z., zákona č. 389/2015 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 291/2016 Z. z., zákona č. 315/2016 Z. z. a zákona č. 377/2016 Z. z.

3 Vavrová, V.: Šancu zbaviť sa dlhov dostane 100-tisíc ľudí, in Pravda z 5. 12. 2016, s. 4

4 štatistika citovaná podľa spoločnosti CRIF – Czech Credit Bureau a. s. zverejnenej na www.informaceofirmach.cz; inak v zmysle českej právnej úpravy musí dlžník v oddlžení splatiť do 5 rokov 30 % pohľadávok veriteľov, bližšie napr. MARŠÍKOVÁ, J. a kol.: Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady (ES) č. 1346/2000 a provádějícími předpisy, Praha : Nakladatelství leges s. r. o., 2014, ISBN 978-80-87576-8-9

5 v zmysle amerického zákona o individuálnom bankrote musí byť konanie skončené do 8 mesiacov od podania návrhu na súd, pričom väčšina súdov doposiaľ rozhodla o povinnostisplatiť 65 % dlhov, zvyšných 35 % dlhov veritelia museli odpísať,

citované podľa Cziria, E.: Staněk: Americký sen nemusí byť fikcia, in Pravda z 12. 1. 2017, s. 14

6 prehľad publikovaný podľa spoločnosti CRIF – Slovak Credit Bureau s. r. o., citované v zmysle „Osobných bankrotov pribúda", in SME z 10. 1. 2017, s. 7

7 http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Stanovisko-5801?prefixFile=s

8 Ďurica, M.: Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii, 2. vydanie, Bratislava : Eurokódex, s. r. o., 2010, ISBN 978-80-89447-31-2, s. 567

9 Dôvodová správa k návrhu zákona, citované podľa: http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/MaterDokum203513?prefixFile=m_

Zákon taxatívne vymedzuje, ktoré pohľadávky môžu byť **konkurzom alebo splátkovým kalendárom uspokojené** po ich uplatnení prihláškou:

- tie, ktoré vznikli pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz alebo poskytnutá ochrana pred veriteľmi, predmetný dátum sa pritom považuje za tzv. rozhodujúci deň,
- budúce pohľadávky ručiteľov, spoludlžníkov či iných osôb, ktorým vznikne pohľadávka voči dlžníkovi, ak bude zaňho plniť záväzok, ktorý vznikol pred rozhodujúcim dňom,
- pohľadávky, ktoré vzniknú v súvislosti s vypovedaním zmlúv resp. odstúpením od zmlúv uzatvorených pred vyhlásením konkurzu.

Naopak, norma predkladá úplný výpočet pohľadávok **vylúčených z uspokojenia** v oddlžení, ide o:

- príslušenstvo pohľadávok, ktoré presahuje 5 % ich istiny za každý kalendárny rok existencie pohľadávok, na ktoré vznikol nárok pred rozhodujúcim dňom (za obdobie kratšie ako kalendárny rok zostáva vymáhateľná alikvotná časť príslušenstva),
- príslušenstvo pohľadávok, na ktoré vznikol nárok v rozhodujúci deň a po rozhodujúcom dni (to neplatí pre pohľadávky z úveru na bývanie okrem prihlásených do konkurzu),
- pohľadávky zo zmenky, ak ich podpísal dlžník pred rozhodujúcim dňom,
- zmluvné pokuty a iné súkromnoprávne alebo verejnoprávne peňažné sankcie, kde povinnosť, ktorá zakladá právo uplatniť alebo uložiť takúto pokutu alebo sankciu, bola porušená pred rozhodujúcim dňom,
- peňažné pohľadávky, ktoré patria alebo patrili osobe spriaznenej s dlžníkom a vznikli pred rozhodujúcim dňom,
- trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli v súvislosti s účasťou v konkurznom konaní alebo v konaní o určení splátkového kalendára (vrátane napr. cestovného či trov právneho zastúpenia veriteľov apod., preto je zbytočné uplatňovanie odmeny za úkony právnej pomoci ako prihlásenie sa do konkurzu či účasť v incidenčnom konaní niektorými advokátmi).

Prednosť v uspokojovaní tak dostali istiny pohľadávok veriteľov ako kauzálne nároky, pričom toto uspokojenie by malo byť pri rovnocenných pohľadávkach pomerné per partes v zmysle zásady *parri pasu*.

Do spomenutej kategórie nevymáhateľných pohľadávok nepatria na základe legálnej exempcie zákonom novo definované tzv. oddlžením **nedotknuté pohľadávky**, ktoré sa rovnako uplatňujú prihláškou a ku ktorým patria:

1. pohľadávky veriteľov – fyzických osôb, ktorú nenadobudli postúpením, prevodom alebo prechodom s výnimkou dedenia, ak takéto pohľadávky neboli prihlásené v konkurze z dôvodu, že veriteľ správcu písomne neupovedomil, že bol vyhlásený konkurz,
2. pohľadávky z právnej pomoci poskytnutej dlžníkovi Centrom právnej pomoci v súvislosti s konaním o oddlžení,
3. zabezpečené pohľadávky v rozsahu, v ktorom sú kryté hodnotou predmetu zabezpečovacieho práva (ak sa však zabezpečená pohľadávka v konkurze neprihlási, zabezpečený veriteľ je oprávnený domáhať sa uspokojenia zabezpečenej pohľadávky iba z predmetu zabezpečovacieho práva okrem prípadu zrušenia oddlženia pre nepoctivý zámer dlžníka),
4. pohľadávky zo zodpovednosti za škodu spôsobenú na zdraví alebo spôsobenú úmyselným konaním vrátane príslušenstva týchto pohľadávok,
5. pohľadávky dieťaťa na výživné vrátane príslušenstva týchto pohľadávok,
6. pracovnoprávne nároky voči dlžníkovi,
7. peňažné tresty podľa Trestného zákona č. 300/2005 Z. z.,
8. nepeňažné pohľadávky.

Ďalším novým legálnym pojmom insolvenčnej legislatívy je v lomenom § 166d uvedená **nepostihnuteľná hodnota obydlia** dlžníka ako časť hodnoty jednej obývateľnej veci s príslušenstvom vrátane prípadného zastavaného a priľahlého pozemku, ktorú dlžník označil v zozname majetku ako svoje obydlie. Zákon sa zaoberá aj existenciou obydlia v podielovom a bezpodielovom spoluvlastníctve, prípadné zabezpečovacie právo má pritom prednosť pred nepostihnuteľnou hodnotou obydlia dlžníka. Excindácia obydlia z konkurznej podstaty de lege lata nevylučuje, aby ním bola nielen stavba, ale aj pozemok či obývateľná hnuteľná vec.

Na rozdiel od súčasného právneho stavu o samotnom oddlžení rozhodne do budúcna súd už v uznesení o vyhlásení konkurzu alebo v uznesení o určení splátkového kalendára tak, že dlžníka zbavuje všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze alebo splátkovým

kalendárom v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze alebo splátkovým kalendárom. Toto je významné ustanovenie, ktoré dáva definitívne vyriešenie záväzkov množstva dlžníkov. Expressis verbis zákonodarca uviedol, že: *„Oddlžením sa pohľadávky, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze alebo splátkovým kalendárom (§ 166a), bez ohľadu na to, či boli alebo neboli prihlásené, stávajú voči dlžníkovi nevymáhateľné v rozsahu, v ktorom ho súd zbavil dlhov."* Pre zamedzenie rôznych výkladov bolo prijaté ustanovenie, že pohľadávky, ktoré sa v dôsledku oddlženia stali voči dlžníkovi nevymáhateľné, sú aj naďalej vymáhateľné voči ručiteľom či iným osobám, ktoré pohľadávky voči dlžníkovi zabezpečujú.

Aby nedochádzalo k zneužitiu inštitútu oddlženia, zákon pripúšťa aj **zrušenie oddlženia** pre nepoctivý zámer.[10] Veriteľom dlžníka dotknutým oddlžením bolo priznané právo domáhať sa na súde rozhodujúcom o oddlžení návrhom na jeho zrušenie podaným voči dlžníkovi alebo jeho dedičom do 6 rokov od vyhlásenia konkurzu alebo určenia splátkového kalendára, ak preukáže, že dlžník nemal pri oddlžení poctivý zámer. Právoplatný rozsudok o zrušení oddlženia pritom pôsobí *erga omnes* a oddlženie je tak voči všetkým veriteľom neúčinné (*negotium rescissibile*). Pohľadávkam sa v plnom rozsahu, v ktorom ešte neboli uspokojené, obnovuje pôvodná vymáhateľnosť aj splatnosť. Takéto pohľadávky sa nepremlčia skôr, ako uplynie desať rokov od zrušenia oddlženia.

Legálna definícia **poctivého zámeru** je legislatívne vyriešená tak, že dlžník má poctivý zámer, ak z jeho správania po podaní návrhu možno usudzovať, že vynaložil úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností. Exemplifikatívne táto úprimná snaha spočíva v:

a) poskytnutí správcovi a veriteľom potrebnej súčinnosti,[11]
b) vynaloženia snahy získať zamestnanie, samotné zamestnanie sa alebo zabezpečenie si iného zdroja príjmov,[12]
c) v prípade nie nepatrného dedenia, daru alebo výhry zo stávky alebo hry ponúknutie aspoň 1/2 výťažku z nich dobrovoľne veriteľom na uspokojenie nevymáhateľného záväzku resp. vynaloženie snahy o zaradenie sa do spoločnosti alebo samotné opätovné zaradenie sa do spoločnosti.

Negatívne vymedzenie absencie poctivého zámeru dlžníka zákon demonštratívne uvádza rozsiahlo takto:

1. dlžník v zozname majetku ani na dopyt správcu neuviedol časť svojho majetku, aj keď o ňom vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti musel vedieť (na majetok nepatrnej hodnoty sa však neprihliada),
2. dlžník v zozname veriteľov ani na dopyt správcu neuviedol veriteľa fyzickú osobu, v čoho dôsledku takýto veriteľ neprihlásil svoju pohľadávku, aj keď o ňom vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti musel vedieť (na drobných veriteľov sa neprihliada),
3. dlžník v návrhu alebo v prílohe návrhu či na dopyt správcu uviedol nepravdivú dôležitú informáciu alebo neuviedol dôležitú informáciu, aj keď vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti musel vedieť, že ide o dôležitú informáciu,
4. dlžník bez vážneho dôvodu neposkytol správcovi potrebnú súčinnosť, ktorú možno od neho spravodlivo vyžadovať,
5. zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že sa úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti, aby bol oprávnený podať návrh,
6. v čase podania návrhu dlžník nebol platobne neschopný, aj keď o tom vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti musel vedieť,
7. zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom,
8. zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že mal snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého veriteľa,
9. bez vážneho dôvodu riadne a včas neplní súdom určený splátkový kalendár,
10. bez vážneho dôvodu riadne a včas neplní výživné pre dieťa, na ktoré vznikol nárok po rozhodujúcom dni (tohto dôvodu sa môže dovolávať iba dieťa alebo zákonný zástupca dieťaťa),
11. bez vážneho dôvodu riadne a včas neplní povinnosť vrátiť Centru právnej pomoci hodnotu poskytnutého preddavku na úhradu paušálnej odmeny správcu (aj tohto dôvodu obdobne ako predchádzajúceho sa môže dovolávať len vopred určený subjekt – Centrum právnej pomoci),

10 Ďurica, M.: Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár, Bratislava : Nakladateľstvo C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-89603-00-8, s. 972

11 právna doktrína označuje za najvýznamnejšiu povinnosť dlžníka poskytovanie súčinnosti správcovi, čo považuje rozhodujúce hľadisko pre povolenie oddlženia viď Pospíšil, B., Macek, J., Maliar, M., Kitta, V.: Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár, 2. vydanie, Bratislava : Wolters Kluver s. r. o., 2016, ISBN 978-80-8168-388-6, s. 843

12 dôvodom na nepovolenie oddlženia môže byť aj nedostatočný príjem dlžníka viď uznesenie Okresného súdu v Prešove z 12. 2. 2010 sp. zn. 2 NcKR 9/2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach z 19. 4. 2010 sp. zn. 2 CoKR 10/2010, citované podľa Macek, J.: Konkurz, reštrukturalizácia a oddlženie s poznámkami, Bratislava : IURIS LIBRI, spol. s r. o., 2015, ISBN 978-80-89635-16-0 24, s. 421

12. dlžník sa domáhal zbavenia dlhov napriek tomu, že na území Slovenskej republiky nemal v čase podania návrhu centrum hlavných záujmov (vzhľadom na aj v súčasnosti evidované konkurzy zahraničných fyzických osôb, ktoré účelovo a často pre nižšie finančné náklady na konkurz u nás fiktívne zmenili svoje bydlisko či miesto podnikania na území SR).

Poctivý zámer dlžníka sa pritom skúma iba v konaní o návrhu na zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer, zákon neopomína ani možnosť odporovať právnym úkonom dlžníka veriteľom aj s nevymáhateľnými pohľadávkami. Pri preskúmaní pomerov dlžníka boli nanovo zakomponované okrem dnes štandardných šetrení aj šetrenia správcom na podnet veriteľa, ak veriteľ uhradí zálohu na trovy týchto šetrení. Aj novela zákona pozná odvolanie správcu súdom ak závažne alebo opakovane porušil svoje povinnosti. Za opakované porušenie sa pritom považuje, ak správca napriek písomnému upozorneniu súdom naďalej porušuje povinnosť, na ktorej porušenie bol upozornený. Proti uzneseniu o odvolaní správcu z dôvodu opakovaného alebo závažného porušenia povinnosti je však na rozdiel od súčasnosti odvolaný správca oprávnený podať odvolanie. Nové znenie zákona zaviedlo aj **povinné zastúpenie dlžníka** pri podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo návrhu na určenie splátkového kalendára, a to Centrom právnej pomoci alebo *advokátom určeným Centrom právnej pomoci*.

Konkurz

Vo veci návrhu na vyhlásenie konkurzu podaného fyzickou osobou na svoj majetok pribudli medzi *essentialia negotii* takéhoto návrhu uvedenie dlžníkovho životopisu spolu s opisom jeho aktuálnej životnej situácie a dokladu nie staršieho ako 30 dní preukazujúceho, že voči dlžníkovi sa vedie exekučné konanie alebo obdobné vykonávacie konanie. V praxi pôjde prevažne o potvrdenie z exekútorského úradu alebo exekučného súdu, postačiť by mal aj internetový výpis nedávno zriadeného a spoplatneného zoznamu exekúcií. Namiesto ustanovenia predbežného správcu už súd obligatórne do 15 dní od doručenia návrhu konkurz vyhlási, ak návrh spĺňajúci zákonom vyžadované náležitosti podala riadne zastúpená oprávnená osoba, ktorá je platobne neschopná, nebráni tomu v minulosti vyhlásený konkurz alebo určený splátkový kalendár a bol zložený preddavok na úhradu paušálnej odmeny správcu Centrom právnej pomoci. Súd v opačnom prípade v rovnakej lehote návrh odmietne alebo konanie zastaví, vynecháva sa teda doterajšie štádium od vydania uznesenia o začatí konkurzného konania do vyhlásenia konkurzu.

Novelizovaný predpis umožnil dlžníkovi a jemu blízkym osobám so súhlasom dlžníka **veci podliehajúce konkurzu užívať** obvyklým spôsobom (*debtor in posession*); sú však povinné chrániť ich pred poškodením, stratou alebo zničením a zdržať sa všetkého, čím sa okrem bežného opotrebovania ich hodnota znižuje. Každý, kto užíva vec tvoriacu konkurznú podstatu, je povinný umožniť správcovi kedykoľvek túto vec obhliadnuť. Ak má takúto vec v užívaní niekto iný ako dlžník alebo jeho blízka osoba, môže ju užívať len so súhlasom správcu. Podľa zákona, už na rozdiel od doterajšieho stavu, majetok tretej osoby, na ktorom viaznu zabezpečovacie práva, konkurzu nepodlieha obdobne ako novozavedená nepostihnuteľná hodnota obydlia dlžníka a majetok dlžníka, ktorý nemožno postihnúť v exekúcii.

Vo vzťahu k zabezpečeným veriteľom sa zavádza pojem **zaťažený majetok**, ktorý tvorí konkurznú podstatu vtedy, ak sa prihlási prednostný zabezpečený veriteľ. Správcovi bola uložená nová zákonná povinnosť, ak pri skúmaní majetkových pomerov dlžníka zistí, že na majetku dlžníka viazne zabezpečovacie právo zabezpečeného veriteľa, ktorý nie je veriteľom dlžníka, má totiž bez zbytočného odkladu upovedomiť zabezpečeného veriteľa o vyhlásení konkurzu. K ďalším novo kreovaným povinnostiam správcu patrí zavedenie písomného upovedomenia každého veriteľa, ktorý je fyzickou osobou uvedenou v zozname veriteľov, ako aj dotknutého správcu bytového domu alebo spoločenstva vlastníkov bytov, že bol vyhlásený konkurz (na adresy uvedené v zozname veriteľov, ktorý zostavil dlžník).

Výkonom práv veriteľov v konkurze disponuje už nie veriteľský výbor, ale vždy len **zástupca veriteľov**, ak schôdza veriteľov neustanoví iného zástupcu veriteľov. Zástupcom veriteľov sa stáva veriteľ prihlásenej pohľadávky s najvyšším počtom hlasov, ktorý o to prejavil záujem u správcu. Ak ho niet, v konkurze sa postupuje bez zástupcu veriteľov. Nanovo je povinnosťou správcu zvolať schôdzu veriteľov, ak o to požiada ktorýkoľvek prihlásený veriteľ, ktorý zloží

preddavok na trovy konania schôdze veriteľov a uhradí paušálnu odmenu správcu za konanie schôdze veriteľov. Do pôsobnosti schôdze veriteľov patrí iba voľba alebo výmena zástupcu veriteľov a schválenie úhrady nákladov šetrení vykonaných správcom na podnet veriteľa.

Osobitnú úpravu si vyžiadalo **speňaženie nehnuteľnosti**, tie väčšej hodnoty správca speňaží dražbou a tie menšej hodnoty ako hnuteľné veci. Najnižším podaním pri speňažení nehnuteľnosti dražbou je však suma určená prihláseným zabezpečeným veriteľom, ktorého zabezpečovacie právo je na predmete dražby v poradí najskoršie, alebo zástupcom veriteľov, ak predmet dražby nie je zaťažený zabezpečovacím právom. Pri byte alebo dome, v ktorom má dlžník hlásený trvalý pobyt, najnižšie podanie nesmie byť nižšie ako ustanovuje zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách. Čo sa týka obydlia dlžníka, správca ho speňaží, no nie, ak by z výťažku po odpočítaní nepostihnuteľnej hodnoty obydlia nebolo možné uspokojiť náklady speňaženia a aspoň sčasti pohľadávky prihlásených veriteľov. Hodnotu obydlia dlžníka určí odhadom správca; ak však ktorýkoľvek veriteľ predloží znalecký posudok a uhradí preddavok na odmenu notára súvisiacu s overením priebehu dražby, vychádza sa zo znaleckého posudku. Ak sa v takom prípade vec nespeňaží, je takýto veriteľ povinný nahradiť náklady speňaženia. Ak sa obydlie dlžníka speňažilo, sumu zodpovedajúcu nepostihnuteľnej hodnote obydlia dlžníka správca poukáže mimo rozvrh na bankový účet, ktorý na tento účel v mene a na účet dlžníka zriadil; o tom bez zbytočného odkladu správca poučí dlžníka. Peniaze na bankovom účte nepodliehajú konkurzu, exekúcii ani obdobnému vykonávaciemu konaniu počas 3 rokov od zriadenia bankového účtu. Dlžník nie je oprávnený počas tejto doby disponovať s predmetným účtom, je však oprávnený požiadať banku o vykonanie mesačných platieb z takéhoto účtu do nariadením stanovenej sumy.

V prípade **hnuteľných vecí** ich správca speňaží ako jeden alebo viac súborov majetku v ponukovom konaní zverejňovanom v Obchodnom vestníku s lehotou na predkladanie ponúk min. 10 kalendárnych dní od zverejnenia spolu s povinnosťou záujemcov zložiť celú ponúkanú kúpnu cenu na účet správcu. V prípade rovnosti ponúk rozhodne žreb správcu, avšak vypratanie vecí je povinný zabezpečiť nadobúdateľ na svoje náklady.

Neúmerným predlžovaniam predaja majetku v konkurze niekedy až s desiatkami kôl zabraňuje ustanovenie, že ak sa hnuteľné veci nepodarí speňažiť ani v 3. ponukovom konaní, prestávajú podliehať konkurzu. Na písomný pokyn zástupcu veriteľov alebo dotknutého zabezpečeného veriteľa má po novom správca speňažiť hnuteľné veci aj iným spôsobom, **pohľadávky** dlžníka sa má pritom pokúsiť vymôcť; žaloby o ich zaplatenie na súde alebo na inom príslušnom orgáne však nesmie podávať! Ak sa mu nepodarí pohľadávky vymôcť do 6 mesiacov od vyhlásenia konkurzu, speňažiť ich má cesiou na veriteľov ako hnuteľné veci. Zákonodarca ďalšie nóvum zaviedol, keď u pohľadávok dlžníka ako súčasti konkurznej podstaty premlčanie spočíva!

Oprávnené osoby (dlžníkov príbuzný v priamom rade, jeho súrodenec, manžel alebo obec, v ktorej katastrálnom území sa nehnuteľnosť nachádza) so súhlasom dlžníka majú po 1. 3. 2017 právo kedykoľvek a ktorúkoľvek časť majetku **vykúpiť z konkurznej podstaty** za cenu stanovenú znaleckým posudkom obdobne, ako im bolo priznané právo vykúpiť majetok z konkurznej podstaty za cenu, ktorá bola dosiahnutá v dražbe, v ponukovom konaní alebo za cenu ponúknutú veriteľom, ak takúto cenu uhradia správcovi do 10 dní od skončenia dražby, ponukového konania alebo predloženia ponuky veriteľom. Pri speňažení majetku správca nie je viazaný predkupným právom; osobe oprávnenej z predkupného práva zriadeného ako vecné právo však predkupné právo zostáva zachované.

Náklady konkurzu obdobné pohľadávkam proti podstate pri konkurze právnických osôb sa uspokojujú z výťažku určeného na uspokojenie nezabezpečených veriteľov takto:

1. odmena správcu a náklady speňaženia a rozvrhu výťažku,
2. nevyhnutné výdavky správcu spojené s vedením konkurzu,
3. náklady spojené so správou majetku podliehajúceho konkurzu,
4. preddavok na trovy znaleckého posudku,
5. úhrada nákladov šetrení vykonaných správcom na podnet veriteľa v sume schválenej zástupcom veriteľov alebo schôdzou veriteľov.

Správca najskôr 60 dní od vyhlásenia konkurzu, pripraví **rozvrh** výťažku, z ktorého najskôr odpočíta náklady konkurzu, potom prípadnú nepostihnuteľnú hodnotu obydlia, následne pomerne uhradí prihlásené pohľadávky detí dlžníka na výživnom a zostatok pomerne rozdelí medzi všetkých prihlásených veriteľov podľa výšky ich zistených pohľadávok. Plnenia, pri ktorých sa správcovi nepodarí zistiť bankový účet alebo adresu veriteľa ani do troch mesiacov od zostavenia

rozvrhu výťažku, pripadnú podľa novozavedeného ustanovenia štátu. Správca bez zbytočného odkladu, po splnení rozvrhu výťažku alebo po tom, čo zistí, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu, oznámi v Obchodnom vestníku, že **konkurz sa končí**. Teda zmenu oproti súčasnosti predstavuje oznamovanie skončenia konkurzu správcom namiesto súdu. Správca bezodkladne oznámi v Obchodnom vestníku, že konkurz sa končí aj vtedy, ak zistí, že sa do 90 dní od vyhlásenia konkurzu neprihlásil žiadny veriteľ alebo postavenie všetkých veriteľov ako účastníkov konania zaniklo.

Splátkový kalendár

Druhý spôsob oddlženia podľa zákona č. 377/2016 Z. z. je **splátkový kalendár**, pričom návrh na jeho určenie môže podať len dlžník – fyzická osoba, právnické osoby sa teda môžu spravovať v insolvenčných konaniach naďalej len režimom konkurzu či reštrukturalizácie. Okrem náležitostí podľa Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z., ďalej doterajších vyžadovaných platným zákonom č. 7/2005 Z. z. (zoznam majetku, záväzkov, spriaznených osôb a zmluvné i iné prehľady) a tých, ktoré sú obligatórne aj pri návrhu na konkurz fyzickej osoby (dlžníkov životopis spolu s opisom jeho aktuálnej životnej situácie a doklad nie starší ako 30 dní preukazujúci, že voči dlžníkovi sa vedie exekučné konanie alebo obdobné vykonávacie konanie) takýto návrh musí obsahovať

I. zoznam majetku väčšej hodnoty, ktorý vlastnil v posledných 3 rokoch,
II. prehľad doterajších príjmov a výdavkov dlžníka za uplynulých 5 rokov,
III. prehľad očakávaných výdavkov a príjmov dlžníka v nasledujúcich 5 rokoch,
IV. posledných 5 daňových priznaní k dani z príjmov, ak boli podané,
V. vyhlásenie dlžníka o platobnej neschopnosti,
VI. údaje o svojom zriadenom bankovom účte,
VII. identifikačné údaje správcu bytového domu, v ktorom sa dlžníkov byt alebo nebytový priestor nachádza alebo identifikačné údaje spoločenstva vlastníkov bytov (ak je súčasťou zoznamu aktuálneho majetku dlžníka aj dlžníkov byt alebo nebytový priestor).

Obdobne ako pri konkurze rozhoduje o návrhu súd najneskôr do 15 dní od jeho doručenia, a to podľa amerického vzoru implementovaným tzv. **poskytnutím ochrany pred veriteľmi** pri podaní relevantného návrhu riadne zastúpenej oprávnenej osoby, ktorá je platobne neschopná a nebráni tomu v minulosti vyhlásený konkurz alebo určený splátkový kalendár. Na rozdiel od konkurzu súd nevyžaduje vopred zložený preddavok na úhradu paušálnej odmeny správcu Centrom právnej pomoci, avšak súd v rozhodnutí ukladá dlžníkovi, aby na účet správcu zložil preddavok na paušálnu odmenu a paušálnu náhradu nevyhnutných nákladov spojených s vedením konania. Ak tak dlžník neurobí ani do 7 dní od výzvy správcu, správca to oznámi v Obchodnom vestníku, čím sa konanie končí. Vyhoveniu návrhu inak bráni aj skutočnosť, ak od posledného poskytnutia ochrany pred veriteľmi neuplynuli ešte 3 roky.

Aj v tomto prípade podobne ako pri konkurze absencia vyššie uvedených náležitostí návrhu znamená, že súd v lehote 15 dní od doručenia návrhu tento odmietne alebo konanie zastaví. K účinkom ochrany pred veriteľmi patrí odklad všetkých exekúcií, ktoré sa vedú voči dlžníkovi ohľadom pohľadávok, ktoré môžu byť uspokojené iba splátkovým kalendárom. V prípade, že súd určí splátkový kalendár, ide o dôvod bezodkladného zastavenia exekúcie. K ďalším účinkom poskytnutia ochrany pred veriteľmi patrí právo dlžníka jedenkrát písomne žiadať dražobníka o odklad dražby svojho obydlia navrhnutej zabezpečeným veriteľom, dražba sa takto môže uskutočniť až po 1/2 roku od doručenia žiadosti.

Základnou úlohou správcu v tomto konaní je zostavenie **návrhu splátkového kalendára** v lehote do 45 dní od zloženia preddavku, pričom zákon mu ukladá exemplifikatívne prihliadnuť najmä na:

A) pomer záväzkov k hodnote majetku,
B) dôvody, ktoré boli príčinou platobnej neschopnosti dlžníka,
C) plnenie nedotknutých pohľadávok,
D) úsilie, ktoré dlžník vynaložil v minulosti na uspokojenie veriteľov,
E) príjmové možnosti dlžníka,
F) zdravotné, rodinné a sociálne pomery, vek a vzdelanie dlžníka.

Vymedzenie splátok je dané normou tak, že ich horná hranica nesmie presiahnuť predpokladaný príjem dlžníka znížený o nevyhnutné výdavky potrebné na zabezpečenie jednak bývania a základných životných potrieb dlžníka a jeho vyživovaných osôb, potom na plnenie vyživovacej povinnosti dlžníkom a nakoniec na plnenie oddlžením nedotknutých pohľadávok. Uspokojenie nezabezpečených veriteľov v návrhu splátkového kalendára sa vyjadrí kvótou určenou celkovým percentom z pohľadávok, ktoré dlžník zaplatí každému nezabezpečenému veriteľovi počas nasledujúcich 5 rokov, pričom nesmie byť nižšie ako 30 % z nezabezpečenej pohľadávky (platí to i pre uspokojenie veriteľa, ktorého pohľadávka je zabezpečená iba majetkom tretej osoby). Návrh splátkového kalendára musí pritom obsahovať aspoň o 10 % vyššie uspokojenie nezabezpečených veriteľov, ako by dosiahli v konkurze. Ak žiaden z nezabezpečených veriteľov nepodal na súde námietku, má sa za to, že návrh splátkového kalendára takéto uspokojenie poskytuje. Ak pomery dlžníka neumožňujú zostaviť splátkový kalendár, správca to oznámi v Obchodnom vestníku, čím sa konanie končí. V prípade, že pomery dlžníka neumožňujú zostaviť splátkový kalendár, správca mu odporučí, aby podal návrh na vyhlásenie konkurzu.

Správca v konaní ďalej bezodkladne oznámi v Obchodnom vestníku, že zostavil návrh splátkového kalendára spolu s percentom, v ktorom sa navrhuje uspokojenie nezabezpečených veriteľov. Každý, kto tvrdí, že je veriteľ, má pritom právo nahliadať do návrhu splátkového kalendára, a to bez formálneho podania prihlášky, na rozdiel od konkurzu. Zákon stanovil, že každý veriteľ, ktorý môže byť splátkovým kalendárom dotknutý, má právo podať u správcu do 90 dní od zverejnenia oznamu v Obchodnom vestníku námietku. Po uplynutí tejto lehoty správca predkladá súdu návrh splátkového kalendára spolu s námietkami veriteľov, ku ktorým sa vyjadrí a prípadne ich akceptuje v úprave splátkového kalendára..

Samotný splátkový kalendár určí súd vychádzajúc z návrhu správcu, pravidiel pre zostavenie návrhu splátkového kalendára, pričom prihliada aj na námietky veriteľov (ku ktorým vypočuje správcu a fakultatívne nariadi pojednávanie) a na iné známe okolnosti. Pri nenariadení pojednávania rozhodne do 30 dní od predloženia úplného návrhu splátkového kalendára. Ak súd zistí, že pomery dlžníka neumožňujú určiť splátkový kalendár, konanie zastaví.

Čo sa týka **termínov splátok,** ak celkové plnenie pre nezabezpečeného veriteľa podľa splátkového kalendára

1. presiahne sumu 6 000 eur, dlžník je povinný poskytovať splátky veriteľovi mesačne, najneskôr k poslednému dňu príslušného kalendárneho mesiaca,
2. nepresiahne sumu 6 000 eur, ale presiahne sumu 1 200 eur, dlžník je povinný poskytovať splátky veriteľovi polročne, najneskôr k poslednému dňu príslušného kalendárneho polroka,
3. nepresiahne sumu 1 200 eur, ale presiahne sumu 100 eur, dlžník je povinný poskytovať splátky veriteľovi ročne, najneskôr k poslednému dňu príslušného kalendárneho roka,
4. nepresiahne sumu 100 eur, dlžník je povinný poskytnúť splátku veriteľovi jedným plnením, najneskôr posledný deň piateho roka plnenia splátkového kalendára.

Podľa novely plnenie splátkového kalendára začína 1. dňom kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom bol určený splátkový kalendár. Pri pohľadávke zabezpečenej majetkom, ktorý patrí dlžníkovi, začína plnenie 1. dňom kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom došlo k zániku zabezpečovacieho práva. Na neuspokojenú časť pôvodne zabezpečenej pohľadávky je dlžník povinný splniť veriteľovi kvótu určenú súdom. Zákonný text umožňuje dlžníkovi dohodnúť sa písomne po určení splátkového kalendára s veriteľom na inej lehote splatnosti splátok. Ak pred určením splátkového kalendára začalo súdne konanie alebo iné konanie o zaplatenie pohľadávky, ktorá môže byť uspokojená iba splátkovým kalendárom, takéto konanie pokračuje i naďalej. Rozhodnutie, ktoré zaväzuje dlžníka zaplatiť pohľadávku, však možno vykonať iba v rozsahu a v lehotách podľa splátkového kalendára.

Záver

Zákonodarcovi možno kvitovať, že s poukazom na existenciu viac než tri a pol milióna exekučných konaní v Slovenskej republike i úverovú zadlženosť množstva obyvateľov je prijatý spôsob vyriešenia ich problémov právne akceptovateľný. Animozitu môže predstavovať azda iba

s poukázaním na právo veriteľov vlastniť majetok priznané nielen Ústavou Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., Listinou základných práv a slobôd č. 23/1991 Zb. a viacerými multilaterálnymi i plurilaterálnymi zmluvami vrátane Rímskeho Európskeho dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd z roku 1950 či Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach z roku 1966. Ešte výraznejší zásah do tohto veriteľského práva však môže priniesť novela Exekučného poriadku č. 2/2017 Z. z. a to v súvislosti so zastavením exekučných konaní ex offo pri viac ako päťročnej nevymožiteľnosti exekúcií. Vo vzťahu k dlžníkom však novela zákona o konkurze a reštrukturalizácii prinesie od **1. 3. 2017** skutočne hrubú čiaru za minulosťou pre značné penzum občanov, ktorí buď osobným bankrotom alebo splátkovým kalendárom môžu otvoriť novú kapitolu svojho života. Postavenie správcu však v kontexte zákonom uložených povinností vyznieva skutočne skôr ako alter ego dlžníka, pritom správcovskou činnosťou je nepochybne aj činnosť v konaní o oddlžení.[13] Nielen napr. obligatórne informovanie všetkých veriteľov o vyhlásení konkurzu, no i množstvo ďalších povinností kladie vyššie nároky na správcov, čo nekompenzuje ani potvrdené oprávnenie zisťovať dlžníkove majetkové a zárobkové pomery či vyzývať na poskytnutie súčinnosti tretie osoby.[14] Správcove „sprevádzanie" dlžníka v konaní o oddlžení by však malo byť v porovnaní s doterajšou úpravou krátkodobejšie aj s poukazom na lehoty stanovené novou a dúfajme, že aj v praxi prínosnou právnou normou. ■

13 Králik, M: Zákon o správcoch. Vyhláška, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár, Bratislava : Wolters Kluwer s. r. o., 2014, ISBN 978 – 80-8168-067-0, s. 12

14 Štofková, P.: Postavenie správcu v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, Bratislava : Iura edition spol. s r. o., 2012, ISBN 978-80-8078-561-1, s. 207

RESUMÉ

Konanie o oddlžení po novom – správca ako alter ego dlžníka ?
Autor sa venuje novele zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a zmenám v insolvenčných pravidlách pre fyzické osoby na Slovensku po 1. marci 2017 – spôsobom riešenia úpadku podľa zákona č. 377/2016 Z. z., uspokojovaniu veriteľov v zmysle konkurzu vyhláseného na majetok fyzickej osoby, splátkovému kalendáru ako druhej možnosti osobného bankrotu na Slovensku. Upriamuje pozornosť na novú úpravu oddlženia a postavenie správcu v konkurznom konaní, zbavenia sa záväzkov po skončení konania o oddlžení.

SUMMARY

Redefined Debt Relief Proceedings – Trustee as the Debtor's Alter Ego?
The author focuses on the Amendment to Act No. 7/2005 Coll. on the Bankruptcy and Restructuring, and on the changes in insolvency rules that apply to individuals in Slovakia starting 1 March 2017 – on the ways of dealing with insolvency under Act No. 377/2016 Coll., satisfaction of creditors in the context of bankruptcy declared on the property of an individual, on the repayment schedule as the second option of personal bankruptcy in Slovakia. He draws attention to the new legislation governing debt relief and the position of a trustee in bankruptcy, and to the discharge of obligations at the end of debt relief proceedings.

ZUSAMMENFASSUNG

Verfahren wegen Abschaffung von Schulden auf neue Art und Weise – der Verwalter als alter ego des Schuldners ?
Der Autor widmet sich der Novelle des Gesetzes Nr. 7/2005 der Gesetzsammlung über die Insolenz und Sanierung sowie den Änderungen der Insolvenzregeln für natürliche Personen in der Slowakei nach dem 1. März 2017 – der Art und Weise der Regelung des Bankrotts gem. Ges. Nr. 377/2016 der Gesetzsammlung, der Befriedigung von Gläubigern im Sinne der Insolvenz, eröffnet über das Vermögen einer natürlichen Person, dem Ratenkalender sowie der zweiten Möglichkeit der Privatinsolvenz in der Slowakei. Er richtet seine Aufmerksamkeit auf die neue Regelung der Entschuldung sowie der Position des Verwalters im Insolvenzverfahren, der Restschuldbefreiung nach dem Abschluss des Entschuldungsverfahrens.

Osobné bankroty

doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

Právna úprava osobných bankrotov je súčasťou nášho právneho poriadku už od roku 2006 prijatím zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZoKR").[1] Uvedená právna úprava bola fakticky neúčinná, pretože tí, ktorým bola adresovaná, a to fyzické osoby, ju takmer nevyužívali. Príčinou nezáujmu bola výlučne nevyhovujúca právna úprava a nie sociálno ekonomická situácia dlžníkov. Počet exekučných konaní vedených na súdoch je dôkazom, že opak je pravdou.[2] Legislatíva sa len nečinne prizerala na hroziaci vývoj v exekučných veciach. Súčasné vedenie ministerstva spravodlivosti si uvedomilo, že na riešenie tejto situácie je potrebné prijať komplex opatrení, ktoré by mohli zvrátiť doterajší negatívny vývoj. Jedným z nich je nová právna úprava tzv. osobných bankrotov, čiže riešenie úpadku (platobnej neschopnosti) fyzických osôb.

Motto:

Kým žijem, ja zmenku nehodím. Už mi tak svet: ‚Hoďte im ju! Čože vám vezmú?' Aba, deti moje. O statočnosť prísť na starosť... To ja už na to nemám svedomia. Keď bolo peniažky brať na zmenku, vtedy, prosím vás', a teraz hodiť, ‚plaťte si, mohli ste sa nepodpísať, vedeli ste, že ja nič nemám'. Aba. To vy by ste možno tak, ale ja nie. Kým žijem, neopustím sa, a keď umriem, zostanú háby, perinka, truhla, posteľ, nech si predajú..."

J. G. Tajovský: Mamka Pôstková

Zmeny boli vykonané zákonom č. 377/2016 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov s účinnosťou od. 1. marca 2017 (ďalej aj „novela"). Fyzické osoby majú možnosť sa zbaviť dlhov formou konkurzu alebo splátkového kalendára (ďalej aj „oddlžovacie konanie").

Systematicky je to pokus o komplexnú právnu úpravu v štvrtej časti, ktorá nie je viazaná na ostatné časti ZoKR. I keď odkazov na ostatné časti zákona nie je veľa, predsa ich v novele nájdeme. Na druhej strane dochádza zbytočne k duplicitnej úprave tých istých inštitútov. Musíme konštatovať, že i napriek zákonným požiadavkám novela nie je pojmovo konzistentná s ostatnou časťou zákona. Zatiaľ teda dobrá správa o zlepšení kvality legislatívy, ktorú sme viacerí očakávali, ešte neprišla.[3]

1. Kategorizácia dlžníkov a spôsoby riešenia ich úpadku

Novela dôsledne rozlišuje formy riešenia úpadku podľa druhu dlžníckych subjektov a v závislosti na ich právnom statuse.

Právnické osoby. Úpadok právnických osôb je možné riešiť len „klasickým" konkurzným konaním (ďalej aj „likvidačný konkurz") podľa druhej časti ZoKR v takej podobe, ako ho poznáme doteraz. Ak je právnická osoba podnikateľom, jej úpadok alebo hroziaci úpadok je možné riešiť aj formou reštrukturalizácie podľa tretej časti ZoKR. Aktívnu vecnú legitimáciu na podanie

1 Ak je v texte príspevku uvedené len číslo paragrafu bez uvedenia názvu alebo skratky zákona, ide o ustanovenia ZoKR.

2 Na Slovensku bolo v roku 2015 neskončených 3 239 052 exekučných vecí.

3 Mazák, J. Zákon o tvorbe právnych predpisov: Blýska sa na lepšie časy? Bulletin slovenskej advokácie, 2016, č. 3.

návrhu na vyhlásenie likvidačného konkurzu má sám dlžník buď z dôvodu predĺženia alebo platobnej neschopnosti a veriteľ z dôvodu platobnej neschopnosti dlžníka. Reštrukturalizačné konanie môže aktivovať dlžník a veriteľ len so súhlasom dlžníka.

Fyzické osoby. Riešenie úpadku fyzických osôb upravuje novela v závislosti od ich právneho statusu, podľa toho, či ide o podnikateľa alebo fyzickú osobu, ktorá nie je podnikateľom.

U dlžníka – fyzickej osoby podnikateľa je úpadok možné riešiť aj konkurzom podľa druhej časti zákona, ale len na základe návrhu veriteľa z dôvodu platobnej neschopnosti dlžníka. Dlžník má možnosť predísť takému konaniu tým, že skôr podá návrh na vyhlásenie konkurzu podľa štvrtej časti ZoKR (ďalej len „oddlžovací konkurz") alebo na určenie splátkového kalendára a vstúpi tak do oddlžovacieho konania. Pokiaľ veriteľ podá návrh na vyhlásenie likvidačného konkurzu proti dlžníkovi – fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom ako prvý, dlžník môže zabrániť pokračovaniu tohto konania tým, že sám podá návrh na oddlžovacie konanie podľa štvrtej časti ZoKR (návrh na oddlžovací konkurz alebo určenie splátkového kalendára). Dlžník môže podať takýto návrh len do vydania uznesenia o vyhlásení konkurzu. V dôsledku podaného dlžníckeho návrhu na oddlžovacie konanie sa konkurzné konanie o vyhlásenie likvidačného konkurzu, začaté na základe veriteľského návrhu, ex lege preruší. Ak súd nevyhovie dlžníckemu návrhu na oddlžovacie konanie, v prerušenom konkurznom konaní sa pokračuje podľa druhej časti ZoKR (likvidačný konkurz). Pokiaľ by dlžník opakovane podal návrh na oddlžovacie konanie, súd na takýto návrh neprihliada a o návrhu nerozhoduje. Procesný potup súdu sa prejaví konaním v likvidačnom konkurze. Ak súd dlžníckemu návrhu na oddlžovacie konanie vyhovie, konanie o veriteľskom návrhu na vyhlásenie likvidačného konkurzu sa ex lege zastavuje (§ 16 ods. 4).

Dlžník – fyzická osoba, ktorá nie je podnikateľom je oprávnená podať návrh na oddlžovacie konanie buď formu návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu na jeho majetok alebo na určenie splátkového kalendára. Pretože aktívnu vecnú legitimáciu má len dlžník a návrh na vyhlásenie likvidačného konkurzu proti dlžníkovi – fyzickej osobe, ktorá nie je podnikateľom nie je možné podať podľa druhej časti, veriteľ nemá aktívnu vecnú legitimáciu na podanie návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu (rovnako ani na určenie splátkového kalendára), čo nepovažujeme za správne. Veriteľ si teda môže vymáhať pohľadávky voči fyzickej osobe, ktorá nie je podnikateľom len v exekučnom alebo inom obdobnom vykonávacom konaní.

Doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
absolvoval štúdium na Právnickej fakulte UK v Bratislave, doktorandské štúdium absolvoval na Právnickej fakulte UMB v Banskej Bystrici.

Od roku 1992 pôsobí na Krajskom súde v Banskej Bystrici ako predseda senátu. Zároveň je predsedom odvolacieho senátu a zameriava sa najmä na agendu konkurzov, externe pôsobí na Právnickej fakulte UMB v Banskej Bystrici, kde vyučuje obchodné a insolvenčné právo. Je členom redakčnej rady Bulletinu Slovenskej advokácie a členom komisií pre doktorandské a habilitačné konanie. Je autorom niekoľkých monografií, najmä komentárov z oblasti konkurzného práva, spoluautorom komentára Obchodného zákonníka a autorom viac ako 50 vedeckých a odborných článkov. Za publikačnú činnosť mu bola udelená Cena Karola Planka. Jeho monografia Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii (2. prepracované a doplnené vydanie) bola ocenená na Karlovarských právnických dňoch ako najlepšia právnická publikácia na Slovensku v roku 2011 a súčasne získala cenu rektorky UMB v Banskej Bystrici. Komentár ku KR 1. vydanie získal cenu rektorky UMB v Banskej Bystrici za rok 2012.

2. Oddlžovacie konanie formou konkurzu

2.1 Návrh na vyhlásenie konkurzu

Aktívnu vecnú legitimáciu na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu má len dlžník – fyzická osoba bez ohľadu na to, či je alebo nie je podnikateľom, resp. ním v minulosti bol. Dlžník má právo voľby, ohľadne formy oddlžovacieho konania. Môže požiadať o vyhlásenie oddlžovacieho

konkurzu na svoj majetok alebo môže žiadať o určenie splátkového kalendára. Voľba na riešenie jeho úpadku – platobnej neschopnosti bude závisieť od jeho majetkových pomerov, pričom musí najmä zhodnotiť skutočnosť, či spĺňa podmienky na určenie splátkového kalendára. Tieto informácie by mal dlžník získať aj v rámci nárokovateľnej právnej pomoci.

Navrhovateľ je povinný podať návrh na predpísanom tlačive, ktorý musí obsahovať všeobecné náležitosti stanovené v § 127 CSP.[4] ZoKR zároveň ako lex specialis stanovuje osobitné obligatórne obsahové náležitosti vo forme príloh k návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu. Okrem zoznamu majetku a zoznamu spriaznených osôb, ktoré sa prikladajú aj k návrhu na vyhlásenie likvidačného konkurzu je dlžník povinný k návrhu pripojiť aj zoznam majetku väčšej hodnoty,[5] ktorý vlastnil v posledných troch rokoch, svoj životopis s opisom jeho aktuálnej životnej situácie, vyhlásenie o tom, že je platobne neschopný a doklad o tom, že sa voči nemu vedie exekučné alebo iné vykonávacie konanie. Doklad o vedení tohto konania nesmie byť starší ako 30 dní.

V oddlžovacom konkurze musí dlžníka zastupovať Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum") a v odôvodnených prípadoch môže centrum určiť advokáta, ktorý bude dlžníka zastupovať. Dlžník má právo na poskytnutie právnej pomoci centrom ex lege, ak spĺňa podmienky stanovené v osobitnom zákone.[6] V rámci právnej pomoci má dlžník právo na zastupovanie až do ustanovenia správcu a na poskytnutie preddavku na úhradu paušálnej odmeny správcu (500 eur). Právna pomoc zahrňuje predovšetkým objasnenie oddlžovacieho konkurzu a splátkového kalendára, vyhotovenie návrhu na vyhlásenie konkurzu a jeho príloh. Podaním návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konania a zaplatením preddavku na účet príslušného súdu sa právna pomoc centra končí. Po vyhlásení oddlžovacieho konkurzu a ustanovení správcu prechádza poučovacia povinnosť na správcu v rozsahu, ktorá sa týka povinností dlžníka i keď je potrebné pripomenúť, že ani v oddlžovacom konkurze nie je správca zástupcom dlžníka.

Novela upustila od dvojstupňového systému pri začatí konania. Súd nevydáva samostatné uznesenie o začatí konania. Vzhľadom na to, že ZoKR nemá osobitné ustanovenia o začatí konania, platia ustanovenia všeobecného procesného predpisu, ktorým je CSP, a preto sa konanie začína doručením návrhu na súd (§ 156 CSP). Súd nevyzýva dlžníka na opravu alebo doplnenie návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu (§ 170). Podanie, ktoré nespĺňa stanovené náležitosti, súd odmietne. Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie. Po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu je súd povinný skúmať miestnu príslušnosť do vyhlásenia konkurzu. Po vyhlásení konkurzu už miestnu príslušnosť neskúma a vo veci koná ďalej, aj keby sa podmienky miestnej príslušnosti zmenili. Súd je povinný skúmať, či dlžník má na území Slovenskej republiky centrum hlavných záujmov a za týmto účelom je oprávnený dlžníka vypočuť.[7] Pokiaľ táto podmienka nie je splnená, súd konanie zastaví (§ 171c). Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie. Vzhľadom na to, že ZoKR nemá osobitné ustanovenia o skúmaní kauzálnej príslušnosti, súd je ju povinný skúmať podľa § 40 CSP aj bez námietky.

Dispozičné oprávnenie navrhovateľa je časovo obmedzené do vyhlásenia konkurzu. Na základe späť vzatia návrhu na vyhlásenie konkurzu, súd konanie zastaví. Proti uzneseniu o zastavení konania nie je prípustné odvolanie. Na späťvzatie návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu, ktoré je doručené súdu po vyhlásení konkurzu súd neprihliada. Napriek tomu, že kumulácia návrhov na vyhlásenie konkurzu je v zásade vylúčená, pretože aktívnu vecnú legitimáciu má len dlžník, ZoKR upravuje otázku litispendencie tak, že konanie začaté na základe ďalšieho návrhu zastaví. Ak by návrh na vyhlásenie konkurzu podal veriteľ alebo iná osoba, ktorá nie je dlžníkom, súd návrh zamietne pre nedostatok aktívnej legitimácie. Proti týmto uzneseniam nie je prípustné odvolanie.

2.2 Podmienky pre vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu

Medzi formálne podmienky na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu patrí návrh na vyhlásenie konkurzu podaný dlžníkom – fyzickou osobou, ktorá je zastúpená zákonom stanoveným spôsobom (centrom alebo advokátom, ktorého určí centrum) a ku ktorému sú pripojené všetky stanovené prílohy, vrátane dokladu o zaplatení preddavku centrom.

Medzi materiálne podmienky na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu patrí predovšetkým platobná neschopnosť dlžníka, ktorú novela na účely oddlžovacieho konania (obidvomi for-

4 V každom podaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané.

5 Majetok väčšej hodnoty je majetok, ktorého súpisová hodnota presahuje 2 000 eur.

6 Ide o zák. č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zák. č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zák. č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov. Dlžník má právo na právnu pomoc, ak osvedčí, že sa voči nemu vedie exekučné konanie alebo obdobné vykonávacie konanie, nie sú tu zrejmé dôvody, pre ktoré súd nevyhlási konkurz alebo neurčí splátkový kalendár a uzavrel s centrom dohodu o splátkach. Všetky podmienky musia byť splnené kumulatívne.

7 Podľa čl. 3 Nariadenia Rady (ES) 1346/2000 právomoc začať insolvenčné konanie majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka. Podľa čl. 3 Naradenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2015/848 o insolvenčnom konaní (prepracované znenie – účinné od 26. 6. 2017) právomoc začať insolvenčné konanie majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka (ďalej len „hlavné insolvenčné konanie"). Centrum hlavných záujmov dlžníka je miesto, kde dlžník pravidelne vykonáva správu svojich záujmov a ktoré je zistiteľné tretími stranami. V prípade samostatne zárobkovo činnej osoby sa za centrum

mami – oddlžovací konkurz a splátkový kalendár) definuje ako stav, keď dlžník nie je schopný plniť 180 dní po lehote splatnosti aspoň jeden peňažný záväzok (§ 3 ods. 2). Novela teda upúšťa od klasickej požiadavky, ktorou je pluralita veriteľov. Vyvrátiteľné domnienky platobnej neschopnosti stanovené v § 3 ods. 2 veta in fine nie sú pre toto konanie aplikovateľné, a preto definícia platobnej neschopnosti fyzickej osoby mala byť správne formulovaná v samostatnom odseku. Platobnú neschopnosť dlžníka v zásade súd neskúma a vychádza z prehlásenia dlžníka, ktoré prikladá k návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu. Ak má súd pochybnosti o platobnej neschopnosti dlžníka, vykoná dokazovanie. Platobnú neschopnosť bude dlžník preukazovať nielen samotným vyhlásením o jeho platobnej neschopnosti, ale aj dokladom o vedení exekučného alebo iného obdobného vykonávacieho konania. Ani vedenie takého konania však v konečnom dôsledku nepotvrdzuje platobnú neschopnosť, pretože dlžník sa napr. môže úmyselne vyhýbať exekučnému konaniu, aj keď by inak bol schopný plniť svoj záväzok.

Novela nemá žiadne ustanovenia o klasickej hmotnoprávnej podmienke na vyhlásenie konkurzu, ktorou je existencia majetku potrebného na náklady konania. Ak by túto podmienku súd skúmal a konanie by zastavil, neumožnil by dlžníkovi oddlženie. Zároveň absencia tejto hmotnoprávnej podmienky však znamená, že novela umožní oddlžiť sa aj nemajetnému dlžníkovi, ktorý nemá dostatok majetku ani na náklady konania. Po vyhlásení konkurzu je správca povinný skúmať, či dlžník má majetok potrebný na úhradu nákladov konania.[8] V rámci podmienok na vyhlásenie konkurzu musí súd ďalej skúmať predchádzajúce oddlžovacie konanie u dlžníka. Súd nemôže vyhlásiť oddlžovací konkurz, ak v lehote 10 rokov (ďalej aj „zákazová lehota") pred podaním návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu bol na dlžníka vyhlásený oddlžovací konkurz alebo určený splátkový kalendár (§ 166 ods. 2). Konkurz, ktorý bol vyhlásený v konaní, ktoré sa začalo pred 1. marcom 2017 nie je prekážkou pre oddlžovacie konanie podľa novely (§ 206f ods. 2). Uvedené podmienky na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu budú v zásade aktuálne až po desiatich rokoch od účinnosti novely. Nedostatkom právnej úpravy je, že splnenie tejto podmienky novela nevyžaduje vo forme prehlásenia dlžníka k návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu. Celkove je konštrukcia zákazovej lehoty nesprávna, pretože začiatok lehoty mal byť viazaný pri konkurze na skončenie konania a pri splátkovom kalendári na jeho splnenie resp. iné skončenie konania. V dôsledku dĺžky oddlžovacieho konania sa zákazová lehota môže podstatne skrátiť a umožní dlžníkovi sa oddlžovať opakovane v kratšej ako 10-ročnej lehote. Ochranným filtrom tu môže byť už len veriteľská kontrola vo forme návrhu na zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer.

Pri nesplnení procesných podmienok súd návrh odmietne a pri nesplnení hmotnoprávnych podmienok konanie zastaví. Proti týmto rozhodnutiam zákon nepripúšťa odvolanie. Pokiaľ súd návrh odmietne alebo konanie zastaví, zaplatený preddavok vráti centru.

Vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu a rozhodnutie o oddlžení. Pokiaľ sú splnené procesné a hmotnoprávne podmienky súd vyhlási oddlžovací konkurz do 15 dní od doručenia návrhu. V uznesení o vyhlásení konkurzu súd ustanoví správcu náhodným výberom. Obsahom výrokovej časti nie je výzva veriteľom na prihlásenie pohľadávok a ani poučenie o právnych dôsledkoch neprihlásenia pohľadávky v stanovenej lehote a stanoveným spôsobom. Uvedený nedostatok novely je potrebné odstrániť tak, že súd to urobí v poučení. Novela síce uložila správcovi povinnosť písomne oznámiť veriteľom vyhlásenie konkurzu, avšak oznamovacia povinnosť je len vo vzťahu k fyzickým osobám čo je porušením rovnosti (potenciálnych) účastníkov konania a len podľa zoznamu, ktorý prikladá dlžník k návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu.

Konkurz sa považuje vyhlásený zverejnením rozhodnutia o vyhlásení konkurzu. Proti rozhodnutiu o vyhlásení konkurzu zákon nepripúšťa odvolanie, čo zodpovedá procesným pravidlám, pretože súd návrhu vyhovel. Na rozdiel od likvidačného konkurzu, zákon neoznačuje dlžníka po vyhlásení konkurzu ako úpadcu.

Za výkon funkcie patrí správcovi paušálna odmena a náhrada nevyhnutných výdavkov spojených s vedením konania v súhrnnej výške 500 eur. Ak súd rozhodol o odvolaní správcu z funkcie do uplynutia základnej prihlasovacej lehoty, odvolaný správca nárok na paušálnu odmenu a náhradu nevyhnutných výdavkov spojených s vedením konania nemá. Ak súd rozhodol o odvolaní správcu z funkcie po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty, odvolaný správca má nárok na paušálnu odmenu a náhradu nevyhnutných výdavkov spojených s vedením konania v rozsahu jednej polovice uvedenej sumy. Správcovi patrí aj odmena z výťažku. Za vedenie kancelárie sa

hlavných záujmov považuje hlavné miesto jej podnikania, ak sa nepreukáže opak. Táto domnienka sa uplatňuje len vtedy, ak sa hlavné miesto podnikania fyzickej osoby neprenieslo do iného členského štátu počas obdobia troch mesiacov predchádzajúcich podaniu žiadosti o začatie insolvenčného konania. V prípade akejkoľvek inej fyzickej osoby sa predpokladá, že centrom hlavných záujmov je miesto jej obvyklého pobytu, ak sa nepreukáže opak. Táto domnienka sa uplatňuje len vtedy, ak sa miesto obvyklého pobytu neprenieslo do iného členského štátu počas obdobia šiestich mesiacov predchádzajúcich podaniu žiadosti o začatie insolvenčného konania. Ak sa centrum hlavných záujmov dlžníka nachádza na území niektorého členského štátu, súdy iného členského štátu majú právomoc začať insolvenčné konanie proti tomuto dlžníkovi len vtedy, ak má na území tohto iného členského štátu nejaký podnik. Účinky takéhoto konania sú obmedzené na majetok dlžníka nachádzajúci sa na území tohto členského štátu. Centrum hlavných záujmov sa dotvára hlavne judikatúrou Súdneho dvora EÚ. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť hlavne na rozsudok v prípade C-461/11 z 8. 11. 2012, podľa ktorého čl. 45 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, ktorá viaže priznanie odpustenia dlhov na podmienku bydliska v dotknutom členskom štáte. K pojmu Centrum hlavných záujmov pozri aj rozsudok v prípade, C-341/04 z 2. 5. 2006, C-191/10 z 15. 12. 2010, 396/09 z 10. 3. 2011.

správcovi priznáva paušálna náhrada nákladov vo výške 30 eur mesačne za každú konkurznú vec.

Pohľadávky, ktoré podliehajú oddlženiu. Súčasťou výrokovej časti je aj rozhodnutie o oddlžení. Súd rozhodne o tom, že zbavuje dlžníka všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené v konkurze v takom rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze (§ 166e). Súd je povinný vo výrokovej časti uviesť aj znenie zákonných ustanovení, ktoré upravujú, o ktoré dlhy ide. Prvú skupinu dlhov predstavujú pohľadávky, ktoré sa uplatňujú a veritelia si ich aj uplatnia v konkurze prihláškou. Vo výrokovej časti o oddlžení súd uvedie text § 166a. Uvedená konštrukcia oddlženia spôsobuje neurčitosť výroku, pretože rozsah oddlženia bude známy až po tom, čo dôjde k splneniu rozvrhu výťažku. V rozsahu, v akom sa pohľadávky veriteľov (dlhy dlžníka) uspokoja z výťažku získaného v konkurze, zanikajú splnením. Vo zvyšku pohľadávky veriteľov nezanikajú, ale stanú sa nevymáhateľné. Takéto pohľadávky môže dlžník splniť, ale veriteľ ich nemôže voči dlžníkovi vymáhať. Na nevymáhateľnosť pohľadávky je súd povinný prihliadať ex offo a orgán verejnej moci hľadí na dlžníka vo vzťahu k pohľadávke, ktorá sa stala nevymáhateľnou tak, ako keby rozhodol o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky.[9]

Nevymáhateľnými sa ex lege stávajú aj pohľadávky, ktoré sa prihlasujú v konkurze prihláškou, avšak veriteľ si ich neprihlási (§ 166e ods. 2).

Nakoniec treťou skupinou pohľadávok, ktoré sa stávajú nevymáhateľnými ex lege, sú pohľadávky vylúčené z uspokojenia (§ 166b). I keď to zo zákona explicitne nevyplýva, pohľadávky vylúčené z uspokojenia sa stanú nevymáhateľnými tiež rozhodnutím súdu o oddlžení.

Vzhľadom na právne dôsledky oddlženia by súd mal vo výroku uviesť všetky tri skupiny pohľadávok, ktorých sa oddlženie týka a znenie príslušných ustanovení novely. Súčasťou poučenia v rozhodnutí o vyhlásení konkurzu a rozhodnutia o oddlžení je aj text ustanovení, ktoré upravujú poctivý zámer (§ 166g) a ustanovenia, ktoré upravujú zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer (§ 166f).

Aj keď je pohľadávka nevymáhateľná, veriteľ si ju môže vymáhať voči ručiteľovi alebo inej osobe, ktorá pohľadávku zabezpečuje (napr. proti záložnému dlžníkovi), a to v celom rozsahu (§ 166e ods. 3). Veriteľovi nevymáhateľnej pohľadávky novela priznáva odporovacie právo voči tým právnym úkonom dlžníka, ktorými bolo ukrátené uspokojenie pohľadávky veriteľa (§ 166h). Odporovateľnosť sa uplatňuje a posudzuje podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Úspešný veriteľ má potom právo na uspokojenie svojej pohľadávky z majetku tretej osoby, voči ktorej bude úspešne podaná odporovacia žaloba. I keď zákon priznáva právo domáhať sa odporovateľnosti v rozsahu pôvodnej pohľadávky veriteľa, veriteľovi je možné priznať uspokojenie len v takom rozsahu, v akom nezanikla splnením v konkurze. Veriteľ môže odporovať aj právny úkon, ktorým sa zriadilo vecné bremeno, záložné právo alebo iná ťarcha na majetku dlžníka.

2.3 Kategorizácia pohľadávok veriteľov po vyhlásení konkurzu

Novela samostatne a nezávisle na likvidačnom konkurze upravuje štyri skupiny pohľadávok veriteľov:

a) pohľadávky, ktoré sa prihlasujú v konkurze,
b) pohľadávky, ktoré sú vylúčené z uspokojenia,
c) nedotknuté pohľadávky a
d) pohľadávky proti podstate (náklady konkurzu).

Ad a: V oddlžovacom konkurze si veritelia môžu formou prihlášky uplatniť pohľadávky, ktoré vznikli pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz, ktorý zákon označuje legislatívnou skratkou ako „rozhodujúci deň." Ide o najpočetnejšiu skupinu pohľadávok, ktoré si veritelia môžu uplatniť v oddlžovacom konkurze, pokiaľ budú mať záujem na ich aspoň čiastočnom uspokojení z výťažku získaného z majetku dlžníka, inak sa stanú nevymáhateľné. V rozsahu, v akom nebudú uspokojené sa stanú nevymáhateľné. V oddlžovacom konkurze si veritelia môžu ďalej uplatniť budúce pohľadávky, ktoré vzniknú ručiteľom dlžníka, spoludlžníkom alebo inej osobe, ktorá bude plniť za dlžníka takú pohľadávku, ktorá vznikla voči dlžníkovi pred rozhodujúcim dňom.

Novela v § 167d upravuje osobitné pravidlá vypovedania zmluvy a odstúpenie od zmluvy. V dôsledku týchto jednostranných právnych úkonov vznikne síce veriteľovi pohľadávka až

8 Podľa § 167v ods. 1 je správca povinný oznámiť v Obchodnom vestníku skončenie konkurzu, ak konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu. Týmto oznámením sa konkurz ex lege zrušuje. K zrušeniu oddlženia z tohto dôvodu však nedochádza.

9 Podľa dôvodovej správy, ak určitý orgán vyvodzoval voči dlžníkovi z existencie dlhu negatívne následky (napr. neposkytovanie určitých služieb), musí po oddlžení na neho hľadieť akoby mu (oddlžením dotknutý) dlh odpustil (trvalé upustenie od vymáhania pohľadávky).

po vyhlásení oddlžovacieho konkurzu, ale veriteľ si ju môže prihlásiť v konkurze, ak zmluva bola uzavretá pred vyhlásením konkurzu.

Zabezpečené pohľadávky. Zabezpečený veriteľ má inú právnu pozíciu v oddlžovacom konkurze ako v konkurze likvidačnom. Neprihlásením zabezpečenej pohľadávky nestráca zabezpečený veriteľ právo na uspokojenie pohľadávky, pretože v takom prípade sa zabezpečený majetok nestáva súčasťou konkurznej podstaty a veriteľ si môže uspokojovať svoju pohľadávku mimo konkurzu výkonom zabezpečovacieho práva (§ 167k ods. 1). Pokiaľ si zabezpečený veriteľ neprihlási zabezpečenú pohľadávku, môže byť uspokojený len z predmetu zabezpečovacieho práva a nemôže participovať na výťažku z nezabezpečeného majetku. Zabezpečený veriteľ má právo na uspokojenie svojej pohľadávky aj z iného majetku dlžníka, ak oddlženie bolo zrušené pre nepoctivý zámer (§ 166c ods. 2). Zabezpečená pohľadávka v rozsahu, v akom je krytá hodnotou predmetu zabezpečovacieho práva je nedotknutou pohľadávkou, na ktorú oddlžovacie konanie nemá vplyv [§ 166c ods. 1 písm. c)] s výnimkou príslušenstva v rozsahu stanovenom v § 166b ods. 1 písm. a) a b). Za podmienok stanovených v § 167k ods. 2 sa zabezpečený majetok môže stať súčasťou konkurznej podstaty aj na základe prihlášky zabezpečeného veriteľa s neskorším zabezpečovacím právom a za podmienok stanovených v § 167k ods. 6 sa stáva súčasťou konkurznej podstaty ex lege (k tomu pozri výklad pod bodom 2. 4. 1). Ak sa zabezpečený majetok stane súčasťou konkurznej podstaty, zabezpečený veriteľ, ktorý chce byť uspokojený zo zabezpečeného majetku si musí prihlásiť svoju zabezpečenú pohľadávku prihláškou. Podľa novely na neprihlásené zabezpečovacie práva sa neprihliada (novela mala zrejme na mysli zabezpečeného veriteľa, ktorý si neprihlásil zabezpečenú pohľadávku prihláškou). Zabezpečený veriteľ, ktorého pohľadávku reálne nekryje zabezpečovacie právo, sa dostáva do pozície nezabezpečeného veriteľa a musí si svoju pohľadávku uplatniť prihláškou, ak chce byť uspokojený z výťažku majetku získaného zo speňaženia ostatného majetku. Zabezpečený veriteľ, ktorý sa neprihlásil a ktorého zabezpečovacie právo viazne na majetku je povinný oznámiť správcovi bez zbytočného odkladu po tom čo sa s odbornou starostlivosťou mohol dozvedieť o vyhlásení konkurzu výšku svojej zabezpečenej pohľadávky.

Novela obmedzuje právo prihlásiť si zabezpečenú pohľadávku veriteľovi úveru na bývanie.[10] Tento veriteľ si môže prihlásiť pohľadávku len vtedy, ak je pohľadávka v celom rozsahu splatná. Veriteľ pohľadávky z úveru na bývanie si môže prihlásiť pohľadávku aj vtedy, ak pohľadávka nie je splatná za predpokladu, že si pohľadávku prihlásil iný zabezpečený veriteľ, ktorý má skoršie zabezpečovacie právo. V takom prípade je správca povinný písomne upovedomiť veriteľa úveru na bývanie o prihlásení pohľadávky iným zabezpečeným veriteľom (§ 167l ods. 1).

10 Ide o úver podľa zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V konkurze si môže prihlásiť pohľadávku aj veriteľ, ktorý má pohľadávku voči inej osobe ako je dlžník, ak táto pohľadávka je zabezpečená zabezpečovacím právom vzťahujúcim sa k majetku dlžníka. Pohľadávka tohto veriteľa môže byť uspokojená len z výťažku získaného speňažením zabezpečeného majetku (§ 167l ods. 2).

Nakoniec novela umožňuje prihlásiť si pohľadávku, ktorú má veriteľ voči manželovi dlžníka, ak bolo pohľadávku možné vymáhať z majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve (ďalej aj „BSM“).[11]

11 Novela vychádza z ustanovenia z § 147 ods. 1 OZ, podľa ktorého pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva.

Všetky uvedené pohľadávky sa uplatňujú prihláškou, pričom v rozsahu, v akom nebudú v konkurze uspokojené sa na základe rozhodnutia o oddlžení stanú nevymáhateľné. Ak si veriteľ pohľadávku neuplatní, je ex lege v celom rozsahu nevymáhateľná s výnimkou zabezpečenej pohľadávky v rozsahu, v akom je krytá hodnotou predmetu zabezpečovacieho práva (§ 166c ods. 1).

Prihlasovanie pohľadávok. Na rozdiel od likvidačného konkurzu sa v oddlžovacom konkurze pohľadávka stáva splatnou až prihlásením pohľadávky. Pohľadávku si veriteľ prihlasuje prihláškou, ktorá musí byť doručená správcovi v 45 – dňovej základnej prihlasovacej lehote. Najneskôr si veriteľ môže prihlásiť svoju pohľadávku do času, kým správca neoznámi v Obchodnom vestníku, že ide zostaviť rozvrh (§ 167l ods. 1 a 3). Neprihlásením pohľadávky v základnej prihlasovacej lehote veriteľ stráca hlasovacie právo. Ohľadne náležitostí prihlášky novela odkazuje na primerané použitie § 29 ods. 1, 2, 4 až 6, 8 až 10, na § 30 (vadné prihlášky) a na zoznam pohľadávok upravený v § 31. Z týchto odkazov vyplýva predovšetkým to, že prihláška musí obsahovať základné náležitosti, inak sa na prihlášku neprihliada. Každá zabezpečená pohľadávka musí byť prihlásená v samostatnej prihláške a musí obsahovať stanovené náležitosti. Podanie,

ktorým bola uplatnená pohľadávka nie je možné doplniť ani opraviť. Správca je povinný bez zbytočného odkladu po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty predložiť súdu so svojím stanoviskom zoznam podaní, na ktoré sa podľa jeho stanoviska neprihliada ako na prihlášky. Súd bez zbytočného odkladu určí uznesením, či sa na tieto podania prihliada ako na prihlášky. Uznesenie doručí súd správcovi, ktorý o ňom upovedomí dotknuté osoby.

Popieranie pohľadávok. Popieracie právo má len iný prihlásený veriteľ a nemá ho správca. Ohľadne práva na popretie pohľadávky a určenia popretej pohľadávky zákon odkazuje na primerané použitie ustanovení § 32 ods. 3, 5 až 7, 9, 11, 13 až 16 a 18. Z primeraného použitia týchto ustanovení vyplýva predovšetkým to, že veriteľ popiera pohľadávku na predpísanom tlačive v lehote 30 dní a je povinný zložiť kauciu vo výške 350 eur za každú popretú pohľadávku. Veriteľ popretej pohľadávky má právo podať určovaciu žalobu v lehote 30 dní od doručenia písomného oznámenia správcu o popretí pohľadávky. Veriteľ, ktorý poprel pohľadávku ju môže uznať bez súhlasu správcu. Uznanie je účinné len pokiaľ je zachované právo veriteľa popretej pohľadávky na jej určenie (v lehote na podanie žaloby o určenie popretej pohľadávky alebo počas súdneho konania o určenie pohľadávky, ak žaloba bola podaná včas). Žaloba musí byť podaná proti všetkým veriteľom, ktorí účinne popreli pohľadávku.

Ad b: Konkurzné právo tradične upravuje pohľadávky, ktoré sú vylúčené z uspokojenia v konkurze. Konkurzné konanie zásadne slúži na uspokojenie pohľadávok, ktoré vznikli do vyhlásenia konkurzu, pričom aj tieto pohľadávky sú uspokojené len pomerne. Novela komplexne upravuje pohľadávky, ktoré sú vylúčené z uspokojenia (§ 166b), nezávisle na právnej úprave obsiahnutej v § 100. Aj keby si veriteľ takúto pohľadávku v konkurze prihlásil, správca ju nemôže uspokojiť i napriek absencii jeho popieracieho práva (v oddlžovacom konkurze).

Z uspokojenia je vylúčené príslušenstvo pohľadávky, ktoré presiahne 5 % istiny za každý kalendárny rok existencie pohľadávky. V konkurze je možné uspokojiť príslušenstvo pohľadávky najviac do výšky 5 % istiny ročne, ktoré vzniklo najneskôr v mesiaci, ktorý predchádza vyhláseniu konkurzu. Novela nesprávne stanovuje, že právo na príslušenstvo vzniká za každý rok existencie pohľadávky, pretože vznik príslušenstva nemusí byť totožný so vznikom pohľadávky. Správnou interpretáciou je teda potrebné prísť k záveru, že ide o každý rok existencie príslušenstva za predpokladu, že pohľadávka trvala. Za obdobie kratšie ako rok (napr. pri úrokoch alebo úrokoch z omeškania) si veriteľ nemôže uplatniť viac ako je alikvotná časť z päť percentného príslušenstva (napr. pri omeškaní za 6 mesiacov to nemôže byť viac ako 2,5 %). Z uspokojenia je úplne vylúčené príslušenstvo pohľadávky, na ktoré vzniklo právo v deň vyhlásenia konkurzu a po vyhlásení konkurzu s výnimkou príslušenstva z pohľadávky z úveru na bývanie. Ak však bola pohľadávka z úveru na bývanie prihlásená v konkurze, príslušenstvo je vylúčené z uspokojenia.

Novela vylučuje z uspokojenia aj pohľadávky zo zmenky, ktorú podpísal dlžník v období pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz. Z dôvodovej správy vyplýva, že táto pohľadávka spravidla existuje súčasne s kauzálnou pohľadávkou, ktorú si veriteľ môže uplatniť prihláškou.

Podobne ako v likvidačnom konkurze sú z uspokojenia vylúčené aj zmluvné pokuty a iné súkromnoprávne alebo verejnoprávne peňažné sankcie, ak povinnosť, ktorá zakladá právo uplatniť alebo uložiť takúto pokutu alebo sankciu bola porušená v období pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz.

Takisto ako v likvidačnom konkurze sú vylúčené aj trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli v súvislosti s účasťou v konkurznom konaní.

Nakoniec novela vylučuje z uspokojenia v oddlžovacom konkurze aj tie peňažné pohľadávky, ktoré patria alebo patrili osobe spriaznenej s dlžníkom a vznikli v období pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz.

Pohľadávky vylúčené z uspokojenia sa rozhodnutím súdu o oddlžení stanú ex lege nevymáhateľnými.

Ad c: Treťou dôležitou skupinou sú nedotknuté pohľadávky (§ 166c). Ide o pohľadávky, ktorých sa oddlženie netýka a sú zachované v celom rozsahu, pričom je právne irelevantné, či si veriteľ pohľadávku prihlási. Novela však umožňuje veriteľovi prihlásiť si nedotknutú pohľadávku prihláškou, čo má vplyv na plynutie premlčacej doby (v dôsledku podania prihlášky) a na možnosť pomerného uspokojenia v rozvrhu výťažku. Neprihlásenie pohľadávky prihláškou nemá za dôsledok jej nevymáhateľnosť. Pohľadávka je v plnom rozsahu vymáhateľná počas konkurzu a aj po zrušení konkurzu.

Nedotknutou pohľadávkou sa stáva každá pohľadávka fyzickej osoby, ktorú je možné prihlásiť v konkurze prihláškou a ktorá nebola prihlásená z toho dôvodu, že veriteľ nebol správcom písomne upovedomený o vyhlásení konkurzu. Nedotknutou pohľadávkou sa nestáva tá pohľadávka, ktorú veriteľ nadobudol prevodom alebo prechodom s výnimkou dedenia. Medzi nedotknuté pohľadávky patrí aj zabezpečená pohľadávka v rozsahu v akom je krytá hodnotou predmetu zabezpečovacieho práva. Príslušenstvo u obidvoch pohľadávok je však vylúčené z uspokojenia v rozsahu stanovenom v § 166b ods. 1 písm. a) a b).

Nedotknutou pohľadávkou je aj pohľadávku centra, ktorá vznikla súvislosti s konaním o oddlžení. Ide o sumu, ktorú centrum poskytuje dlžníkovi na základe dohody o splátkach na úhradu odmeny správcu.

Medzi nedotknuté pohľadávky zaraďuje novela aj pohľadávky zo zodpovednosti za škodu spôsobenú dlžníkom na zdraví (úmyselne alebo z nedbanlivosti) alebo akúkoľvek inú škodu spôsobenú dlžníkom úmyselným konaním vrátane príslušenstva pohľadávky.

Pri pohľadávke dieťaťa na výživnom vrátane príslušenstva pohľadávky, ktorá je tiež nedotknutou pohľadávkou, novela nerozlišuje medzi výživným pre maloleté a plnoleté dieťa. Pohľadávka každého dieťaťa na výživnom (vrátane príslušenstva pohľadávky) je vždy nedotknutou pohľadávkou.

Nedotknutou pohľadávkou sú aj pracovnoprávne pohľadávky voči dlžníkovi a peňažné tresty uložené podľa Trestného zákona.

Ustanovenie § 166a explicitne nevylučuje možnosť prihlásiť si v konkurze aj nepeňažnú pohľadávku. Z odkazu na náležitosti prihlášky v § 167l ods. 1 neprichádza do úvahy aplikácia ustanovenie § 29 ods. 7, podľa ktorého k prihláške nepeňažnej pohľadávky musí byť priložený znalecký posudok určujúci hodnotu nepeňažnej pohľadávky. Novela zaraďuje nepeňažnú pohľadávku medzi nedotknuté pohľadávky, na ktoré oddlžovací konkurz nemá vplyv. Pokiaľ by si veriteľ uplatnil nepeňažnú pohľadávku prihláškou, pretože § 166c ods. 3 to veriteľovi umožňuje, musí vierohodným spôsobom preukázať jej výšku.

I keď to explicitne novela nestanovuje, uvedené nedotknuté pohľadávky sú pohľadávkami, ktoré vznikli do vyhlásenia konkurzu (tzv. staré dlhy). Oddlženie sa netýka pohľadávok, ktoré vzniknú po vyhlásení konkurzu a ktoré si veritelia môžu voči dlžníkovi vymáhať.

Ad d: Pohľadávky proti podstate sú uvedené v časti 2.6, ktorá sa venuje uspokojovaniu pohľadávok.

2.4 Účinky vyhlásenia konkurzu

2.4.1 Hmotnoprávne účinky

Konkurzná podstata. Novela určuje konkurznú podstatu ako majetok, ktorý patrí dlžníkovi ku dňu vyhlásenia konkurzu a majetok, ktorý dlžník nadobudne po vyhlásení konkurzu v rozsahu vymedzenom v zákone. Rozsah konkurznej podstaty je vymedzený užšie ako v likvidačnom konkurze.

Do konkurznej podstaty patrí aj majetok, ktorý dlžník nadobudol po vyhlásení konkurzu postupom správcu pri uplatňovaní práv zo zmlúv, v ktorých bola dohodnutá výhrada vlastníctva alebo zo zmlúv, ktorých predmetom je finančný lízing (§ 167h ods. 2 v spojitosti s § 45a).

Konkurzná podstata je vymedzená aj negatívne. Oproti likvidačnému konkurzu do konkurznej podstaty v zásade nepatrí majetok, na ktorom viaznu zabezpečovacie práva (167h ods. 3). Zabezpečený majetok sa stáva súčasťou konkurznej podstaty v troch prípadoch. V prvom prípade vtedy, ak si pohľadávku prihlási prednostný zabezpečený veriteľ. Ak je na majetku zriadených viac zabezpečovacích práv a pohľadávku si prihlási taký zabezpečený veriteľ, ktorý má zabezpečovacie právo v neskoršom poradí, zaťažený majetok sa stane súčasťou konkurzu len vtedy, ak je možné predpokladať uspokojenie pohľadávky z tohto majetku aj u veriteľa s neskorším zabezpečovacím právom. Hodnota majetku sa určí podľa znaleckého posudku. Vypracovanie posudku zabezpečuje správca vtedy, ak o to požiada neskorší zabezpečený veriteľ, ktorý hradí aj náklady jeho vypracovania. Správca je povinný vyzvať tohto zabezpečeného veriteľa na zloženie preddavku na trovy znaleckého posudku. Pokiaľ zabezpečený veriteľ preddavok nezloží, majetok nepodlieha konkurzu. Nakoniec sa zabezpečený majetok stáva súčasťou konkurznej podstaty ex lege vtedy, ak hodnota zaťaženého majetku prevyšuje ťarchy na majetku. V takom

prípade môžu byť uspokojení všetci zabezpečení veritelia a zostatok výťažku sa použije pre nezabezpečených veriteľov. Hodnota majetku sa určí na základe znaleckého posudku, ktorý zabezpečí správca na náklady konkurzu. Ak správca nemá v konkurznej podstate potrebné finančné prostriedky, je povinný dať vypracovať posudok, ak ktorýkoľvek veriteľ zloží potrebné finančné prostriedky na jeho vypracovanie. Do vypracovania posudku sa má za to, že zaťažený majetok nepodlieha konkurzu. Zaťažený majetok prestáva byť súčasťou konkurznej podstaty, ak niektorý zabezpečený veriteľ pristúpi k výkonu zabezpečovacieho práva.

Novela zavádza inštitút „práva vykúpenia zabezpečeného majetku". Dlžníkov príbuzný v priamom rade, jeho súrodenec, manžel alebo obec, v ktorej katastrálnom území sa nehnuteľnosť nachádza môže so súhlasom dlžníka poskytnúť do konkurznej podstaty náhradu za hodnotu zaťaženého majetku, ktorá prevyšuje ťarchy na majetku. Výška hodnoty sa určuje znaleckým posudkom. Po poskytnutí náhrady je správca povinný bezodplatne previesť zaťažený majetok na osobu, ktorá náhradu poskytla. Náklady prevodu a odmeny správcu za prevod nesie nadobúdateľ. Zabezpečený veriteľ má voči nadobúdateľovi len také práva aké by mal voči dlžníkovi. Suma, ktorá je získaná za vykúpenie je výťažok zo zabezpečeného majetku. Novela nerieši osud zabezpečovacích práv a naopak, priznáva zabezpečenému veriteľovi voči nadobúdateľovi také práva, ako mal proti dlžníkovi.

Do konkurznej podstaty nepatrí majetok tretej osoby, na ktorom viaznu zabezpečovacie práva (§ 167h ods. 3). Takéto určenie majetku je nepresné. Novela mala zrejme na mysli majetok tretej osoby, ktorý zabezpečuje pohľadávku veriteľa dlžníka, ktorý je v oddlžovacom konkurze.

Do konkurznej podstaty nepatrí ani majetok dlžníka, ktorý nepodlieha exekúcii tak, ako je to v likvidačnom konkurze. Novela zavádza pre oddlžovacie konanie nový inštitút, ktorým je „nepostihnuteľná hodnota obydlia". Ide o časť hodnoty jednej obývateľnej veci s príslušenstvom vrátane prípadného zastavaného a priľahlého pozemku, ktorú dlžník označil v zozname svojho majetku ako svoje obydlie. Obydlie dlžníka je koncipované v zákone pomerne široko a je ňou akákoľvek vec, ktorú dlžník označí ako svoje obydlie. Môže ňou byť aj hnuteľná vec, napr. obytný príves, ako to uvádza dôvodová správa. Nepostihnuteľná hodnota obydlia dlžníka má význam pre dlžníka len vtedy, ak obydlie je speňažiteľné a, samozrejme, musí patriť dlžníkovi. Výška nepostihnuteľnej hodnoty obydlia je určená nariadením vlády č. 45/2017 Z. z. na sumu 10 000 eur. Pokiaľ je obydlie dlžníka v podielovom spoluvlastníctve, nepostihnuteľnou hodnotou je časť hodnoty spoluvlastníckeho podielu dlžníka k jeho obydliu. Ak ide o bezpodielové spoluvlastníctvo, má každý z bezpodielových spoluvlastníkov právo na nepostihnuteľnú hodnotu majetku. Obydlie dlžníka je tiež predmetom speňaženia, avšak suma stanovená nariadením vlády musí byť ponechaná dlžníkovi a správca ju musí poukázať na osobitný účet dlžníka, ktorý na tento účel zriadi.

Oprávnenia správcu, dlžníka a tretích osôb ku konkurznej podstate. Právo nakladať s majetkom, ktorý patrí do konkurznej podstaty prechádza vyhlásením konkurzu na správcu, ktorý koná v mene a na účet dlžníka. Novela ponecháva dlžníkovi právo užívať veci, ktoré patria do konkurznej podstaty obvyklým spôsobom a so súhlasom dlžníka môžu tento majetok užívať aj blízke osoby dlžníka. Tretie osoby môžu užívať majetok, ktorý patrí do konkurznej podstaty len so súhlasom správcu a príjmy z tohto užívania patria do konkurznej podstaty. Všetky osoby, ktoré uvedený majetok užívajú sú ho povinné chrániť pred poškodením, stratou alebo zničením a sú povinné zdržať sa všetkého, čím sa okrem bežného opotrebovania jeho hodnota znižuje. Právne úkony dlžníka urobené počas konkurzu, ktoré ukracujú konkurznú podstatu sú voči veriteľom neúčinné, avšak ich platnosť nie je týmto dotknutá.

Správca je povinný preskúmať pomery dlžníka najmä ohľadne jeho majetku a záväzkov, prípadne iné šetrenia, ktoré nevyžadujú väčšie náklady a nie sú ani časovo náročné. Iné šetrenia vykoná len na základe podnetu veriteľa, ak tento uhradí náklady tohto zisťovania. Náklady zisťovania sú nákladmi konania vo výške určenej zástupcom veriteľov alebo schôdzou veriteľov. Správca je povinný vyhotoviť súpis majetku do 60 dní do vyhlásenia konkurzu. Novela neukladá povinnosť zverejniť súpis majetku v Obchodnom vestníku a vyžaduje to len pri doplnkoch a zmenách súpisu. Je len logické, že pokiaľ zákon vyžaduje zverejniť zmeny a doplnky súpisu, tak správca je povinný zverejniť aj samotný súpis. V konečnom dôsledku táto povinnosť vyplýva pre správcu z § 76, na ktorý odkazuje § 167j. V dôsledku tohto odkazu je právna úprava ohľadne povinnosti zverejniť zmeny a doplnky v § 167j zbytočne duplicitná. Z odkazu na § 76 a 77 vyplýva predovšetkým právna povaha súpisu ako listiny oprávňujúca správcu na speňaženie zapísaného majetku a náležitosti súpisu.

Vylučovacie konanie. Novela osobitne upravuje práva tretích osôb pri vylučovaní majetku. Ako pri popieraní pohľadávok aj vylučovanie majetku zo súpisu je závislé od aktivity veriteľov. Každý kto tvrdí, že konkrétny majetok nemal byť zapísaný do súpisu je oprávnený uplatniť u správcu námietku, ktorú je správca povinný zverejniť v Obchodnom vestníku. Pre námietku novela explicitne nevyžaduje písomnú formu. Tretia osoba, ktorá nebude namietať u správcu písomne, bude však v prípade sporu v dôkaznej núdzi. Pokiaľ ktorýkoľvek veriteľ trvá na zapísaní majetku, musí do 60 dní od zverejnenia námietky v Obchodnom vestníku žiadať od správcu, aby vyzval toho, kto podal námietku, aby podal proti veriteľovi, ktorý trvá na zapísaní majetku do súpisu žalobu o vylúčenie majetku zo súpisu. Ani v tomto prípade novela nevyžaduje pre žiadosť veriteľa a výzvu správcu písomnú formu. Novela nestanovuje pre tretiu osobu lehotu na podanie vylučovacej žaloby a nedáva právo na určenie takejto lehoty správcovi s prípadným prepadným účinkom. Prípadné súdne konanie o vylúčenie majetku teda nie je vedené proti správcovi, ako je to v likvidačnom konkurze, ale proti aktívnemu veriteľovi, ktorý trvá na zápise majetku v súpise. Novela nerieši situáciu, keď na zápise majetku bude trvať viac veriteľov. Výkladom per analogiam musíme prísť k záveru, že pasívna legitimácia vzniká všetkým veriteľom, ktorí trvali na zápise majetku. Pokiaľ žiaden veriteľ po uplatnení námietky v stanovenej lehote nebude trvať na zápise majetku v súpise, správca je povinný majetok zo súpisu vylúčiť.

Zmluvy a pohľadávky. Novela odlišne od likvidačného konkurzu upravuje možnosť ukončenia zmlúv, i keď tieto zásahy do záväzkových vzťahov bolo možné riešiť čiastočne aj odkazom na doterajšiu právnu úpravu. Novela umožňuje vypovedať správcovi zmluvu, ktorej predmetom je nepretržitá alebo opakovaná činnosť, alebo záväzok zdržať sa určitej činnosti alebo strpieť určitú činnosť, ktorá bola uzavretá pred vyhlásením konkurzu a týka sa majetku, ktorý podlieha konkurzu. Ak sa zmluva netýka majetku, ktorý podlieha konkurzu môže zmluvu vypovedať dlžník. Právo vypovedať zmluvu sa vzťahuje aj na zmluvy uzavreté na dobu určitú. Výpoveď je účinná doručením druhej strane. Z použitého výrazu „doručením" je potrebné prísť k záveru, že výpoveď musí mať písomnú formu.

Aplikácia uvedenej právnej úpravy je vylúčená na zmluvy a dohody uzatvorené podľa Zákonníka práce.

Ukončenie iných zmlúv umožňuje novela tak správcovi, dlžníkovi ako aj druhej zmluvnej strane odstúpením, za predpokladu, že zmluvy boli uzavreté pred vyhlásením konkurzu a neboli v plnom rozsahu ešte splnené. Odstúpenie od zmluvy je možné len v rozsahu vzájomne nesplnených záväzkov. Okrem možnosti odstúpenia od zmluvy novela nemá ďalšiu právnu úpravu, a preto sa musia použiť ustanovenia príslušného hmotného práva, ktoré zmluvu upravujú.

Osobitná úprava sa týka zmluvy o nájme bytu, kde je dlžník prenajímateľom. Túto zmluvu je možné vypovedať len podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona č. 98/2014 Z. z. o krátkodobom nájme bytu v znení neskorších predpisov.

Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Podobne ako v likvidačnom konkurze aj vyhlásením oddlžovacieho konkurzu zaniká BSM. Novela však siahla k radikálnej zmene v tom, že do konkurznej podstaty patrí ex lege celá masa majetku, ktorá tvorila BSM s výnimkou prípadu, ak pred vyhlásením konkurzu došlo k vysporiadaniu BSM.[12] V takom prípade patrí do konkurznej podstaty len majetok, ktorý je vo výlučnom vlastníctve dlžníka. Novela nemá ochranárske ustanovenia v prospech veriteľov ohľade masy BSM, tak ako sú upravené v § 53 ods. 3 pre potreby likvidačného konkurzu. Novela rieši práva veriteľov vo vzťahu k majetku, ktorý patril do BSM, ale nerieši práva druhého manžela. Veriteľom umožňuje prihlásiť všetky pohľadávky, ktoré mohli byť uspokojené z majetku patriaceho do BSM. Nezabezpečení veritelia sa z tohto majetku uspokojujú pomerne. O inom uspokojení rozhodne súd na návrh veriteľa, ktorý podá voči správcovi. Pri rozhodovaní o rozsahu uspokojenia, novela odkazuje súd na ustanovenia Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc zo zásady *„iura novit curia"* považujeme za absurdné, aby právny predpis určoval, podľa ktorého zákona má súd rozhodnúť.

Riešenie, podľa ktorého celý majetok patrí do konkurznej podstaty, považujeme za nesprávne a nespravodlivé, ktoré odporuje ustanoveniam Občianskeho zákonníka o vysporiadní BSM. Tak napr. neumožňuje prihliadnuť na potreby maloletých detí, v dôsledku čoho by sa dom, resp. byt pri vysporiadaní prikázal do výlučného vlastníctva druhého manžela.

Pohľadávku druhého manžela novela nerieši. Jej výška musí byť riešená podľa zásad stanovených v § 150 OZ a musí byť zohľadnené to, čo zo svojho majetku vynaložil druhý manžel na spoločný majetok, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho majetok, ako sa staral

12 Argumentáciu dôvodovej správy, že táto skutočnosť vyplýva z hmotného práva nie je možné akceptovať. Dôvodová správa sa odvoláva na § 147 Občianskeho zákonníka, ktorý umožňuje pri výkone rozhodnutia uspokojenie pohľadávky veriteľa voči jednému z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva aj z majetku patriaceho do BSM.

o rodinu a ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení pričinenia sa musí vziať na zreteľ aj starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

Rovnako sa nerieši vzťah právnej pozície zabezpečeného veriteľa, ak celý majetok alebo jeho časť je zabezpečená. Vzhľadom na to, že osobitné ustanovenia (167i) ho prehlasujú za súčasť konkurznej podstaty, neplatia všeobecné ustanovenia ohľadne zabezpečeného majetku (§ 167k). Je len samozrejmé, že zabezpečený veriteľ má právo na uspokojenie svojej zabezpečenej pohľadávky zo zabezpečeného majetku.

Ak je predmetom BSM aj obydlie dlžníka, správca po jeho speňažení vydá nepostihnuteľnú hodnotu druhému manželovi. Uspokojenie zabezpečenej pohľadávky má prednosť pred nedotknuteľnou hodnotou majetku.

2.4.2 Procesnoprávne účinky

Súdne konania. Na rozdiel od likvidačného konkurzu súdne konania, v ktorých sa vymáhajú pohľadávky, ktoré sa uspokojujú v oddlžovacom konkurze (§ 166a) a pohľadávky, ktoré sú v tomto konkurze vylúčené z uspokojenia a sú nevymáhateľné (§ 166b) sa neprerušujú, ale súd je povinný tieto konania bez zbytočného odkladu zastaviť (§ 167e). Novela osobitne upravuje koniec premlčacej doby pri týchto pohľadávkach, ktorá neskončí skôr ako 60 dní od vyhlásenia konkurzu. Táto lehota sa aplikuje len vtedy, ak by podľa hmotného práva, ktorým sa pohľadávka spravuje skončila skôr ako 60 dní od vyhlásenia konkurzu. Ak podľa hmotného práva premlčacia doba skončí po 60-dňovej lehote, skončí sa podľa ustanovení príslušného hmotného práva.

Z nie celkom jasnej formulácie ohľadne námietky premlčania v zastavenom konaní, teda v takom, ktoré má súd zastaviť pre procesnú prekážku (vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu) súd prihliadne na oprávnenú námietku premlčania a konanie nezastaví (pre procesnú prekážku), ale žalobu zamietne (§ 167e ods. 2).

Novela pomerne problematicky upravila situáciu, keď súd zruší oddlžovací konkurz z dôvodu, že nie sú splnené predpoklady na vedenie konania (súd rozhodne aj o zrušení oddlženia – § 167v ods. 3). V takých prípadoch sa na zastavenie súdneho konania neprihliada. Uvedená procesná úprava je v rozpore s právnou istotou veriteľov, pretože súd bude musieť po zrušovacom uznesení konkurzného súdu pokračovať v zastavenom konaní. Vzhľadom na právnu úpravu miestnej príslušnosti v CSP, všeobecný súd, na ktorom bola podaná žaloba o zaplatenie pohľadávky musí sledovať konkurzné konanie na príslušnom konkurznom súde (aj bez aktivity žalobcu) a v prípade takého zrušovacieho rozhodnutia konkurzného súdu musí pokračovať v konaní o zaplatenie pohľadávky.

Z nejasnej formulácie (v § 167e ods. 4), ktorá upravuje prerušenie konania je možné prísť k záveru, že prebiehajú dve konania. Prvým je konanie, ktorého predmetom sporu je zaplatenie nedotknutej pohľadávky (§ 166c) a druhým je konanie o určenie tejto prihlásenej pohľadávky v oddlžovacom konkurze (veriteľ si ju môže prihlásiť v konkurze – § 166c ods. 3), v dôsledku jej popretia iným veriteľom. Popierajúci veriteľ má právo na vstup do prvého konania ako intervenient. Ak je výsledok druhého konania závislý od výsledku v prvom konaní, je súd povinný prerušiť druhé konanie (o určenie pohľadávky) do výsledku prvého konania (o zaplatenie nedotknutej pohľadávky).

Konania, v ktorých je predmetom sporu pohľadávka, ktorá nie je dotknutá oddlžovacím konaním sa neprerušujú a ani nezastavujú.

Exekučné konania. Na majetok, ktorý podlieha konkurzu novela nepripúšťa po vyhlásení oddlžovacieho konkurzu pokračovanie v exekučných alebo obdobných vykonávacích konaniach a neumožňuje začať nové konania. Riešenie v 167f ods. 1 a 2 je systematicky nesprávnym riešením, pretože môže viesť k záveru, že zákaz exekúcií je absolútny a týka sa všetkých pohľadávok. Systematickým výkladom aj v spojitosti s § 167e musíme prísť k záveru, že vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu je dôvodom na zastavenie exekúcie v tých exekučných konaniach, v ktorých sa vymáha pohľadávka, ktorá sa môže uspokojiť len v konkurze (§ 166a) alebo sa v dôsledku vyhlásenia oddlžovacieho konkurzu stáva nevymáhateľnou (§ 166b). Ak v začatom exekučnom konaní nebol vydaný výťažok, súdny exekútor ho vydá oprávnenému po odpočítaní odmeny a svojich trov. Novela nadbytočne stanovuje, že exekučné záložné právo vyhlásením konkurzu zaniká, pretože v dôsledku zastavenia exekučného konania exekučné záložné právo ex lege zaniká. Rovnako ako pri zastavených súdnych konaniach, ak konkurzný súd zruší kon-

kurz, pretože nie sú podmienky na vedenie konkurzu, na zastavenie exekučného konania sa neprihliada a zaniknuté exekučné záložné právo sa obnovuje (§ 167v ods. 3). Premlčacia lehota v zastavenom exekučnom konaní neskončí skôr ako 60 dní od vyhlásenia konkurzu. Súd, súdny exekútor alebo iný orgán, ktorý viedol exekučné alebo iné obdobné vykonávacie konanie je povinný sledovať oddlžovací konkurz a po jeho skončení pre neexistenciu predpokladov je povinný pokračovať v konaní. Nezastupiteľné miesto tu má aj aktivita dotknutého veriteľa.

Dobrovoľná dražba. Po vyhlásení konkurzu je dražobník povinný upustiť od konania dražby, ak dražbu navrhol dlžník a do vyhlásenia konkurzu nebol udelený príklep. Dražba začatá na návrh inej osoby môže po vyhlásení konkurzu pokračovať. Zostatok výťažku z dražby je povinný dražobník odovzdať správcovi a tento tvorí súčasť konkurznej podstaty. Dražba nemôže pokračovať ani vtedy, ak nebol udelený príklep a zabezpečený veriteľ si prihlási v konkurze zabezpečenú pohľadávku, pretože vtedy sa zabezpečený majetok stáva súčasťou konkurznej podstaty a podlieha speňaženiu správcom. Dražobník je povinný v takom prípade upustiť od konania dražby a na prípadný následne udelený príklep sa neprihliada.

2.5 Speňaženie konkurznej podstaty

Novela kategorizuje spôsoby speňažovania konkurznej podstaty podľa druhu majetku a podľa jeho právnej povahy:

Osobitne je upravené speňažovanie:

a) nehnuteľností,
b) hnuteľných vecí,
c) pohľadávok a iných majetkových hodnôt,
d) obydlia dlžníka,
e) zabezpečeného majetku.

Ad a: Nehnuteľnosti väčšej hodnoty speňažuje správca len dražbou a postupuje primerane podľa osobitného zákona.[13] Najnižším podaním je suma určená zástupcom veriteľov. Novela nerieši situáciu, keď zástupca veriteľov nie je ustanovený. V takom prípade musí hodnotu najnižšieho podania určiť správca s odbornou starostlivosťou, aby dosiahol čím najvyšší výťažok. Pri zabezpečenom majetku určuje výšku najnižšieho podania zabezpečený veriteľ. Pri byte alebo dome, v ktorom má dlžník hlásený trvalý pobyt, nesmie byť najnižšie podanie nižšie ako hodnoty určenej znaleckým posudkom. Nehnuteľnosti menšej hodnoty je správca oprávnený speňažiť ako hnuteľnú vec.[14]

Ad b: Hnuteľné veci je správca oprávnený speňažovať formou ponukového konania v Obchodnom vestníku. Lehota na predkladanie ponúk nesmie byť kratšia ako 10 kalendárnych dní. Predpokladom na odkúpenie majetku je zloženie zálohy vo výške navrhovanej kúpnej ceny na účet správcu. Správca je oprávnený a povinný uzavrieť kúpnu zmluvu s tým záujemcom, ktorý ponúkol najvyššiu kúpnu cenu. Pri rovnosti ponúk za rovnaké plnenie rozhodne o víťaznom uchádzačovi správca žrebom. Správca je povinný speňažovať hnuteľné veci ako jeden alebo viac súborov, pričom by mal postupovať tak, aby v súboroch, v ktorých sú veci hodnotnejšie obsahovali aj veci menej hodnotné, ktoré by samy o sebe boli len ťažko speňažiteľné. Pri speňažení vecí nie je vylúčené realizovať predaj aj prostredníctvom zmluvy o predaji podniku alebo jeho časti. Pokiaľ sa hnuteľné veci pre nezáujem kupujúcich nepodarí speňažiť je správca povinný realizovať ďalšie dve ponukové konania. Ak sa hnuteľné veci nepodarí správcovi speňažiť ani v treťom ponukovom konaní, tieto ex lege prestanú podliehať konkurzu. Správca je povinný z týchto dôvodov upraviť súpis majetku. Nepredajné hnuteľné veci môžu byť odpredané ktorémukoľvek veriteľovi, ktorý požiada o ich odkúpenie a ponúkne do 10 dní od skončenia tretieho ponukového konania najvyššiu ponuku. Pri rovnosti ponúk viacerých veriteľov určí správca kupujúceho žrebom.

Ad c: Správca je povinný vymáhať pohľadávky mimosúdne, pretože zákon mu v podstate zakazuje podávať žaloby na súde prípadne na inom príslušnom orgáne. Návrhy na vykonanie exekúcie nie sú explicitne vylúčené, a preto správca môže takúto možnosť využiť, ak takýto postup bude efektívny. Pokiaľ sa správcovi nepodarí vymôcť pohľadávky mimosúdne ani do šiestich mesiacov od vyhlásenia konkurzu, speňaží pohľadávky postúpením na základe ponukového konania v Obchodnom vestníku podľa pravidiel stanovených pre hnuteľné veci. Správca nie je viazaný dohodami, ktoré obmedzujú alebo zakazujú postúpenie pohľadávok. Postúpením

13 Týmto zákonom je zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách").

14 Nehnuteľnosť menšej hodnoty sa rozumie nehnuteľnosť alebo spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti, ktorého súpisová hodnota nepresahuje sumu 5 000 eur. Za nehnuteľnosť menšej hodnoty sa však nepovažuje nehnuteľnosť alebo spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti, vo vzťahu ku ktorému bola uplatnená nepostihnuteľná hodnota obydlia dlžníka.

pohľadávky tieto dohody zanikajú. Nespeňažiteľné pohľadávky prestanú podliehať konkurzu. Po dobu, ktorú pohľadávky podliehajú konkurzu premlčacia doba spočíva a opätovne plynie momentom, keď pohľadávky prestanú podliehať konkurzu. Vzhľadom na to, že novela tento moment neupravuje, pohľadávky prestanú podliehať konkurzu až ich vylúčením zo súpisu na základe aktivity správcu.

Iné majetkové hodnoty môže správca speňažiť podľa ich povahy obdobne ako hnuteľné veci alebo pohľadávky.

Ad d: Obydlie dlžníka tak ako je definované novelou môže správca speňažiť len dražbou za primeraného použitia zákona o dobrovoľných dražbách. Obydlie dlžníka nie je možné speňažiť, ak by výška výťažku bola taká, že po odpočítaní nepostihnuteľnej hodnoty obydlia by nebolo možné uspokojiť náklady speňaženia a aspoň sčasti pohľadávky veriteľov. Hodnotu obydlia určuje správca s odbornou starostlivosťou svojím odhadom. Takto určená hodnota bude východiskom pre posúdenie toho, či obydlie dlžníka sa bude speňažovať. Ktorýkoľvek veriteľ môže predložiť znalecký posudok a uhradiť preddavok na odmenu notára súvisiacu s overením priebehu dražby. V takom prípade pre posúdenie, či sa obydlie dlžníka speňaží, vychádza správca z hodnoty určenej znaleckým posudkom.

Po speňažení obydlia dlžníka je správca povinný poukázať sumu zodpovedajúcu nepostihnuteľnej hodnote obydlia na bankový účet dlžníka, ktorý je povinný na tento účel správca dlžníkovi zriadiť. Poukázané finančné prostriedky nepodliehajú exekúcii ani obdobnému vykonávaciemu konaniu 36 mesiacov od zriadenia účtu. Pokiaľ na obydlí dlžníka viazne záložné právo, uspokojenie zabezpečeného veriteľa má prednosť pred nepostihnuteľnou hodnotou obydlia dlžníka (§ 166d ods. 3). Zároveň platia podmienky stanovené v § 167k, za ktorých zaťažený majetok patrí do konkurznej podstaty.

Pri speňažovaní majetku nie je správca viazaný predkupnými právami, s výnimkou predkupného práva, ktoré je zriadené ako vecné právo.

Ad e: Zabezpečený majetok sa stáva súčasťou konkurznej podstaty len za podmienok stanovených v § 167k, tak ako je to uvedené v časti 2. 4. 1 príspevku. V takom prípade speňažuje zabezpečený majetok správca podľa pravidiel stanovených v § 167n až 167q, v závislosti od toho, čo je predmetom zabezpečovacieho práva.

Novela zaviedla nový inštitút, ktorým je „právo na vykúpenie majetku“, prostredníctvom ktorého môžu oprávnené osoby „vykúpiť majetok z oddlžovacieho konkurzu.“ Oprávnenou osobou na vykúpenie majetku alebo jeho časti je dlžníkov príbuzný v priamom rade, jeho súrodenec, manžel alebo obec, v ktorej katastrálnom území sa nachádza nehnuteľnosť. Právo vykúpiť majetok môže oprávnená osoba realizovať len so súhlasom dlžníka a za cenu určenú znaleckým posudkom. Toto právo môže vykonať kedykoľvek počas konkurzu. Ak oprávnená osoba prejaví záujem o odkúpenie majetku pred jeho speňažením, správca nesmie začať resp. nesmie pokračovať v speňažovaní. Ak oprávnená osoba prejaví záujem až po speňažení majetku na dražbe alebo v inom ponukovom konaní, môže vykúpiť majetok za cenu, ktorá bola dosiahnutá v dražbe alebo v inom ponukovom konaní, ak zaplatí správcovi, najneskôr však do najneskôr do 10 dní od skončenia dražby alebo iného ponukového konania alebo od predloženia ponuky veriteľom pri nepredajnom majetku. Pri porušení práva oprávnenej osoby na odkúpenie majetku má oprávnená osoba právo domáhať sa od nadobúdateľa, aby jej ponúkol vec na predaj. Toto právo zaniká, ak sa neuplatní najneskôr do troch mesiacov od speňaženia veci.

Pre výkup zaťaženého majetku oprávnenou osobou sú stanovené osobitné pravidlá (§ 167k ods. 7).

2.6 Uspokojovanie veriteľov

Veritelia sa uspokojujú na základe rozvrhu, ktorý zostaví správca. Rozvrh je správca povinný zostaviť bez zbytočného odkladu po speňažení konkurznej podstaty, nie skôr ako 60 dní od vyhlásenia konkurzu. Ďalšou podmienkou na zostavenie rozvrhu je skončenie všetkých sporov, ktorými môže byť rozvrh dotknutý. Správca je povinný oznámiť zámer zostaviť rozvrh v Obchodnom vestníku.

Na škodu veci zákon nekonzistentne pojmovo neupravuje pohľadávky proti podstate i keď obsahovo ich vymedzuje. Povedané tradičnou konkurznou terminológiou, správca uspokojuje

pohľadávky proti podstate, ktoré označuje ako náklady konkurzu, v tomto poradí:

a) odmena správcu a náklady speňaženia a rozvrhu výťažku,
b) nevyhnutné výdavky správcu spojené s vedením konkurzu,
c) náklady spojené so správou majetku podliehajúceho konkurzu,
d) preddavok na trovy znaleckého posudku,
e) úhrada nákladov šetrení vykonaných správcom na podnet veriteľa v sume schválenej zástupcom veriteľov alebo schôdzou veriteľov.

Po uspokojení týchto pohľadávok správca v rozvrhu výťažku uspokojí:

a) nepostihnuteľnú hodnota majetku obydlia dlžníka,
b) pohľadávky detí dlžníka na výživnom,
c) ostatné pohľadávky.

V rozvrhu sa uspokoja a najprv uhradia uvedené pohľadávky proti podstate podľa stanoveného poradia (§ 167t ods. 1). Ak v jednej skupine sa nachádza viac druhov pohľadávok a výťažok nestačí na ich úplné uspokojenie, uspokojujú sa pomerne. Náklady uspokojenia znáša každý veriteľ zo svojho, v dôsledku čoho sa a o tieto náklady zníži pohľadávka veriteľa na uspokojenie. V záujme rýchlosti konania novela časovo limituje uspokojovanie veriteľov. Ak sa správcovi nepodarí zistiť bankový účet veriteľa alebo jeho adresu od zostavenia rozvrhu výťažku ani do troch mesiacov, pripadnú nepoukázané pohľadávky štátu. Neuhradené pohľadávky správca poukáže konkurznému súdu, ktorý rozhodne o plnení v prospech štátu. Novela nerieši náležitosti rozvrhu a ani jeho zverejnenie. Z týchto dôvodov je potrebné využiť analógiu s rozvrhom v likvidačnom konkurze, pokiaľ ide o jeho obsah a aj zverejnenie. Rovnako novela neupravuje a teda nepripúšťa proti rozvrhu žiadne procesné prostriedky obrany zo strany veriteľov. Práva veriteľov sú chránené inštitútom zodpovednosti za škodu, právo na náhradu, ktorej im vzniká voči správcovi, ktorý poruší ustanovenia zákona pri tvorbe a realizácii rozvrhu.

Novela v rozvrhu nerieši ani uspokojovanie zabezpečených veriteľov, ktorí pokiaľ sa uspokojujú v rámci konkurzného konania sa uspokojujú mimo rozvrhu. Uspokojovanie zabezpečených veriteľov zo zabezpečeného majetku prichádza do úvahy len vtedy, ak sa zabezpečený majetok stane súčasťou konkurznej podstaty. Výťažok je povinný správca vydať prihláseným zabezpečeným veriteľom podľa poradia ich zabezpečovacieho práva mimo rozvrh. Na neprihlásené zabezpečovacie práva sa neprihliada (§ 167k ods. 3). Z výťažku si správca odpočíta svoju odmenu a náklady spojené so speňažením majetku. Správca nemôže vydať výťažok, ak sú spory, ktorými môže byť vydanie výťažku dotknuté.

2.7 Zrušenie konkurzu – skončenie konkurzného konania

Novela upravuje zrušenie konkurzu a skončenie konkurzu i keď správne ide o skončenie konkurzného konania. K skončeniu konkurzu (konkurzného konania) a k zrušeniu konkurzu dochádza buď na základe procesnej aktivity správcu alebo konkurzného súdu.

Splnenie rozvrhu výťažku. Účel konkurzného konania sa dosiahne tým, že dôjde aspoň k pomernému uspokojeniu veriteľov a pri oddlžovacom konaní aj tým, že dôjde k oddlženiu dlžníka. Tento právny stav sa dosiahne rozhodnutím o oddlžení a splnením rozvrhu výťažku. Po splnení rozvrhu výťažku správca oznámi v Obchodnom vestníku, že konkurz sa končí. Oznámenie o skončení konkurzu musí obsahovať spisovú značku, pod ktorým je konanie vedené, presnú identifikáciu dlžníka a dôvod skončenia konkurzu. Oznámením o skončení konkurzu sa konkurz ex lege zrušuje.

Absencia majetku. Konkurz sa ex lege končí aj na základe oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o tom, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu, ktoré sú vymedzené v § 167t ods. 1. Pre obsah oznámenia platí to isté, čo je uvedené v predchádzajúcom dôvode skončenia konkurzu.

Absencia veriteľov. Tretím dôvodom, pre ktorý sa konkurzné konanie skončí je nezáujem veriteľov o oddlžovacie konanie. Ak sa do 90 dní od vyhlásenia konkurzu neprihlási ani jeden veriteľ alebo všetkým veriteľom zaniklo postavenie účastníka konania, správca je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť skončenie konkurzu v Obchodnom vestníku s uvedením dôvodu skončenia konkurzu. Zverejnením oznámenia v Obchodnom vestníku sa konkurz ex lege zrušuje.

Absencia predpokladov pre konanie. Konkurz sa zrušuje aj uznesením konkurzného súdu o zastavení konania z toho dôvodu, že tu nie sú predpoklady pre vedenie konkurzu. Formulácia „dôvody pre vedenie konania" je veľmi všeobecná, pričom je potrebné si uvedomiť, že zrušenie konkurzu z dôvodu zastavenia konania má závažné právne dôsledky, pretože dochádza k zrušeniu oddlženia. V prvom rade je potrebné uviesť, že ide o zastavenie konkurzného konania po vyhlásení konkurzu, pretože jeho dôsledkom je zrušenie „konkurzu", teda právny stav, ktorý nastáva až vyhlásením konkurzu. Z tohto dôvodu zastavenie konania na základe späť vzatia nie je takým dôvodom, pretože návrh na vyhlásenie konkurzu je možné vziať späť účinne len do vyhlásenia konkurzu. Rovnako dôvodom pre zastavenie konania nie je absencia majetku alebo absencia veriteľov, čo inak je podmienka na vedenie konkurzu, pretože to je osobitný dôvod pre skončenie konkurzu správcom a pre zrušenie konkurzu. Do úvahy prichádza predovšetkým zastavenie konania z toho dôvodu, že dlžník nemá na území Slovenska centrum hlavných záujmov, v dôsledku čoho je konkurzný súd povinný konkurzné konanie zastaviť (§ 171c), prípadne iná neodstrániteľná podmienka konania.

Pri tomto zrušovacom dôvode novela poskytuje veriteľom ochranu pred plynutím premlčacej doby. Pri pohľadávkach, ktoré sa uplatňujú v konkurze prihláškou neskončí premlčacia doba skôr ako tri roky od zastavenia konania. Proti rozhodnutiu o zastavení konania je prípustné odvolanie.

V dôsledku zrušenia konkurzu zaniká funkcia správcu a zástupcu veriteľov, ak tento bol ustanovený. Po zrušení konkurzu sú dlžníci povinní plniť dlžníkovi, ktorý je v právnej pozícii veriteľa, zanikajú obmedzenia ustanovené pre započítanie pohľadávok a oprávnenia vypovedať zmluvu alebo od nej odstúpiť spôsobom stanoveným § 167d.

Smrť dlžníka. Dôvodom na zatavenie konania nie je ani smrť dlžníka, pretože, ak dlžník zomrie počas konkurzu (po vyhlásení konkurzu) súd pokračuje v konaní s osobami, o ktorých je možno dôvodne sa domnievať, že sú dedičia. Správca aj po smrti dlžníka disponuje s majetkom, ktorý patrí do konkurznej podstaty a koná v mene a na účet dedičov. Uznesenie súdu a iné písomnosti sa neznámym dedičom doručujú prostredníctvom Obchodného vestníka. Pred právoplatným skončením konkurzného konania nemôže súd v konaní o dedičstve nariadiť likvidáciu dedičstva. Majetok, ktorý zostane po skončení konkurzného konania sa prejedná ako dedičstvo.

3. Splátkový kalendár

3.1 Návrh na určenie splátkového kalendára

Druhou formou, ktorou dlžník – fyzická osoba môže dosiahnuť svoje oddlženie je splátkový kalendár. Táto forma oddlženia umožní dlžníkovi ponechať si svoj majetok, ak bude schopný aspoň čiastočne uspokojiť pohľadávky svojich veriteľov zo svojich príjmov podľa súdom určeného splátkového kalendára. Aktívnu vecnú legitimáciu na podanie návrhu na určenie splátkového kalendára má len dlžník – fyzická osoba bez ohľadu na to, či je alebo nie je, resp. bol podnikateľom. Veriteľ má aktívnu vecnú legitimáciu len na podanie návrhu na vyhlásenie likvidačného konkurzu na majetok fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom (z dôvodu platobnej neschopnosti dlžníka podľa druhej časti ZoKR). Dlžník – fyzická osoba môže predísť likvidačnému konkurzu alebo dosiahnuť zastavenie už začatého konania tým, že podá návrh na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu (podľa štvrtej časti ZoKR) alebo na určenie splátkového kalendára (§ 16 ods. 4 – k postupu dlžníka pozri bod 1. príspevku).

Návrh na určenie splátkového kalendára je dlžník – fyzická osoba povinný podať na predpísanom tlačive, ktorý okrem všeobecných náležitostí stanovených v § 127 CSP (pozri poznámku č. 4), musí obsahovať ďalšie obsahové náležitosti, ktoré sú určené formou stanovených príloh. K návrhu musí dlžník priložiť životopis s opisom jeho aktuálnej životnej situácie. Životopis s opisom aktuálnej životnej situácie by mal ozrejmiť aj to, ako sa dlžník dostal do platobnej neschopnosti. Svoju majetkovú situáciu musí preukazovať zoznamom aktuálneho majetku väčšej hodnoty, ktorý vlastnil v posledných troch rokoch, prehľadom doterajších príjmov a výdavkov za uplynulých päť rokov, prehľadom očakávaných príjmov v nasledujúcich piatich rokoch, poslednými piatimi daňovými priznaniami, ak boli podané, zoznamom záväzkov, vyhlásením

dlžníka o platobnej neschopnosti a dokladom nie starším ako 30 dní, ktorý preukazuje, že proti dlžníkovi sa vedie exekučné alebo iné obdobné vykonávacie konanie. Ďalej je dlžník povinný pripojiť k návrhu na určenie splátkového kalendára zoznam spriaznených osôb. V návrhu na určenie splátkového kalendára dlžník musí uviesť aj údaje o svojom bankovom účte. Ak v zozname majetku je aj byt dlžníka alebo nebytový priestor, dlžník musí uviesť aj identifikačné údaje správcu bytového domu, v ktorom sa nachádza dlžníkov byt alebo nebytový priestor alebo údaje spoločenstva vlastníkov bytov (v zozname majetku dlžník označuje vec, ktorá je jeho obydlím – § 166d). Dlžníka musí zastovať advokát, ktorého určí centrum, pričom centrum môže určiť aj advokáta, ktorého navrhne dlžník. Tak ako v oddlžovacom konkurze má dlžník právo na právnu pomoc za podmienok stanovených v osobitnom zákone (k podmienkam právnej pomoci pozri bod 2.1 príspevku). Právna pomoc zahrňuje zastupovanie dlžníka do ustanovenia správcu. Advokát predovšetkým poučí dlžníka o obidvoch formách oddlženia, vypracuje a podá návrh na určenie splátkového kalendára, vrátane jeho príloh. Preddavok na paušálnu odmenu správcu a paušálnu náhradu nevyhnutných výdavkov konania sa pri podávaní návrhu na určenie splátkového kalendára neplatí.

Súd nevyzýva dlžníka na opravu alebo doplnenie návrhu na určenie splátkového kalendára. O návrhu je súd povinný rozhodnúť v lehote do 15 dní od doručenia návrhu. Návrh, ktorý nespĺňa stanovené náležitosti súd odmietne. Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie a dlžník má možnosť podať opakovaný návrh na určenie splátkového kalendára.

Ak návrh spĺňa stanovené formálne a obsahové náležitosti, súd je povinný skúmať miestnu príslušnosť do rozhodnutia o poskytnutí ochrany pred veriteľmi. Súd je povinný skúmať aj kauzálnu príslušnosť a zároveň v každom štádiu konania zisťuje, či dlžník má na území Slovenskej republiky centrum hlavných záujmov (k tomu pozri poznámku č. 7). Za týmto účelom je súd oprávnený vypočuť dlžníka. Ak dlžník nemá na území Slovenskej republiky centrum hlavných záujmov je povinný konanie zastaviť. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Dispozičné oprávnenie dlžníka je obmedzené do vydania rozhodnutia o poskytnutí ochrany pred veriteľmi. Na späť vzatie návrhu po vydaní rozhodnutia o poskytnutí ochrany pred veriteľmi súd neprihliada a pokračuje v konaní. I napriek tomu, že nie je predpoklad, aby ten istý dlžník podával počas konania ďalší návrh na určenie splátkového kalendára, novela rieši litispendenciu tak, že súd konanie o ďalšom návrhu zastaví.

3.2 Rozhodnutie o poskytnutí ochrany pred veriteľmi

Konanie sa začína doručením návrhu na súd (§ 156 CSP), pretože novela upustila od vydávania samostatného uznesenia o začatí konania. Konanie o určenie splátkového kalendára je aj tak dvojstupňové, pretože najprv súd vydáva rozhodnutie o poskytnutí ochrany pred veriteľmi a ak sú splnené stanovené podmienky, potom vydáva rozhodnutie o určení splátkového kalendára a o oddlžení.

Medzi formálne predpoklady na rozhodnutie o poskytnutí ochrany pred veriteľmi patrí návrh na určenie splátkového kalendára, ktorý spĺňa všetky formálne a obsahové náležitosti vrátane stanovených príloh. Dlžníka musí zastovať advokát určený centrom.

Medzi materiálne podmienky na vydanie rozhodnutia o poskytnutí ochrany pred veriteľmi patrí platobná neschopnosť dlžníka a uplynutie zákazovej lehoty. Dlžník – fyzická soba je platobne neschopný, ak nie je schopný plniť 180 dní po lehote splatnosti aspoň jeden peňažný záväzok (§ 3 ods. 2). Platobnú neschopnosť súd neskúma a vychádza z vyhlásenia dlžníka, ktoré pripája k návrhu na určenie splátkového kalendára, s výnimkou prípadov, keď sú dôvodné pochybnosti o pravdivosti vyhlásenia o platobnej neschopnosti. Dlžník je oprávnený opakovane sa domáhať oddlženia formou oddlžovacieho konkurzu alebo splátkového kalendára najskôr po uplynutí desiatich rokov od vyhlásenia konkurzu alebo od určenia splátkového kalendára. Súd je povinný skúmať, či nie je porušená táto zákazová lehota (k tomu pozri aj výklad v časti 2.2 príspevku). Konkurz vyhlásený v konaní, ktoré sa začalo pred 1. marcom 2017 nie je prekážkou pre vydanie rozhodnutia o poskytnutí ochrany pred veriteľmi (§ 206f ods. 2). Súd nemôže rozhodnúť o poskytnutí ochrany pred veriteľmi, ak také rozhodnutie už vydal na základe skôr podaného návrhu na určenie splátkového kalendára a neuplynuli tri roky. Podľa nášho názoru je potrebné trojročnú zákazovú lehotu počítať od zverejnenia rozhodnutia v Obchodnom vestníku, preto-

že až týmto momentom nastávajú účinky rozhodnutia. Trojročná zákazová lehota prichádza do úvahy vtedy, ak súd v skoršom konaní rozhodol o poskytnutí ochrany pred veriteľmi, avšak následne došlo k skončeniu konania (§ 168a ods. 3, § 168c ods. 7) alebo k zastaveniu konania (§ 168e ods. 4) a súd nepokračoval ďalej v konaní. Ak by totiž súd v ďalšom konaní určil splátkový kalendár, aplikovala by sa desaťročná zákazová lehota.

V prípade, že sú splnené všetky formálne a materiálne podmienky, súd do 15 dní od doručenia návrhu na určenie splátkového kalendára rozhodne o tom, že dlžníkovi poskytuje ochranu pred veriteľmi a ustanoví správcu náhodným výberom (§ 168a). Súčasne v tomto uznesení uloží dlžníkovi povinnosť zložiť na účet správcu preddavok na paušálnu odmenu a paušálnu náhradu nevyhnutných nákladov spojených s vedením konania (500 eur). Za výkon funkcie patrí správcovi paušálna odmena a náhrada nevyhnutných výdavkov spojených s vedením konania v súhrnnej výške 500 eur. Nárok na paušálnu odmenu a náhradu nevyhnutných nákladov spojených s výkonom správcovskej činnosti má len správca vykonávajúci funkciu v čase skončenia konania. Uznesenie sa zverejňuje v Obchodnom vestníku. Proti rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie. I keď na prvý pohľad toto riešenie je v súlade s procesnou zásadou, podľa ktorej odvolanie nie je prípustné, ak sa návrhu vyhovie, tak ako bude vysvetlené ďalej, toto rozhodnutie sa týka najmä veriteľov.

Pokiaľ dlžník nezloží stanovený preddavok ani do 7 dní od výzvy správcu (novela nevyžaduje pre výzvu správcu písomnú formu), správca oznámi túto skutočnosť v Obchodnom vestníku. Zverejnením oznámenia v Obchodnom vestníku sa konanie ex lege končí. Ani toto riešenie nepovažujeme za správne, pretože je v rozpore s právnou istotou osôb, na právne postavenie ktorých má rozhodnutie o poskytnutí právnej ochrany vplyv. Začaté súdne konanie mal ukončiť súd svojím rozhodnutím, pred vydaním ktorého by zisťoval, či sú splnené podmienky na zastavenie konania.

Oznámenie správcu v Obchodnom vestníku musí obsahovať všetky potrebné identifikačné údaje o začatom konaní o určenie splátkového kalendára ako aj neformálne poučenie, že týmto oznámením sa končí konanie o určenie splátkového kalendára a končia sa aj právne účinky rozhodnutia o poskytnutí právnej ochrany pred veriteľmi. Proti tomuto procesnému postupu (rozhodnutie sa nevydáva) nie sú prípustné žiadne procesné prostriedky obrany. Dlžník je však oprávnený podať opakovaný návrh na určenie splátkového kalendára.

Právne účinky rozhodnutia o poskytnutí ochrany pred veriteľmi. Zverejnením rozhodnutia o poskytnutí ochrany pred veriteľmi sa odkladajú všetky exekúcie, ktoré sa vedú voči dlžníkovi ohľadne pohľadávok, ktoré môžu byť uspokojené iba splátkovým kalendárom a sú uvedené v § 166a (pohľadávka, ktorá vznikla pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bola poskytnutá ochrana pred veriteľmi, budúce pohľadávky ručiteľa, spoludlžníka prípadne iných osôb, ak budú plniť za dlžníka pohľadávku, ktorá vznikla pred rozhodujúcim dňom).[15] Ak súd následne rozhodne o určení splátkového kalendára, exekučné konania musia byť bez zbytočného odkladu zastavené.

Na rozdiel od rozhodnutia o vyhlásení oddlžovacieho konkurzu (§ 167e), rozhodnutie o poskytnutí ochrany pred veriteľmi a ani rozhodnutie o určení splátkového kalendára nie je dôvodom na zastavenie súdnych konaní, ktorých predmetom sú pohľadávky uspokojované v splátkovom kalendári (§ 166a) a pohľadávky vylúčené z uspokojenia (§ 166b). S pokračovaním súdnych konaní, v ktorých sa uplatňujú pohľadávky uspokojované v splátkovom kalendári novela explicitne počíta (§ 168f ods. 5). Rovnako, na rozdiel od likvidačného konkurzu (§ 167f), v konaní o určenie splátkového kalendára nedochádza k automatickému odkladu a následnému zastaveniu exekúcií (§ 168b) ohľadne pohľadávok, ktoré sú vylúčené z uspokojenia (§ 166b). Je nesporné, že pohľadávky vylúčené z uspokojenia nie je možné po rozhodnutí o určení splátkového kalendára a rozhodnutí o oddlžení vymáhať. Rozhodnutie o oddlžení predstavuje procesnú prekážku pre vymáhanie takejto pohľadávky.

Rozhodnutie o poskytnutí právnej ochrany pred veriteľmi chráni dlžníka aj pred pokračovaním dražby jeho obydlia. Obydlie dlžníka je jedna obývateľná vec s príslušenstvom, vrátane prípadného zastavaného a priľahlého pozemku, ktorú označil v zozname majetku (§ 166d). Po účinnosti rozhodnutia o poskytnutí ochrany pred veriteľmi je dlžník oprávnený písomne požiadať jedenkrát dražobníka o odklad dražby jeho obydlia, ak ju navrhol zabezpečený veriteľ. V dôsledku podanej žiadosti sa dražba môže opakovať až po šiestich mesiacoch po doručení žiadosti. Na túto dražbu sa primerane použijú ustanovenia o opakovanej dražbe.

15 Pohľadávka uvedená v § 166a písm. c), ktorá vznikla v súvislosti s vypovedaním alebo odstúpením od zmluvy podľa § 167d prichádza do úvahy len v oddlžovacom konkurze.

3.3 Návrh splátkového kalendára

Návrh splátkového kalendára je povinný zostaviť správca v lehote do 45 dní od zloženia preddavku na paušálnu odmenu a paušálnu náhradu nevyhnutných nákladov spojených s vedením konania. Správca musí pred zostavením splátkového kalendára preskúmať predovšetkým majetkové pomery dlžníka a zistiť reálne možnosti na zostavenie splátkového kalendára. Splátkovému kalendáru nepodliehajú nedotknuté pohľadávky uvedené v § 166c (k nedotknutým pohľadávkam pozri bod 2.3, Ad c. príspevku).[16] Tieto pohľadávky dlžník musí plniť v celom rozsahu a ich prípadné plnenie si veritelia môžu vymáhať v súdnom alebo v inom konaní. Správca preskúma najmä výšku záväzkov dlžníka, ktoré podliehajú oddlžovaniu (§ 166a) a ktorých rozsah plnenia musí určiť v splátkovom kalendári a výšku nedotknutých pohľadávok (§ 166c). Splátkový kalendár sa netýka ani pohľadávok, ktoré vzniknú od poskytnutia ochrany pred veriteľmi („nové pohľadávky"), osobitne tých, ktoré sú uvedené v § 168c ods. 3. Ďalej je správca povinný zisťovať zdravotné, rodinné a sociálne pomery dlžníka, jeho vek, vzdelanie a príjmové možnosti. To všetko sú skutočnosti, ktoré môžu ovplyvniť plnenie splátkového kalendára. Správcovi zákon ukladá povinnosť zisťovať aj to ako dlžník v minulosti plnil pohľadávky veriteľov. Okrem týchto povinností sú povinnosti správcu stanovené aj v § 166i. Správca je povinný vykonať aj ďalšie šetrenia, ktoré sú časovo nenáročné a možno ich zabezpečiť s nepatrnými nákladmi. Iné šetrenia vykoná správca na podnet veriteľa, ak veriteľ uhradí zálohu na trovy konania. Úhradu nákladov veriteľa novela rieši len pre účely konkurzného konania. Správca na úvodnom stretnutí podrobne poučí dlžníka o jeho povinnostiach podľa tohto zákona, ako aj o následkoch nesplnenia týchto povinností vrátane trestnoprávnych následkov. O výsledku šetrenia je správca povinný bez zbytočného odkladu spísať správu, ktorú založí do správcovského spisu.

16 Nedotknuté pohľadávky uvedené v 166c ods. 1 písm. a) a b) prichádzajú do úvahy len v oddlžovacom konkurze.

Novela stanovuje spodnú a nepriamo aj hornú hranicu uspokojenia pohľadávok veriteľov. Uspokojenie pohľadávok nezabezpečených veriteľov musí byť vyššie aspoň o 10 % ako v oddlžovacom konkurze a zároveň nesmie byť nižšie ako je 30 % nezabezpečenej pohľadávky. Táto kvóta platí aj pre zabezpečenú pohľadávku, ktorá je zabezpečená len majetkom tretej osoby. Splnenie podmienky 10-percentného navýšenia súd neskúma. Ochrana veriteľov je založená na ich aktivite, pretože ak žiaden z nezabezpečených veriteľov nepodal na súde námietku, má sa za to, že návrh splátkového kalendára takéto uspokojenie poskytuje. Túto námietku nie je možné podriadiť pod právny režim § 168d (námietky podávané u správcu), nielen v dôsledku systematického zradenia v § 168c, ale predovšetkým preto, že táto námietka sa podáva na súde a nie u správcu. Vzhľadom na to, že pre námietku veriteľa nie je stanovená žiadna lehota, veriteľ ju môže podať kedykoľvek do rozhodnutia súdu o zastavení konania alebo o určení splátkového kalendára. Z týchto dôvodov musí správca reálne zhodnotiť trhovú cenu majetku dlžníka, ktorý by patril do konkurznej podstaty v prípade vyhlásenia oddlžovacieho konkurzu a náklady konkurzného konania uvedené v § 167t. Na základe uvedených zistení správca ustáli možnú výšku uspokojenia nezabezpečených veriteľov v konkurze.

Správca pred zostavením návrhu splátkového kalendára musí zároveň určiť aj maximálnu – reálnu hranicu uspokojenia pohľadávok nezabezpečených veriteľov. Absolútnou hornou hranicou je predpokladaný príjem dlžníka. Túto sumu musí znížiť o nevyhnutné výdavky dlžníka, ktoré sú potrebné na zabezpečenie jeho bývania, jeho základných životných potrieb a ním vyživovaných osôb. Pri týchto nákladoch sa berú do úvahy len nevyhnutné náklady na bývanie dlžníka vrátane nákladov ním vyživovaných osôb. Uvedené náklady sa môžu „pohybovať" len v režime základných životných potrieb, ak dlžník chce dosiahnuť oddlženie. Pre úspešnosť oddlžovacieho konania si v niektorých prípadoch bude musieť dlžník upraviť svoj bytový a životný štandard. Horná hranica plnenia musí byť znížená aj o rozsah vyživovacej povinnosti a o plnenie oddlžením nedotknutých pohľadávok. Výšku príjmu a výdavkov na päť rokov bude objektívne ťažko určiť. Počas tohto obdobia sa môže zmeniť príjem dlžníka, ale môžu stúpnuť životné náklady v dôsledku cenového vývoja. Podobne sa môže meniť napr. aj rozsah vyživovacej povinnosti. Pri maloletých deťoch sa výška životných nákladov vekom môže zvyšovať (v dôsledku zvyšovania ich potrieb) alebo vyživovacia povinnosť môže úplne zaniknúť a pod. Z týchto dôvodov mala novela umožniť súdu resp. správcovi aktualizovať splátkový kalendár aspoň pri podstatnej zmene pomerov dlžníka.

Novela vyžaduje, aby správca zostavil návrh splátkového kalendára tak, aby bol splniteľný, pričom opakuje tak, ako pri určení hornej hranice splátok (§ 168c ods. 2 a 6), aby dlžník popri

plnení splátkového kalendára mal zabezpečené nevyhnutné výdavky potrebné na zabezpečenie bývania a základných životných potrieb dlžníka a jeho vyživovaných osôb, na plnenie vyživovacej povinnosti dlžníkom a na plnenie pohľadávok, ktoré nie sú oddlžením dotknuté. Plnenie každej pohľadávky v navrhovanej výške správca rozvrhne na obdobie piatich rokov. Z prehľadu a súčtu jednotlivých splátok pohľadávok vo vzťahu k predpokladaným príjmom dlžníka, správca získa obraz o tom, či je vôbec možné splátkový kalendár zostaviť a ak áno, tak v akom rozsahu (kvóte) navrhne plnenie pohľadávok veriteľov.

Ak správca príde k záveru, že splátkový kalendár podľa týchto podmienok nie je možné zostaviť, oznámi to v Obchodnom vestníku. Aj keď novela nestanovuje žiadne náležitosti pre obsah oznámenia, správca musí uviesť spisovú značku konania, súd, na ktorom sa konanie vedie, presné označenie dlžníka a samotný dôvod oznámenia. Zverejnením oznámenia správcu v Obchodnom vestníku sa konanie o určenie splátkového kalendára končí ex lege a zanikajú účinky ochrany pred veriteľmi. Proti tomuto procesnému postupu novela nepripúšťa žiadne procesné prostriedky. Správca je povinný odporučiť dlžníkovi, aby podal návrh na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu.

Pokiaľ majetkové pomery dlžníka umožňujú správcovi zostaviť návrh splátkového kalendára, správca je povinný oznámiť bez zbytočného odkladu v Obchodnom vestníku jeho zostavenie, s uvedením rozsahu v percentách, v akom navrhuje uspokojenie nezabezpečených veriteľov (§ 168d). Aj toto oznámenie musí obsahovať presnú identifikáciu dlžníka a spisovú značku konania. Každý kto o sebe tvrdí, že je veriteľ, má právo nahliadať do splátkového kalendára a ak môže byť splátkovým kalendárom dotknutý, je oprávnený podať u správcu námietku do 90 dní od zverejnenia oznámenia v Obchodnom vestníku. Každý veriteľ, ktorý podal námietku, vrátane námietky podľa § 168c ods. 5, sa ex lege stáva účastníkom konania (§ 169 ods. 1). Po uplynutí lehoty na podanie námietok je správca povinný predložiť návrh splátkového kalendára spolu s námietkami na súd. Správca je povinný vyjadriť sa k námietkam veriteľov a pokiaľ je to vhodné, zabezpečí aj vyjadrenie dlžníka. Vyjadrenie dlžníka bude potrebné najmä vtedy, ak sa námietky budú týkať napr. jeho majetkových pomerov. Pokiaľ sa námietky veriteľov týkajú výšky uspokojenia pohľadávky, správca je oprávnený upraviť návrh splátkového kalendára v prospech veriteľov.

3.4 Rozhodnutie o určení splátkového kalendára a o oddlžení

Súd je povinný preskúmať návrh splátkového kalendára a zisťuje, či návrh zodpovedá podmienkam stanoveným v § 168c. Predovšetkým musí zisťovať, či výška navrhovaného plnenia pre veriteľov zodpovedá minimálnej hranici stanovenej zákonom (30 % pohľadávky). Splnenie podmienky, podľa ktorej musí byť výška uspokojenia vyššia o 10 % ako v oddlžovacom konkurze, súd skúma len vtedy, ak to niektorý nezabezpečený veriteľ namietal na súde. Tak isto musí prihliadnuť aj na majetkové možnosti dlžníka a splniteľnosť splátkového kalendára. Súd je povinný prihliadnuť aj na námietky veriteľov, ktoré boli podané včas a spravidla vypočuje správcu. Novela oprávňuje súd na vrátenie návrhu, ktorý nie je úplný. Súd je povinný bez zbytočného odkladu vyzvať správcu, aby návrh opravil alebo doplnil alebo prepracoval. Novela v skutočnosti nestanovuje žiadne obsahové náležitosti splátkového kalendára, a preto sa bude dotvárať len judikatúrou, čo v teritóriu insolvenčného konania nebude žiadne nóvum.[17] Návrh splátkového kalendára nie je správny alebo úplný, ak neumožňuje súdu zistiť, či sú splnené predpoklady pre vydanie rozhodnutia o určení splátkového kalendára a rozhodnutia o oddlžení. Návrh splátkového kalendára musí byť konkretizovaný do takej miery, aby umožnil súdu vydať rozhodnutie, ktorého výrok bude presný a určitý. I keď to z novely priamo nevyplýva, k samotnému návrhu splátkového kalendára musí správca priložiť aj analýzu príjmov a výdavkov dlžníka, sumu nedotknutých pohľadávok, výšku možného výťažku z majetku dlžníka v konkurze a náklady oddlžovacieho konkurzu. Súd je povinný o návrhu splátkového kalendára rozhodnúť do 30 dní od doručenia úplného návrhu. Ak to súd považuje za potrebné môže nariadiť pojednávanie. V takom prípade nie je stanovená lehota na rozhodnutie. Veriteľ, ktorý podal námietku je oprávnený na pojednávaní sa vyjadriť k návrhu splátkového kalendára. Neúčasť veriteľa nie je dôvodom na odročenie pojednávania.

Ak súd zistí, že pomery dlžníka neumožňujú určiť splátkový kalendár, konanie zastaví. Uznesenie o zastavení konania sa zverejňuje v Obchodnom vestníku. Proti uzneseniu nie je prípustné

17 Takto sa napr. judikatúrou medzi iným dotvoril (vytvoril) obsah konečnej správy o speňažení majetku, vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu ako aj výroková časť uznesenia, ktorým súd schválil konečnú správu o speňažení majetku, vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu (zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní).

odvolanie. V uznesení poučí súd dlžníka o možnosti podať návrh na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu. Zastavením konania končia účinky ochrany pred veriteľmi (§ 168b ods. 3).

Ak návrh splátkového kalendára je v súlade s pravidlami stanovenými novelou, súd určí splátkový kalendár. Novela nestanovuje takmer žiadne obsahové náležitosti rozhodnutia, a preto sa tiež musí dotvoriť judikatúrou.

Z § 198 ods. 2 a 3 vyplýva, že v uznesení uvedie, ktorý súd ho vydal, označenie dlžníka a správcu, výrok, odôvodnenie, poučenie o odvolaní a deň a miesto vydania. Vo výroku uvedie aj zákonný dôvod rozhodnutia, ak to vyplýva z tohto zákona.

Výrok rozhodnutia bude mať dve časti. V prvej časti rozhodne súd o tom, že zbavuje dlžníka všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba splátkovým kalendárom (§ 166e), v rozsahu, v akom nebudú uspokojené splátkovým kalendárom. Ide o pohľadávky, ktoré sú uvedené v § 166a, pričom súd je povinný uviesť vo výrokovej časti aj znenie tohto ustanovenia. Tak ako aj pri rozhodnutí o oddlžení v konkurze, v záujme právnej istoty je potrebné uviesť aj znenie § 166b, ktoré upravuje pohľadávky vylúčené z uspokojenia, pretože tieto sa stanú rozhodnutím o oddlžení nevymáhateľné.

Druhou časťou výroku je určenie rozsahu uspokojenia pohľadávok nezabezpečených veriteľov formou splátkového kalendára. Vo výroku súd určí splátkový kalendár spôsobom, že stanoví percentuálne, v akom rozsahu je povinný dlžník splatiť každú pohľadávku nezabezpečeného veriteľa. Nedostatkom novely pri splátkovom kalendári je predovšetkým to, že pohľadávky si veritelia neprihlasujú a nie sú ani žiadnym spôsobom verifikované, s výnimkou postupu podľa § 168f ods. 5. Správca môže vychádzať v zásade len zo zoznamu záväzkov, ktoré predloží dlžník k návrhu na určenie splátkového kalendára i keď je logické, že dlžník by mal mať prirodzený záujem na oddlžení a mal by preto uvádzať všetky svoje dlhy. Ani tento logický predpoklad nemusí byť spoľahlivý, keď zoberieme do úvahy potenciálnych dlžníkov, ktorí budú vstupovať do oddlžovacieho konania. Potom sa môžeme spoliehať len na zásadu *vigilantibus leges sunt scriptae*. Každý kto sa pokladá za veriteľa dlžníka, môže po zverejnení oznámenia o zostavení splátkového kalendára v Obchodnom vestníku, na základe nahliadnutia do splátkového kalendára podať námietky v lehote 90 dní. Sudca bude aj tak stáť pred dilemou, pri rozporných stanoviskách správcu, dlžníka a tvrdeného veriteľa o existencii pohľadávky resp. jej výške.

V záujme presného výroku by bolo vhodné uvádzať výšku celkovej pohľadávky, ktorá sa konkrétnemu veriteľovi „uznáva“, výšku priznanej sumy, ktorú má plniť dlžník, výšku splátky a jej splatnosť (mesačná, polročná, ročná alebo päťročná, s uvedením termínu splatnosti – § 168f). Celková suma, v akej bude pohľadávka uspokojená musí byť rozložená na 5 rokov. Termíny splátok stanovuje zákon podľa celkovej výšky plnenia. Pri celkovom plnení vyššom ako 6 000 eur je splátka mesačná so splatnosťou k poslednému dňu príslušného mesiaca, pri celkovom plnení, ktoré nepresiahne 6 000 eur, ale je vyššie ako 1 200 eur je splátka polročná so splatnosťou k poslednému dňu príslušného kalendárneho polroka, pri celkovom plnení ktoré nepresiahne 1 200 eur, ale je vyššie ako 100 eur je splátka ročná so splatnosťou k poslednému dňu príslušného roka a pri sume, ktorá nepresiahne 100 eur je dlžník povinný plniť najneskôr posledný deň piateho roku plnenia splátkového kalendára. (Napr., ak by pohľadávka v celkovej výške 6 000 eur mala byť splnená aspoň na 30 %, musí byť veriteľovi priznané uspokojenie vo výške 1 800 eur. Dlžník musí túto sumu splácať polročnými splátkami, so splatnosťou k poslednému dňu príslušného kalendárneho polroka. Keď sa priznané plnenie rozvrhne na 5 rokov, musí byť pri rovnomernom plnení priznané veriteľovi ročne 360 eur a teda polročná splátka je 180 eur.)

V odôvodnení rozhodnutia musí súd uviesť, na základe akých skutočností rozhodol o oddlžení. Z odôvodnenia rozhodnutia musí predovšetkým vyplývať, že splátkový kalendár je vytvorený podľa zákonných pravidiel s uvedením potrebných skutočností a údajov, ako aj to, že je splniteľný. Pokiaľ veritelia podali námietky, súd je povinný s námietkami sa vysporiadať.

Proti uzneseniu nie je prípustné odvolanie. V poučení musí súd uviesť znenie zákonných ustanovení, ktoré upravujú poctivý zámer a zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer (§ 166f a § 166g). Rozhodnutie sa zverejňuje v Obchodnom vestníku. Vzhľadom na to, že dlžníkovi sa v podstate ukladá povinnosť plniť, je potrebné mu doručiť uznesenie aj iným spôsobom (§ 199 ods. 2).

Plnenie splátkového kalendára sa začína prvým dňom kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom bol určený splátkový kalendár.

Predmetom splátkového kalendára sú len nezabezpečené pohľadávky. Zabezpečená pohľadávka je nedotknutou pohľadávkou v takom rozsahu, v akom je krytá zabezpečovacím právom (§ 166c). V rozsahu, v ktorom nie je krytá zabezpečovacím právom je pohľadávkou nezabezpečenou a musí byť obsiahnutá v splátkovom kalendári. Zabezpečení veritelia si riešia uspokojovanie svojich zabezpečených pohľadávok výkonom zabezpečovacieho práva. Ak dôjde k zániku zabezpečovacieho práva, ktoré sa vzťahovalo na majetok dlžníka, veriteľovi vzniká právo na plnenie pohľadávky ex lege prvým dňom nasledujúceho mesiaca, v ktorom došlo k zániku zabezpečovacieho práva. Veriteľ má právo na plnenie len v takom rozsahu, v akom to súd určil pre ostatné pohľadávky. Splatnosť jednotlivých splátok sa určuje podľa výšky celkového plnenia tak ako v prípade ostatných pohľadávok (§ 168f ods. 1). Novela nerieši, či aj suma tejto pohľadávky sa rozloží na päť rokov alebo sa rozloží len na obdobie, na aké je určené rozhodnutím súdu, ak k zániku zabezpečovacieho práva došlo už v priebehu plnenia splátkového kalendára, napr. v treťom roku a pod.

Novela umožňuje dlžníkovi po určení splátkového kalendára súdom dohodnúť sa písomne s veriteľom na inej lehote splatnosti. Ak sa pred určením splátkového kalendára (správne pred rozhodnutím o určení splátkového kalendára), začalo súdne alebo iné konanie o zaplatenie pohľadávky, ktorá môže byť uspokojená iba splátkovým kalendárom (§ 166a), takéto konanie pokračuje i naďalej. Rozhodnutie však možno vykonať iba v rozsahu a v lehotách podľa splátkového kalendára. Novela nerieši situáciu, ak súd prizná veriteľovi menšiu sumu, ako je pôvodná pohľadávka alebo žalobu zamietne z dôvodu jej neoprávnenosti.

Oddlžením zostáva nedotknuté právo veriteľa v rozsahu svojej pôvodnej pohľadávky domáhať sa jej uspokojenia z toho, čo odporovateľným úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, a to aj vtedy, ak pohľadávka veriteľa je premlčaná, nevymáhateľná alebo nevykonateľná (§ 166h). Pohľadávka, ktorá sa stala voči veriteľovi nevymáhateľná, je aj naďalej vymáhateľná voči ručiteľovi alebo inej osobe, ktorá pohľadávku zabezpečuje (§ 166e 3 a 4). Na nevymáhateľnosť sa prihliada ex offo (k tomu pozri časť 2.2 príspevku).

Vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka sa splátkový kalendár stáva neúčinný (§ 168h). Vzhľadom na to, že aktívnu vecnú legitimáciu dlžníka na vyhlásenie konkurzu má len dlžník, tento môže dosiahnuť vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu až po uplynutí desaťročnej zákazovej lehoty (§ 166 ods. 2). Ak je dlžník podnikateľom, veriteľ môže dosiahnuť vyhlásenie likvidačného konkurzu z dôvodu platobnej neschopnosti dlžníka bez tohto časového obmedzenia.

4. Zrušenie oddlženia

Zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer. Kontrola „zákonnosti“ ex post je určite najhorší variant, ktorý zákonodarca mohol zvoliť, pretože je v rozpore s právnou istotou účastníkov konania. Funkčnosť oddlžovacieho konania môže výrazne oslabiť koncept dodatočnej kontroly, keď veriteľ môže začať konanie o zrušenie oddlženia po šiestich rokoch. Súdna kontrola mala byť preventívna, v rámci ktorej by súd skúmal poctivý zámer dlžníka na základe všetkých relevantných skutočností, ktoré boli známe pred začatím oddlžovacieho konania. Dodatočná kontrola sa mala vzťahovať len na závažné skutočnosti, ktoré nastali po povolení oddlženia (v zásade na strane dlžníka) resp. na nóva, ktoré sa zistili až po povolení oddlženia.

Novela explicitne stanovuje, že v konaní o vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu a ani v konaní o určenie splátkového kalendára, súd neskúma poctivý zámer dlžníka. Kontrola poctivého zámeru prichádza do úvahy len na základe veriteľskej aktivity po rozhodnutí o oddlžení. Každý veriteľ, ktorý bol dotknutý oddlžením má právo domáhať sa zrušenia oddlženia do šiestich rokov od vyhlásenia oddlžovacieho konkurzu alebo určenia splátkového kalendára, ak preukáže, že dlžník nemal pri oddlžení poctivý zámer. Ako to vyplýva z ďalšieho výkladu, skúmanie poctivého zámeru sa týka tak činnosti dlžníka pred podaním návrhu na oddlžovacie konanie (obidvoma formami), ako aj po rozhodnutí o oddlžení. Veriteľ, ktorý bol dotknutý oddlžením je oprávnený podať návrh na zrušenie oddlženia voči dlžníkovi na súde, ktorý rozhodol o oddlžení. Pokiaľ je návrhov viac, súd je ich povinný spojiť na spoločné konanie. Obligatórne spojenie návrhov na zrušenie oddlženia musí súd vyjadriť v rozvrhu práce, v záujme toho, aby bolo vopred stanovené pravidlo na spojenie vecí, ktoré bude predvídateľné.[18] Novela vymedzuje skutočnosti, ktoré osvedčujú tak poctivý ako aj nepoctivý zámer.

18 Najjednoduchšie riešenie je to vo forme výnimky z náhodného prideľovania vecí tak, že každý ďalší návrh na zrušenie oddlženia voči tomu istému dlžníkovi sa pridelí tomu sudcovi, ktorému bol náhodným výberom pridelený prvý návrh.

Poctivý zámer. Novela určuje poctivý zámer len na základe správania dlžníka po podaní návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu alebo na určenie splátkového kalendára. Správanie dlžníka sa posudzuje v rovine ekonomickej, v rovine jeho osobných pomerov a podľa súčinnosti v oddlžovacom konaní. Dlžník má poctivý zámer vtedy, ak z jeho správania po podaní návrhu je možné usúdiť, že vynaložil úprimnú snahu riešiť svoje dlhy v medziach svojich možností a schopností, najmä ak vynaložil snahu získať zamestnanie alebo zamestnanie získal alebo si zabezpečil iný zdroj príjmov. Táto aktivita má význam predovšetkým pri oddlžení splátkovým kalendárom. V rámci hodnotenia ekonomického správania dlžníka súd zoberie do úvahy aj to, či v prípade nie nepatrného daru, dedenia alebo výhry zo stávky alebo z hry ponúkol aspoň polovicu takéhoto zdroja veriteľom na splnenie nevymáhateľného dlhu. Dlžník, ktorý sa chce vyhnúť prípadnému zrušeniu rozhodnutia o oddlžení, musí takéto plnenie poskytnúť veriteľom na splnenie tých dlhov, ktoré sa stali v dôsledku oddlženia nevymáhateľnými. Poctivý zámer indikuje aj správanie dlžníka pri snahe o zaradenie sa do spoločnosti alebo jeho reálne zaradenie a tiež poskytovanie súčinnosti správcovi v konkurznom konaní alebo v konaní o určenie splátkového kalendára. Dôkazné bremeno o týchto skutočnostiach alebo o iných skutočnostiach, ktorými chce dlžník preukázať svoj poctivý zámer pri oddlžení je na dlžníkovi. Zisťovanie poctivého zámeru bude pomerované okolnosťami, ktoré osvedčujú absenciu poctivého zámeru.

Nepoctivý zámer. Kritéria na určenie nepoctivého zámeru sú sústredené predovšetkým na ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na oddlžovacie konanie a po jeho podaní. Pokiaľ ide o ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na začatie konania, dlžník nemal poctivý zámer, ak sa úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti, aby mohol podať návrh na niektorú formu oddlžovacieho konania alebo pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť v oddlžovacom konaní. Tieto dva dôvody sa obsahovo prekrývajú i keď pri privodení do platobnej neschopnosti sa vyžaduje úmyselné konanie, pri zadlžovaní stačí aj konanie nedbanlivostné. Nepoctivý zámer osvedčuje aj také konanie dlžníka, ktoré urobil v snahe zvýhodniť niektorého veriteľa alebo poškodiť niektorého veriteľa. Konanie dlžníka pri podávaní návrhu na niektorú formu oddlžovacieho konania a po jeho podaní sa týka predovšetkým informácií ohľadne podmienok na rozhodnutie o oddlžení. Dlžník nemal poctivý zámer, ak v čase podania návrhu na oddlžovacie konanie (oddlžovací konkurz alebo splátkový kalendár), nebol platobne neschopný i keď o tom vedel alebo musel vedieť alebo v návrhu resp. v prílohe k návrhu alebo na dopyt správcu uviedol nepravdivú dôležitú informáciu alebo neuviedol dôležitú informáciu, aj keď vedel alebo mohol vedieť, že ide o dôležitú informáciu. Na nepoctivý zámer poukazuje aj také správanie dlžníka, ak v zozname majetku ani na dopyt správcu neuviedol časť svojho majetku nie nepatrnej hodnoty, aj keď o ňom vedel alebo mohol vedieť. Dlžník nemal poctivý zámer aj vtedy, ak v zozname veriteľov ani na dopyt správcu neuviedol veriteľa fyzickú osobu, v dôsledku čoho veriteľ neprihlásil svoju pohľadávku, aj keď o ňom vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti mohol vedieť, pričom na drobných veriteľov sa neprihliada (pri oddlžovacom konkurze). Za nepoctivý zámer novela považuje aj neposkytovanie súčinnosti dlžníka vo vzťahu k správcovi, ktorú od dlžníka možno spravodlivo požadovať bez toho, aby mal dlžník preto vážne dôvody.

Ďalšia skupina dôvodov sa týka plnenia finančných záväzkov po rozhodnutí o oddlžení. Dlžník nemal poctivý zámer, ak včas a riadne neplnil súdom určený splátkový kalendár, bez vážneho dôvodu riadne a včas neplnil výživné pre dieťa, na ktoré vznikol nárok po rozhodujúcom dni alebo bez vážneho dôvodu riadne a včas neplnil povinnosť vrátiť centru hodnotu poskytnutého preddavku na úhradu paušálnej odmeny (pri oddlžovacom konkurze). Neplnenia výživného sa môže dovolávať iba dieťa alebo zákonný zástupca dieťaťa a nevrátenia preddavku len centrum.

Osobitným dôvodom na posúdenie nepoctivého zámeru je, že dlžník sa domáhal oddlženia a nemal na území Slovenskej republiky centrum hlavných záujmov. Tento dôvod pre nepoctivý zámer je potrebné citlivo vážiť, pretože centrum hlavných záujmov sa môže niekedy ťažko určiť (k tomu pozri poznámku č. 7). Navyše je potrebné vziať do úvahy, že dlžník má povinné zastúpenie centrom alebo advokátom a tak je potrebné zisťovať mieru zavinenia dlžníka ako aj činnosť konkurzného súdu, ktorý bol povinný túto podmienku skúmať v každom štádiu oddlžovacieho konania.

Veriteľ, ktorý podá návrh na zrušenie oddlženia, môže uvádzať aj iné skutočnosti, na základe ktorých bude tvrdiť, že dlžník nesledoval pri oddlžení poctivý zámer, pretože výpočet dôvodov na posúdenie poctivého zámeru nie je úplný.

Pri hodnotení dôvodov na poctivý resp. nepoctivý zámer novela prikazuje prihliadnuť aj na osobu dlžníka. Súd prísnejšie hodnotí tieto dôvody u dlžníka, ktorý mal v minulosti alebo stále má významnejší majetok, má skúsenosti s podnikaním, pôsobí alebo pôsobil ako vedúci zamestnanec alebo pôsobil v orgánoch právnickej osoby alebo má iné osobitné životné skúsenosti. Existencia ktorejkoľvek tejto skutočnosti, ktorá sa viaže k osobe dlžníka je dôvodom na prísnejšie hodnotenie dôvodov pre poctivý zámer. Ak ide o dlžníka, ktorý má iba základné vzdelanie, je v dôchodkovom veku alebo blízko tohto veku, má vážne zdravotné problémy, na čas alebo trvalo stratil obydlie alebo ho v živote postihla iná udalosť, ktorá mu sťažila uplatnenie v spoločnosti, súd prihliada miernejšie k dôvodom na posudzovanie poctivého zámeru.

Bez ohľadu na až prehnanú kazuistiku má súd v rámci voľného hodnotenia dôkazov širokú mieru uváženia pri posudzovaní poctivého (nepoctivého) zámeru dlžníka ako aj osoby dlžníka. Ako príklad je možné uviesť miernejšie hodnotenie dôvodov na posudzovanie nepoctivého zámeru pri strate obydlia dlžníka. Tu primárnym východiskom pri uvážení súdu nebude len skutočnosť, či dlžník obydlie stratil, ale to, či stratu obydlia si nezavinil sám dlžník svojím konaním.

Ak súd príde k záveru, že dlžník nesledoval oddlžovacím konaním poctivý zámer, rozhodne o zrušení oddlženia. Konanie o zrušenie oddlženia (nepriamo ide o zrušenie rozhodnutia o oddlžení), sa inak spravuje ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Súd rozhoduje rozsudkom, proti ktorému je prípustné odvolanie za podmienok stanovených v § 355 CSP. Aplikácia § 198 ZoKR o prípustnosti odvolania je vylúčená, pretože sa týka len uznesení. Právoplatné rozhodnutie o zrušenie oddlženia je účinné erga omnes. Zrušením oddlženia sa oddlženie stáva voči všetkým veriteľom neúčinné. Nevymáhateľným pohľadávkam sa obnovuje ich pôvodná vymáhateľnosť a aj splatnosť v pôvodnom rozsahu okrem tej časti, v ktorej boli splnené. Novela predlžuje nevymáhateľným pohľadávkam premlčaciu dobu. Táto neuplynie skôr ako desať rokov od oddlženia. Ak však podľa hmotného práva, ktorou sa pohľadávka spravuje skončí premlčacia doba neskôr, spravuje sa premlčacia doba príslušným hmotným právom.

Ak súd návrh zamietol, môže veriteľ podať návrh opakovane, ak sú tu nové dôkazy, ktoré poctivý zámer vylučujú. Novela pripúšťa ďalší návrh od iného veriteľa, a to aj z tých istých dôvodov, pre ktoré bol návrh zamietnutý. Rozhodnutie o zrušení oddlženia je rozhodnutím o vylúčení, v dôsledku čoho po dobu troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia fyzická osoba nesmie vykonávať funkciu člena štatutárneho orgánu alebo člena dozorného orgánu v obchodnej spoločnosti alebo družstve. To platí rovnako aj pre pôsobenie ako vedúci organizačnej zložky podniku, vedúci podniku zahraničnej osoby, vedúci organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby alebo prokurista. Právoplatnosťou rozhodnutia o vylúčení prestáva byť vylúčený zástupca členom štatutárneho orgánu, členom dozorného orgánu, vedúcim organizačnej zložky podniku, vedúcim podniku zahraničnej osoby, vedúcim organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby alebo prokuristom vo všetkých obchodných spoločnostiach a družstvách.

Súd rozhodne o zrušení oddlženia aj vtedy, ak zruší konkurz z toho dôvodu, že nie sú predpoklady pre vedenie konania (§ 167v ods. 3).

V záujme zvýšenia efektivity oddlžovacieho konania podľa právnej úpravy účinnej do 1. marca 2017, novela v prechodných ustanoveniach retroaktívne prehlásila za nevymáhateľné aj tie pohľadávky, ktoré si veritelia v konkurze neprihlásili (§ 206f ods. 3). Tým sa odstránil jeden zo závažných nedostatkov, na ktorý sme od počiatku poukazovali.[19] ■

19 Pozri napr. Ďurica, M. Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii. EURO-KODEX, Žilina 2006, s. 338.

RESUMÉ

Osobné bankroty
Účelom tohto príspevku je predstaviť novú právnu úpravu osobných bankrotov a súčasne poukázať na niektoré problematické ustanovenia, ktoré môžu vyvolať interpretačné a aplikačné problémy. Nové riešenie osobných bankrotov sa nebude týkať len fyzických osôb, ktoré požiadajú o oddlženie, ale najmä veriteľov, ktorých pohľadávky sa v dôsledku liberálnej právnej úpravy stanú nevymáhateľné. Osobné bankroty sa dotknú aj advokátskej obce, pretože dlžník má v odllžovacom konaní formou splátkového kalendára povinné zastúpenie advokátom a pri konkurze môže alternovať. Príspevok analyzuje ustanovenia právnej úpravy konkurzu a splátkového kalendára vrátane zrušenia oddlženia. V snahe podať kompaktný výklad nebolo možné sa vyhnúť väčšiemu rozsahu príspevku.

SUMMARY

Personal Bankruptcies
The purpose of this article is to present new legislation applicable to personal bankruptcies, and at the same time to highlight some problematic provisions, which may cause interpretation and application problems. New personal bankruptcy regime will not affect only individuals who apply for a debt relief, but mainly creditors whose claims (as a result of such liberal legislation) will be unenforceable. Personal bankruptcies will also affect lawyers because the debtor must be in the debt relief proceedings in the form of repayment schedule represented by a lawyer, and he may replace him in bankruptcy proceedings. The article analyses legislative provisions on bankruptcy and repayment schedule, including cancellation of debt relief. The article is quite long, however, the author deemed it necessary to interpret this issue comprehensively and in its complexity.

ZUSAMMENFASSUNG

Privatinsolvenz
Der Zweck dieses Beitrages ist, die neue Rechtsregelung der Privatinsolvenz vorzustellen und zugleich auf einige problematische Bestimmungen hinzuweisen, die zu Auslegung- und Anwendungskomplikationen führen könnten. Die neue Regelung von Privatinsolvenzen betrifft nicht nur natürliche Personen, welche die Entschuldung beantragen, sondern insbesondere die Gläubiger, deren Forderungen infolge dieser liberalen Rechtsregelung uneinbringlich werden. Privatinsolvenzen betreffen auch die Rechtsanwaltskommunität, weil der Schuldner im Entschuldungsverfahren in Form von Ratenkalender durch einen Rechtsanwalt vertreten werden muss und bei Insolvenz kann dieser alternieren. Der Beitrag analysiert die Bestimmungen der Insolvenzrechtsregelung und des Ratenkalenders nebst der Restschuldbefreiung. Im Bestreben eine kompakte Auslegung zu bieten war es nicht möglich, den Beitrag kürzer zusammenzufassen.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Účinky overenia pravosti podpisu advokátom na území iného členského štátu

Článok 1 ods. 1 druhý pododsek smernice Rady 77/249/EHS z 22. marca 1977 na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby sa má vykladať v tom zmysle, že sa nevzťahuje na takú právnu úpravu členského štátu, ktorá vyhradzuje notárom overovanie pravosti podpisov na listinách, ktoré sú nevyhnutné pre vznik alebo prevod vecných práv k nehnuteľnostiam, a vylučuje tým možnosť uznať v tomto členskom štáte takéto overenie podpisu, vykonané právnikom usadeným v inom členskom štáte.

Článok 56 Zmluvy o fingovaní Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni takej právnej úprave členského štátu, ktorá vyhradzuje notárom overovanie pravosti podpisov na listinách, ktoré sú nevyhnutné pre vznik alebo prevod vecných práv k nehnuteľnostiam, a vylučuje tým možnosť uznať v uvedenom členskom štáte takéto overenie podpisu, vykonané právnikom podľa jeho vnútroštátneho práva, usadeným v inom členskom štáte.[1]

Rozsudok Súdneho dvora z 9. marca 2017 vo veci C-342/15, Piringer – EU:C:2017:196

Otázka účinkov overenia pravosti podpisu advokátom na území iného členského štátu súvisí s otázkou voľného pohybu služieb advokátov v rámci Európskej únie. Voľný pohyb služieb vo všeobecnosti je v rámci Únie zabezpečovaný najmä prostredníctvom článku 56 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ"), ktorý zakazuje obmedzenia poskytovania služieb v Únii vo vzťahu k štátnym príslušníkom členských štátov, ktorí sa usadili v niektorom inom členskom štáte ako príjemca služieb. Osobitnú právnu úpravu vo vzťahu k službám poskytovaným advokátom predstavuje smernica Rady 77/249/EHS z 22. marca 1977 na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby (ďalej len „smernica 77/249"). Netreba sa nechať pomýliť slovenským názvom smernice, z ktorého by sme mohli vyvodiť, že sa týka poskytovania služieb všetkými právnickými profesiami. V skutočnosti iné jazykové verzie používajú pojem „advokát". Tento nesprávny preklad názvu smernice spôsobuje miestami ťažšiu zrozumiteľnosť rozoberaného rozsudku v dôsledku zamieňania pojmov „právnik" a „advokát".

Službou v tomto prípade bolo overenie pravosti podpisu p. Piringer v návrhu na zápis poznámky poradia do rakúskeho katastra nehnuteľností v súvislosti so zamýšľaným predajom jej podielu na nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v Rakúsku. Overenie pravosti podpisu uskutočnil český advokát v Českej republike. Uvedený návrh na zápis poznámky však rakúsky súd, ktorý vedie kataster nehnuteľností, odmietol z dôvodu, že podpis navrhovateľky vo veci samej nebol

1 Rozsudky Súdneho dvora sú záväzné v celom rozsahu. Právne vety, ktoré budú v rubrike uvádzať jednotlivé judikáty, preto nemajú iný účel, než zvýrazniť základné právne závery, ku ktorým Súdny dvor v konkrétnej veci dospel.

overený súdom alebo notárom tak, ako to vyžaduje rakúska právna úprava. V rámci rozhodovania o opravnom prostriedku proti tomuto rozhodnutiu súdu vznikla otázka, či rakúska právna úprava, ktorá vyhradzuje overovanie pravosti podpisov na listinách nevyhnutných pre vznik alebo prevod vecných práv k nehnuteľnostiam notárom, nepredstavuje prekážku voľného pohybu služieb advokátov a nie je tak v rozpore s právom Únie.

Na základe prejudiciálnych otázok rakúskeho súdu bola možnosť vyhradiť overovanie pravosti podpisov na listinách nevyhnutných pre vznik alebo prevod vecných práv k nehnuteľnostiam notárom testovaná vo svetle dvoch prameňov práva Únie.

Prvým bol článok 1 ods. 1 druhý pododsek smernice 77/249, v zmysle ktorého „členské štáty môžu vyhradiť stanoveným kategóriám právnikov[2] prípravu formálnych dokumentov na získanie práva na správu majetku zosnulých osôb a prípravu formálnych dokumentov, ktoré zakladajú alebo prevádzajú nárok na pozemok."

2 V iných jazykových verziách sa používa pojem „advokát".

Súdny dvor sa však najprv musel venovať aplikovateľnosti smernice 77/249 na tento prípad, pretože to niektoré členské štáty, ktoré v rámci prejudiciálneho konania predložili svoje pripomienky, spochybňovali. Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul, že smernica 77/249 sa vzťahuje na činnosti advokáta vykonávané v rámci poskytovania služieb. Je teda potrebné skúmať, po prvé, či overovanie podpisov patrí medzi činnosti advokáta a či, po druhé, bolo overenie podpisu uskutočnené v rámci poskytovania služieb.

Čo sa týka pojmu „činnosti advokáta", keďže ten nie je v smernici 77/249 výslovne definovaný, konštatoval Súdny dvor, že normotvorca Únie chcel zachovať právomoc členských štátov určiť obsah tohto pojmu tak, že im ponechal v tejto súvislosti širokú mieru voľnej úvahy. Pojem „činnosti advokáta" teda pokrýva nielen právne služby obvykle poskytované advokátmi, ako právne poradenstvo alebo zastupovanie a obhajoba klienta pred súdom, ale môže zahŕňať aj iné typy služieb, ako napríklad overenie podpisov, pričom nie je dôležité, či tieto iné typy služieb zabezpečujú advokáti vo všetkých členských štátoch.

V súvislosti s otázkou, či v prípade českého advokáta, ktorý overil podpis p. Piringer, išlo o poskytnutie služby na vnútornom trhu, keďže advokát vykonal činnosť na území členského štátu, v ktorom bol usadený, Súdny dvor pripomenul svoju konštantnú judikatúru. Vyplýva z nej, že voľný pohyb služieb nepredstavuje len situácia, keď dochádza k presunu poskytovateľa služby, ktorý navštívi členský štát, v ktorom je usadený príjemca služby, ale rovnako aj situácia, keď príjemca služby navštívi členský štát, v ktorom je usadený poskytovateľ služby. Z uvedeného vyplýva, že smernica 77/249 sa uplatňuje tak v prípade presunu advokáta do iného členského štátu, ako je ten, v ktorom je usadený, aby tam poskytoval svoje služby, ako aj v prípade, keď nedošlo k presunu uvedeného advokáta, teda keď tak ako vo veci samej je to príjemca služby, ktorý sa presunul mimo svojho členského štátu bydliska do iného členského štátu, aby tam využil služby advokáta, ktorý tam je usadený.

Po konštatovaní, že smernica 77/249 sa vzťahuje na situáciu, ktorá viedla k predloženiu prejudiciálnych otázok, sa už Súdny dvor venoval tomu, či je možné odôvodniť vyhradenie overovanie pravosti podpisov notárom odkazom na článok 1 ods. 1 druhý pododsek smernice 77/249. Odpoveď Súdneho dvora bola negatívna, pretože uvedené ustanovenie má umožniť obmedziť výkon činnosti spočívajúcej v príprave formálnych dokumentov zakladajúcich alebo prevádzajúcich vecné práva k nehnuteľnostiam niektorým typom advokátom, ktoré existujú hlavne v krajinách Common Law, a nie rôznym kategóriám právnických povolaní, ako je tomu v tomto prípade.

Druhým prameňom, vo svetle ktorého sa posudzovala právna úprava vyhradzujúca overovanie pravosti podpisov na listinách nevyhnutných pre vznik alebo prevod vecných práv k nehnuteľnostiam notárom, bol článok 56 ZFEÚ. Tento podľa konštantnej judikatúry Súdneho dvora „vyžaduje nielen odstránenie akejkoľvek diskriminácie voči poskytovateľom služieb usadeným v inom členskom štáte z dôvodu štátnej príslušnosti, ale takisto aj odstránenie všetkých obmedzení slobodného poskytovania služieb, i keď sa uplatňujú bez rozdielu na vnútroštátnych poskytovateľov a poskytovateľov z iných členských štátov, pokiaľ môžu brániť činnosti poskytovateľa so sídlom v inom členskom štáte, kde legálne poskytuje obdobné služby, sťažovať ju alebo ju robiť menej atraktívnou."

Súdny dvor bez väčších ťažkostí označil predmetnú rakúsku právnu úpravu za obmedzenie slobodného poskytovania služieb zaručeného článkom 56 ZFEÚ. Výhrada právomoci notárov totiž tým, že neumožňuje uznať overenie pravosti podpisu vykonané advokátom usadeným

v inom členskom štáte, kde tento právnik v súlade s vnútroštátnym právom poskytuje podobné služby, môže zabrániť takémuto advokátovi ponúkať tento typ služby klientom, ktorí by ju mohli chcieť využiť v Rakúsku. Okrem toho takáto výhrada právomoci obmedzuje takisto slobodu rakúskeho štátneho príslušníka v pozícii príjemcu takéhoto plnenia ísť do iného členského štátu, aby využil službu, ktorú nemôže využiť v Rakúsku, na účely vykonania zápisu do katastra nehnuteľností.

V súlade s judikatúrou Súdneho dvora však môžu byť výnimočne niektoré obmedzenia voľného pohybu služieb prípustné, ak súvisia s ochranou verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia, alebo ak sú odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, pod podmienkou, že sa uplatňujú nediskriminačne. Práve týmto smerom sa uberala argumentácia rakúskej vlády. Podľa jej tvrdení, je totiž cieľom predmetného vyhradenia právomoci notárom zabezpečenie riadneho fungovanie systému katastra nehnuteľností, ako aj zaručenie zákonnosti a právnej istoty aktov uzatváraných medzi jednotlivcami.

Uvedený cieľ rakúskej právnej úpravy Súdny dvor v súlade so svojou predchádzajúcou judikatúrou uznal za naliehavý dôvod všeobecného záujmu. Následne však ešte právnu úpravu podrobil skúmaniu z pohľadu dodržania zásady proporcionality. Dospel k záveru, že táto právna úprava je vhodná na dosiahnutie deklarovaného cieľa a neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné na dosiahnutie tohto cieľa. Intervencia notára na účely vykonania zápisu do katastra nehnuteľností sa totiž neobmedzuje len na potvrdenie identity osoby, ktorá pripojila podpis na dokument, ale zahŕňa aj to, že notár sa oboznámi s obsahom predmetného aktu, aby sa ubezpečil o zákonnosti plánovanej transakcie a overil spôsobilosť žiadateľa na právne úkony. Činnosť advokátov spočívajúca v potvrdení pravosti podpisov pripojených k aktom tak nie je porovnateľná s činnosťou overovania vykonávanou notármi a režim takéhoto overovania sa spravuje prísnejšími ustanoveniami.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**
Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach

Z ROZHODNUTÍ NAJVYŠŠIEHO SÚDU ČR

Premlčanie práva advokáta na odmenu za poskytovanie právnych služieb

Právo advokáta na odmenu za poskytovanie právnych služieb zo záväzkového vzťahu založeného príkaznou zmluvou v zmysle Občianskeho zákonníka sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ktorá začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy právo na odmenu objektívne vzniklo.

Ak činnosť advokáta spočíva v poskytovaní právnych služieb pri uplatňovaní nároku klienta a príkaz klienta nie je obmedzený len na určité právne úkony, pričom medzi advokátom a klientom nebolo dohodnuté inak, nárok advokáta na odmenu sa nepremlčuje samostatne za každý jednotlivý úkon právnej služby, ale vykonaním celej činnosti, spočívajúcej v právnych službách, ku ktorým sa advokát zaviazal.

Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 30. októbra 2012
sp. zn. 33 Cdo/4319/2011

Dotknuté ustanovenia:

- § 24 zákona o advokácii č. 586/2003 Z. z.
- § 100 ods. 2, § 101 Občianskeho zákonníka
- § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka

Podanou žalobou sa žalobkyňa (advokátka) domáhala voči klientovi zaplatenia neuhradenej odmeny za poskytnuté právne služby vo veci určenia výživného nerozvedenej manželke. Zmluva o poskytovaní právnych služieb bola medzi účastníkmi uzatvorená ústnou formou.

Súd prvého stupňa žalobe v celom rozsahu vyhovel. Mestský súd v Prahe na základe podaného odvolania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu v časti zaplatenie sumy 50 402 Kč spolu s úrokmi z omeškania zamietol. Odvolací súd vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa zastupovala žalovanú na základe plnej moci v konaní o určenie výživného nerozvedenej manželke. Uplatnený nárok nebol žalovanej priznaný pre rozpor s dobrými mravmi. Listom zo dňa 19. 1. 2009 žalobkyňa vyzvala žalovanú na zaplatenie odmeny za poskytnuté právne služby v celkovej výške 116 767 Kč. Úkony právnej služby spočívali v prevzatí a príprave zastúpenia, v spísaní žaloby a písomného vyjadrenia, v účasti na ústnych pojednávaniach, a pod.

Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa na podklade týchto zistení uzavrel, že na základe ústne uzavretej príkaznej zmluvy v zmysle § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka[1] žalobkyňa ako advokátka (príkazník) poskytovala žalovanej (príkazca) právne služby formou zastupovania v súdnom konaní. V súlade s § 730 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka[2] bola žalovaná povinná poskytnúť žalobkyni odmenu, ktorá má charakter odplaty za riadne a včasné vykonanie

1 **§ 724 a nasl. Občianskeho zákonníka:**
„Príkaznou zmluvou sa zaväzuje príkazník, že pre príkazcu obstará nejakú vec alebo vykoná inú činnosť.“

2 **§ 730 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka:**
„Príkazca je povinný poskytnúť príkazníkovi odmenu iba vtedy, ak bola dohodnutá alebo je obvyklá, najmä vzhľadom na povolanie príkazníka. Príkazca je povinný poskytovať odmenu, aj keď výsledok nenastal, ibaže nezdar konania bol spôsobený porušením povinnosti príkazníka.“

uvedenej činnosti, nie za výsledok, ktorý mal byť v konaní dosiahnutý. Odmena by žalobkyni nepatrila iba v prípade, ak by bolo možné vyvodiť príčinnú súvislosť medzi nedosiahnutím výsledku a porušením zákonnej či zmluvnej povinnosti žalobkyne ako advokátky, t. j. postupovať v konaní tak, aby boli oprávnené záujmy klienta riadnym spôsobom chránené a presadzované. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, však uzavrel, že právo žalobkyne na zaplatenie poskytnutej právnej služby je čiastočne premlčané. Vzhľadom na to, že si účastníčky nedohodli splatnosť odmeny, podľa odvolacieho súdu začala všeobecná trojročná premlčacia doba plynúť odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom žalobkyňa v prospech žalovanej právnu službu vykonávala, teda ku každému vykonanému úkonu právnej služby zvlášť. Právo žalobkyne na odmenu za časť úkonov právnej služby tak bolo podľa posúdenia odvolacieho súdu premlčané.

Proti zmeňujúcemu výroku o zamietnutí žaloby podala žalobkyňa dovolanie. Nesúhlasila so záverom, že jej právo na zaplatenie odmeny je z časti premlčané a zastávala názor, že činnosť podľa príkaznej zmluvy nespočívala v jednotlivých úkonoch právnej služby, ale v poskytnutí právnej služby v konaní o výživné pre nerozvedenú manželku. S poukazom na ustanovenia zákona o advokácii a advokátskej tarify mala za to, že odmenu advokáta je možné v takýchto prípadoch stanoviť najskôr v okamihu, kedy je známy celkový počet úkonov právnej služby, ktoré boli vo veci vykonané. Počet úkonov pritom nemôže byť známy skôr, než bude zastupovanie v konkrétnej veci ukončené dohodou, jednostranným ukončením zmluvy alebo skončením veci vydaním právoplatného rozhodnutia súdu.

Žalovaná súhlasila so závermi odvolacieho súdu, že na jednotlivé úkony advokáta v rámci poskytovania právnych služieb treba hľadieť ako na sled samostatných právnych úkonov a vzhľadom na to advokátovi vzniká právo na odmenu za každý jednotlivý úkon právnej služby jeho vykonaním.

Najvyšší súd Českej republiky dospel po preskúmaní veci k záveru, že dovolanie je dôvodné. Rozhodnutie odvolacieho súdu preto v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

K otázke premlčania práva advokáta na odmenu za poskytnutie právnej služby Najvyšší súd ČR poukázal na závery vyplývajúce z rozsudku sp. zn. 33 Cdo 1475/2008 zo dňa 16. 12. 2009, od ktorých nebol dôvod odchýliť sa ani v prejednávanej veci. V odôvodnení ďalej najvyšší súd k právnemu posúdeniu veci uviedol:

Niet pochýb o tom, že zmluva o poskytovaní právnych služieb má charakter príkaznej zmluvy v zmysle § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka. Odmena advokáta, ktorý poskytuje právne služby za odplatu (porov. § 1 ods. 2,[3] § 22 ods. 1 zákona o advokácii),[4] sa riadi zmluvou s klientom, prípadne ustanoveniami advokátskej tarify. Právo na odmenu aj právo na náhradu nákladov spojených s činnosťou príkazníka sú majetkovými právami, ktoré sa premlčujú (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka),[5] a to v trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka[6] (nárok na odmenu), resp. v subjektívnych a objektívnych premlčacích dobách podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka[7] (nárok na náhradu nákladov vynaložených advokátom za klienta).

V záväzkovom právnom vzťahu založenom zmluvou o poskytovaní právnych služieb sú, pokiaľ ide o odmenu, advokát veriteľom a klient dlžníkom (§ 488 Občianskeho zákonníka).[8] Okolnosť, kedy advokát, pri absencii iného určenia doby plnenia (zákon o advokácii, advokátska tarifa, ani iný právny predpis dobu plnenia nestanovujú), vyzval klienta na zaplatenie odmeny a učinil ju tak splatnou (§ 563 Občianskeho zákonníka),[9] nie je z hľadiska premlčania určujúce. Premlčacia doba totiž začne plynúť už deň potom, čo právo na odmenu objektívne vzniklo, pretože týmto dňom mohol advokát svoje právo vykonať, t. j. odôvodnene ho uplatniť žalobou na súde.

V okolnostiach posudzovanej veci najvyšší súd konštatoval, že odvolací súd z tohto výkladu počiatku behu premlčacej doby, ktorý vyplýva aj z ustálenej judikatúry (porov. R 28/84), síce vychádzal, avšak jeho záver, že premlčacia doba začala plynúť vo vzťahu ku každému žalobkyňou uskutočnenému úkonu právnej služby zvlášť, nie je správny.

Podľa najvyššieho súdu zánik záväzkového právneho vzťahu založeného zmluvou o poskytovaní právnych služieb sa riadi jednak špeciálnymi zákonmi (zákonom o advokácii), jednak – ak chýba zvláštna úprava – všeobecným právnym predpisom, ktorým je občiansky zákonník. V prejednávanom prípade zanikol právny vzťah žalobkyne (advokátky) a žalovanej (klientky) splnením, teda tým, že žalobkyňa vykonala príkaz. Vykonanie činnosti, ku ktorej sa advokát ako príkazník zaviazal (poskytnúť právnu pomoc pri uplatňovaní nároku na výživné nerozvedenej manželky), je spôsobom zániku príkazu, ktorý je upravený všeobecným predpisom (§ 731,[10]

3 **§ 1 ods. 2 zákona o advokacii č. 85/1996 Sb.:** *„Poskytovaním právnych služieb sa rozumie zastupovanie v konaní pred súdmi a inými orgánmi, obhajoba v trestných veciach, udeľovanie právnych porád, spisovanie listín, spracúvanie právnych rozborov a ďalšie formy právnej pomoci, ak sú vykonávané sústavne a za odplatu.“* Obdobne **§ 1 ods. 2 zákona o advokácii č. 586/2003 Z. z.:** *„Výkon advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len „právne služby“).“*

4 **§ 22 ods. 1 zákona o advokacii č. 85/1996 Sb.:** *„Advokácia sa vykonáva spravidla za odmenu; od klienta je možné žiadať primeranú zálohu.“* Obdobne § 24 ods. 1 zákona o advokácii č. 586/2003 Z. z.: *„Advokát poskytuje právne služby za odmenu a má právo požadovať za ne primeraný preddavok.“*

5 **§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka:** *„Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.“*

6 **§ 101 Občianskeho zákonníka:** *„Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa,*

keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz."

7 **§ 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka:**
„Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo."

8 **§ 488 Občianskeho zákonníka:**
„Záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok."

9 **§ 563 Občianskeho zákonníka:**
„Ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal."

10 **§ 731 Občianskeho zákonníka:**
„Pre zánik príkaznej zmluvy sa použijú primerane ustanovenia o zániku plnomocenstva (§ 33b)."

11 **§ 33b ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka:**
„Plnomocenstvo zanikne vykonaním úkonu, na ktorý bolo obmedzené."

12 V slovenskej súdnej praxi sa aktuálne vyskytol názor, podľa ktorého v prípade zastupovania v konaní splatnosť odmeny advokáta nastáva nasledujúcim dňom po vykonaní toho ktorého úkonu právnej pomoci (porov. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/74/2016).

§ 33b ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka).[11] Uplatňovanie nároku žalovanej nebolo v posudzovanej veci obmedzené len na určité právne úkony; žalobkyňa bola zaviazaná vykonávať všetko, čo bolo pre splnenie príkazu nevyhnutné. Príkaz sa teda nesplnil postupne (vykonávaním jednotlivých úkonov právnej služby), ale vykonaním celej činnosti spočívajúcej v právnej službe pri uplatňovaní uvedeného nároku. Právo na odmenu potom vzniklo žalobkyni zánikom právneho vzťahu založeného zmluvou o poskytovaní právnych služieb, t. j. splnením. Príkaz nemohol byť splnený skôr, než nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie v konaní o nároku žalovanej.[12]

Najvyšší súd ČR vzhľadom na vyššie uvedené konštatoval, že odvolací súd pochybil, ak dospel k záveru, že žalobkyni vznikal nárok na odmenu samostatne za každý jednotlivý úkon právnej služby a že uvedené jednotlivé nároky sa premlčujú samostatne. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu preto v napadnutej časti zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Zo zasadnutia predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na zasadnutí **10. marca 2017 v Bratislave**. Rokovanie viedol predseda JUDr. Hrežďovič.

Na úvod zasadnutia predsedníctvo **vzalo na vedomie** informáciu o stretnutí s advokátmi Nitrianskeho kraja, na ktorom rezonovali najmä aktuálne otázky elektronizácie výkonu povolania.

Predsedníctvo ďalej **vzalo na vedomie** informáciu o stretnutí so zástupcami KOOPERATIVA poisťovne, a. s. Vienna Insurance Group ohľadom možnosti poistenia činnosti advokátov, ktorí budú ako oprávnené osoby podávať návrhy na zápis do registra partnerov verejného sektora. Stretnutie bolo pokračovaním diskusie k tejto téme, ktorá začala v novembri 2016. Predmetom rokovania boli možnosti a podmienky poistenia tejto činnosti v rámci existujúcej hromadnej zmluvy od 1. februára 2017, ako aj vytvorenie priestoru na poistenie advokátov, ktorí sú individuálne poistení v inej poisťovni.

Predsedníctvo komory sa **oboznámilo** s informáciami o ďalšom vývoji v oblasti elektronizácie výkonu advokácie. Tajomník komory JUDr. Popovec **informoval** o realizácii prípravy prepojenia medzi systémom komory a NASES-om. Prostredníctvom dodávky systému na prístup do elektronickej schránky od spoločnosti DITEC bude mať každý advokát prístup do elektronickej schránky advokáta. Komora podpíše zmluvu s dodávateľom riešenia na prístup do elektronickej schránky a advokát v prípade záujmu využije možnosť elektronickej komunikácie s NASES-om prostredníctvom softvéru pod názvom e-desk. Identifikácia advokáta bude prostredníctvom autentifikačného certifikátu, ktorý je vydaný Slovenskou advokátskou komorou na advokátskom preukaze. Ďalšia administrácia doručenej elektronickej komunikácie bude na zodpovednosti konkrétneho advokáta alebo advokátskej kancelárie.

Členovia predsedníctva ďalej **vzali na vedomie** informácie o účasti zástupcov komory na rozporovom konaní k zákonu o súdoch a k zákonu o sudcoch. Pripomienky komory boli čiastočne akceptované. Advokáti – právnické osoby od 1. júla 2017 a advokáti – fyzické osoby od 1. januára 2018 by mali mať povinnosť využívať na podanie elektronické formuláre schválené ministerstvom spravodlivosti. Povinnosť advokáta – fyzickej osoby mať zriadenú a aktivovanú elektronickú schránku naďalej nebude zavedená a je na voľbe advokáta – fyzickej osoby, či si ju zriadi a aktivuje.

Predsedníctvo SAK **schválilo** *Memorandum o spolupráci medzi Slovenskou advokátskou komorou a Slovenskou komorou daňových poradcov* a konkrétny rámec spolupráce SAK s Radou pre práva dieťaťa – Slovenská republika pri organizácii konferencie na tému sociálne, právne a medicínske dôsledky emočného zneužívania detí. Informácie o podujatí budú uverejnené v komunikačných prostriedkoch komory.

Predsedníctvo komory **schválilo** stanoviská s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktorými sa vopred zaoberala pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

Predsedníctvo **vzalo na vedomie** informáciu o aplikačných otázkach týkajúcich sa osobného bankrotu a postavenia advokáta v svetle novely zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v kontexte právomocí Centra právnej pomoci. Predmetnou novelou bol do zákona zavedený § 166k, podľa ktorého pri podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo návrhu na určenie splátkového kalendára, až do ustanovenia správcu, musí dlžníka zastupovať Centrum právnej pomoci alebo advokát určený Centrom právnej pomoci. JUDr. Popovec rokoval s riaditeľkou Centra právnej pomoci. Predsedníctvo **rozhodlo** doplniť prílohu k Uzneseniu P SAK č. 14/1/2012 z 12. januára 2012 o vedení verejného zoznamu odborného zamerania advokátov Slovenskej advokátskej komory o odborné zamerania: zápis partnera verejného sektora, upomínacie konanie a osobný bankrot.

Členovia predsedníctva **vzali na vedomie** informáciu o problémoch ustanovovania advokátov *ex offo* v niektorých regiónoch, kedy súdy za obhajcu ex offo ustanovia advokáta, ktorého označí osoba žiadajúca o ustanovenie advokáta, apelujúc na vzťah dôvery medzi advokátom a klientom. Na niektorých súdoch je prax ustanovovať obhajcov *ex offo* podľa poradia, v akom sú zapísaní. Zástupcovia komory bu-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Ako má advokát postupovať pri skartácii klientskych spisov v prípadoch, kedy z objektívnych dôvodov nie je možné klientovi doklady vrátiť (klient zanikol – PO, nereaguje na výzvu na prevzatie, nemožnosť doručenia a pod.)?

Advokát sa pri skartácii písomných spisov riadi príslušnými ustanoveniami zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a predpismi prijatými na jeho vykonanie. Pri vypracovaní vnútorných „smerníc" alebo postupu advokátskej kancelárie možno odporučiť advokátovi Uznesenie predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 29/11/2011 z 01. decembra 2011 o odporúčanom spôsobe vedenia spisovej agendy, ktorý sa v článku XII zaoberá nastolenou otázkou. Voľba postupu je vecou advokáta so zohľadnením vyššie uvedených právnych predpisov.

dú na stretnutiach so zástupcami justície tlmočiť pripomienky advokátov.

V súvislosti s nadchádzajúcou Konferenciou advokátov, ktorá sa uskutoční 9. – 10. júna 2017 v bratislavskej Inchebe, **boli zosumarizované** pripomienky k jednotlivým dokumentom, ktoré budú tvoriť obsah mimoriadneho čísla *Bulletinu slovenskej advokácie* venovaného špeciálne konferencii.

Predsedníctvo **vzalo na vedomie** závery zo zasadnutia Vzdelávacieho kolégia, ktoré prerokovalo návrhy tém a lektorov na letný seminár advokátov v júni a na zimný seminár advokátov v decembri 2017, návrhy tematických okruhov Slovenských dní práva v októbri 2017 a vzdelávacím programom HELP, ktorý na zasadnutí odprezentovala Mgr. Chládeková, PhD. Ďalej **vzalo na vedomie** informácie o činnosti komisie na ochranu spotrebiteľov právnych služieb a aktualizovaný stav počtu podaných trestných oznámení, počtu podaných sťažností proti uzneseniam vyšetrovateľov policajného zboru o odmietnutí veci podľa jednotlivých krajov.

Členovia predsedníctva v rámci rokovania o ekonomických otázkach **rozhodli** o predložených žiadostiach, **vzali na vedomie** zoznam advokátov, ktorí do 28. februára 2017 nezaplatili príspevok na vzdelávanie advokátskych koncipientov, správu o čerpaní rozpočtu komory za rok 2016 a porovnanie výnosov a nákladov seminárov advokátskych koncipientov a seminárov advokátov uskutočnených v mesiacoch september až december 2016.

V rámci príprav galavečera Slovenskej advokátskej komory, ktorý sa uskutoční 28. apríla 2017 v Prešove, predsedníctvo **schválilo** grafický vizuál nových symbolov komory, ktoré budú po prvý raz prezentované na galavečere, a **rozhodlo** o príjemcovi charitatívneho daru z predaja vstupeniek na galavečer.

Predsedníctvo následne **vzalo na vedomie** informácie o súdnych konaniach v statusových veciach, v ktorých je účastníkom Slovenská advokátska komora a o konaniach súvisiacich s vymáhaním pohľadávok komory.

Na základe informácií odboru medzinárodných vzťahov členovia predsedníctva **rozhodli** podporiť tzv. „double" seminár AIJA, ktorý sa uskutoční v októbri 2017 v Bratislave, formou propagácie v komunikačných prostriedkoch komory. V rámci podujatia dvoch odborných komisií sa akcent bude klásť aj na relevantnosť zvolených tém pre región strednej Európy. AIJA ako jediná globálna organizácia mladých advokátov dúfa v aktivizáciu mladých kolegov zo Slovenska v medzinárodnej advokácii s tým, že podujatie vytvorí platformu na oboznámenie sa s jej činnosťou.

Predsedníctvo komory **rozhodovalo** o žiadostiach súvisiacich s matrikou advokátskych koncipientov, matrikou advokátov a matrikou usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne **rozhodovalo** o návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. c) a d) a podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii, ako aj o návrhu na vyčiarknutie zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. f) zákona o advokácii.

–km–

VÝZVA

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

Slovenská advokátska komora pokračuje v mapovaní života a advokátskej činnosti významných advokátov. S týmto cieľom zhromažďuje údaje a spomienky **o bratislavskom advokátovi JUDr. Vojtechovi „Tatenkovi" Rampášekovi.** Prosíme kolegov, ktorí by boli ochotní prispieť do pripravovanej publikácie o tomto advokátovi osobnou spomienkou, aby sa obrátili na jeho vnuka advokáta JUDr. Michala Rampášeka telefonicky na 0911 778 772 alebo mailom na adresu *mrampasek@havlat.sk*.

Pracovná skupina pre históriu advokácie

JUDr. Emil Molnár, advokát
Advokátska kancelária Dr. Molnár & Partners
Záhradnícka 9, 811 07 Bratislava 1

ponúka pracovnú príležitosť pre

advokátskeho koncipienta
advokátsku koncipientku
s praxou

Ponúkame:
- možnosť profesionálneho rastu a dlhodobej spolupráce
- zaujímavú a dynamickú prácu v rôznych oblastiach práva
- individuálny prístup

Požadujeme:
- minimálne 2 roky praxe v oblasti obchodného a občianskeho práva
- zmysel pre zodpovednosť a tímovú prácu
- znalosť anglického jazyka slovom aj písmom, vrátane odbornej terminológie

V prípade záujmu životopis s motivačným listom posielajte na adresu *office@molnar.sk*.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Nepriloženie obligatórnych príloh k ústavnej sťažnosti
ako porušenie povinností advokáta

Advokát, ktorý vo veci podania ústavnej sťažnosti jeho klienta k podanej ústavnej sťažnosti nepriloží relevantné prílohy – kópie právoplatných súdnych rozhodnutí, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1 a 2 zákona o advokácii a § 2 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK.

Rozhodnutie IX. disciplinárneho senátu SAK z 15. decembra 2016,
sp. zn. DS IX.-59/16:668/2016

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení,
- § 2 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013
- § 50 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov

Rozhodnutím IX. disciplinárneho senátu SAK z 15. decembra 2016, sp. zn. DS IX.-59/16:668/2016 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1 a 2 zákona o advokácii a § 2 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK,

tým, že

vo veci podania ústavnej sťažnosti klienta A. B., toho času vo väzbe v ÚVV a ÚVTOS v N. nedoložil k sťažnosti proti porušeniu základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 a ods. 4, čl. 47 ods. 2, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky zo dňa 28. 9. 2015, ktorá bola Ústavnému súdu SR doručená dňa 1. 10. 2015 (ďalej len ako „ústavná sťažnosť") relevantné prílohy, t. j. rozhodnutia, ktorými malo dôjsť k porušeniu označených práv klienta, a to uznesenie okresného súdu zo dňa 25. 6. 2015 a uznesenie krajského súdu zo dňa 28. 7. 2015, v dôsledku čoho bola ústavná sťažnosť klienta odmietnutá pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **písomné napomenutie.**

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 405 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Disciplinárne konanie proti disciplinárne obvinenému advokátovi bolo začaté na základe návrhu navrhovateľa – predsedu Revíznej komisie SAK zo dňa 20. 7. 2016, doručeného SAK dňa 20. 7. 2016.

Z návrhu vyplývalo, že dňa 4. 2. 2016 SAK zaevidovala sťažnosť sťažovateľa A. B. na disciplinárne obvineného advokáta z dôvodu, že advokát si nesplnil svoje zákonné povinnosti a požadoval, aby advokátovi nebola priznaná odmena za vykonaný právny úkon – podanie ústavnej sťažnosti. K sťažnosti sťažovateľ pripojil oznámenie o odložení podania Ústavným súdom SR zo dňa 22. 10. 2015 a uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 4. 11. 2015.

Disciplinárne obvinený vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo dňa 30. 3. 2016 uviedol, že bol ustanovený sťažovateľovi opatrením okresného súdu zo dňa 29. 6. 2015 za jeho obhajcu v trestnej veci sťažovateľa a pripojil výpočet úkonov,

ktoré vo veci vykonal. Disciplinárne obvinený zdôraznil, že opatrením okresného súdu nebol povinný napísať ústavnú sťažnosť, ktorej obsah bol sťažovateľom v jeho sťažnosti namietaný, pričom ústavnú sťažnosť by následne doplnil v rámci zákonných požiadaviek a podľa pokynov klienta, avšak po tom, ako sa sťažovateľ v listoch adresovaných disciplinárne obvinenému vyjadroval na jeho adresu vulgárne, požiadal disciplinárne obvinený okresný súd o zrušenie opatrenia, ktorým bol sťažovateľovi ustanovený za obhajcu. Disciplinárne obvinený konštatoval, že v súčasnosti sťažovateľa už nezastupuje; dňa 7. 10. 2015 požiadal okresný súd o zrušenie ustanovenia z dôvodu úplnej straty dôvery medzi advokátom a sťažovateľom. Disciplinárne obvinený zastával názor, že vo veci vykonal všetky úkony s náležitou starostlivosťou, aby obhájil záujmy klienta a mal za to, že právny úkon – podanie ústavnej sťažnosti vykonal nad rámec svojich povinností a predmetný právny úkon nezahrnul ani do vyúčtovania trov obhajoby. Disciplinárne obvinený na záver uviedol, že sťažovateľ doposiaľ podal sťažnosť na každého jemu ustanoveného obhajcu a navrhol, aby sťažnosť sťažovateľa vybavili ako neopodstatnenú.

Za účelom riadneho prešetrenia sťažnosti vyzval predseda Revíznej komisie SAK advokáta „Výzvou na poskytnutie súčinnosti" zo dňa 5. 4. 2016 na doloženie plnej moci na zastupovanie sťažovateľa pred Ústavným súdom SR a aby jednoznačne uviedol, či napadnuté rozhodnutia príslušných súdov, tvorili prílohu k ústavnej sťažnosti.

Disciplinárne obvinený vo svojom doplňujúcom vyjadrení, ktoré bolo SAK doručené dňa 20. 4. 2016 odkázal na znenie ústavnej sťažnosti, ktorej prílohu mali tvoriť aj napadnuté rozhodnutia, t. j. tieto rozhodnutia, podľa tvrdenia disciplinárne obvineného, prílohu ústavnej sťažnosti aj tvorili. Zároveň konštatoval, že doloženie plnej moci na zastupovanie už nie je možné, nakoľko bola predmetná plná moc prílohou vyššie uvedenej ústavnej sťažnosti.

Vzhľadom na to, že disciplinárne obvinený k svojmu doplňujúcemu vyjadreniu nepredložil žiadne doklady, predseda RK SAK sa v súlade s dodržiavaním povinnosti riadneho objasnenia sťažnosti obrátil so „Žiadosťou o poskytnutie súčinnosti" zo dňa 2. 5. 2016 na Ústavný súd SR, v ktorej ho požiadal o poskytnutie súčinnosti a uvedenie, či súčasťou predmetnej sťažnosti sťažovateľa boli aj napadnuté uznesenia a plná moc.

Ústavný súd SR vo svojom vyjadrení, ktoré bolo SAK doručené dňa 16. 5. 2016 potvrdil, že dňa 1. 10. 2015 mu bola doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, prílohou ktorej bolo plnomocenstvo, ktorým sťažovateľ splnomocnil disciplinárne obvineného na zastupovanie vo veci podania ústavnej sťažnosti zo dňa 9. 9. 2015, ktoré v kópii SAK aj predložil, ale prílohu netvorili napadnuté rozhodnutia príslušných súdov.

Revízna komisia SAK vzhľadom na uvedené konštatovala, že advokát svojím konaním konal v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti tak, ako to ukladá znenie § 18 ods. 2 zákona o advokácii, keď jeho pochybenie zapríčinilo odmietnutie sťažovateľovej ústavnej sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní, v dôsledku čoho bol sťažovateľ poškode-

OBJEDNÁVKA
Bulletinu slovenskej advokácie
na rok 2017

Odberateľ: .....

.....

.....

IČO: .....

DIČ: .....

IČ DPH: .....

Číslo účtu: .....

Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky: .....

.....

.....

.....

Záväzne si objednávame ..... výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2017 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje: .....

Telefón: .....

E-mail: .....

Dátum: ..... Podpis: .....

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na *darina.stracinova@sak.sk*

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne**.

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

ný na svojich právach. Advokát, ako osoba znalá práva, má v zmysle § 2 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK pri výkone svojho povolania využívať na prospech klienta svoje vedomosti a skúsenosti, skutkové a právne argumenty a možnosti dané právnym poriadkom a chrániť tak a presadzovať práva a záujmy klienta. Revízna komisia SAK má za to, že v predmetnom prípade táto požiadavka ako ani požiadavka odbornej starostlivosti splnené neboli a advokát uvedeným konaním porušil povinnosti, ktoré sú mu ustanovené zákonom o advokácii v spojení s ďalšími predpismi SAK, a ktoré je advokát povinný dodržiavať, a preto navrhovateľ podal tento návrh.

Disciplinárne obvinený sa k návrhu na začatie disciplinárneho konania vyjadril svojím podaním zo dňa 15. 8. 2016, v ktorom uviedol, že sa k návrhu podrobne vyjadrí na disciplinárnom pojednávaní.

Na pojednávaní dňa 10. 11. 2016 disciplinárne obvinený uviedol, že sa pridržiava svojich vyjadrení, ktoré doručil SAK. Necítil sa byť vinným. Bol toho názoru, že konal podľa pokynov klienta a s odbornou starostlivosťou. Bol presvedčený, že neporušil žiadne právne predpisy vzťahujúce sa na činnosť advokáta. Požiadal o poskytnutie lehoty 10 dní, v priebehu ktorej doručí senátu kópiu podacieho listu, ktorým posielal Ústavnému súdu SR ústavnú sťažnosť za sťažovateľa, čím by chcel preukázať, že dotknuté rozhodnutia boli prílohou ústavnej sťažnosti. Za týmto účelom bolo pojednávanie disciplinárneho senátu odročené na deň 15. 12. 2016.

Na pojednávaní dňa 15. 12. 2016 bolo oboznámené ospravedlnenie disciplinárne obvineného z neúčasti na disciplinárnom pojednávaní z dôvodu hlavného pojednávania vo väzobnej veci. Disciplinárne obvinený k ospravedlneniu priložil podací lístok pošty zo dňa 28. 9. 2015, ktorý podľa disciplinárne obvineného potvrdzuje, že súčasťou odoslanej zásielky na Ústavný súd Slovenskej republiky boli aj príslušné rozhodnutia a žiadal, aby bol spod návrhu oslobodený. Disciplinárne obvinený zároveň súhlasil s tým, aby sa pojednávalo v jeho prítomnosti.

Zástupca RK SAK vo svojom záverečnom prednese uviedol, že sa pridržiava písomne podaného návrhu na začatie disciplinárneho konania a navrhol, aby disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného za vinného a uložil mu disciplinárne opatrenie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii peňažnú pokutu vo výške 300 eur.

Senát z podacieho lístka predloženého disciplinárne obvineným zistil, že zásielka adresovaná Ústavnému súdu SR zo dňa 28. 9. 2015 mala hmotnosť 0,022 kg. Ústavný súd SR oznámil navrhovateľovi, že súčasťou zásielky bola ústavná sťažnosť a plnomocenstvo. Ústavná sťažnosť mala tri strany a plnomocenstvo jednu stranu.

V sťažnostnom spise sa nachádza uznesenie krajského súdu zo dňa 28. 7. 2015, ktoré pripojil do sťažnostného spisu disciplinárne obvinený a ktoré podľa jeho tvrdenia bolo súčasťou zásielky. Toto rozhodnutie však má 6 strán, a preto predložený podací lístok svedčí o tom, že predmetné rozhodnutia k ústavnej sťažnosti nepripojil, čím porušil § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde a z tohto dôvodu Ústavný súd SR sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Hoci disciplinárne obvinený uviedol vo svojom vyjadrení k sťažnosti, že podľa jeho názoru vo veci vykonal všetky úkony s náležitou starostlivosťou, aby obhájil záujmy klienta a mal za to, že právny úkon – podanie ústavnej sťažnosti vykonal nad rámec svojich povinností a predmetný právny úkon nezahrnul ani do vyúčtovania trov obhajoby, tak senát konštatoval, že došlo k porušeniu predpisov zo strany advokáta. Na podanie ústavnej sťažnosti ho sťažovateľ splnomocnil samostatným plnomocenstvom zo dňa 9. 9. 2015 a disciplinárne obvinený toto plnomocenstvo toho istého dňa prijal.

Po prijatí záveru, že skutok sa stal, že ho spáchal disciplinárne obvinený a že skutok je disciplinárnym previnením, senát pri svojom rozhodovaní o disciplinárnom opatrení prihliadol na rozsah a povahu disciplinárneho previnenia, spôsob konania, následok a mieru zavinenia disciplinárne obvineného, ako aj na skutočnosť, že podľa výpisu z registra disciplinárnych opatrení zistil, že ide o prvé disciplinárne konanie voči disciplinárne obvinenému, a preto uloženie disciplinárneho opatrenia – písomného napomenutia -- je v tomto prípade primeraným disciplinárnym opatrením.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková. *advokátka*

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynulo v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovnícku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, *ondrisova@sak.sk*

Advokátske kľučky

V dňoch 9. a 10. februára 2017 sa lyžovaniachtiví advokáti stretli na tradičnom zimnom podujatí Advokátske kľučky a aj tento rok otestovali svoju výkonnosť medzi bránami obrovského slalomu.

Tento ročník podujatia zaznamenal historicky prvú účasť advokátov z ČAK. Prítomní zástupcovia ČAK „zamiešali" karty výsledkovej listiny v oboch mužských kategóriách, čím nepochybne skvalitnili úroveň súťaže a zároveň sa stali nositeľmi odkazu/výzvy?? pre ďalších svojich kolegov o našom podujatí.

Dobré snehové podmienky a tohtoročná arktická zima panujúca na Donovaloch bola všetkým prítomným účastníkom odmenou a satisfakciou za rozhodnutie uprednostniť aktívny pohyb pred prácou. Ako obvykle, v prvý deň stretnutia sa postavilo na štart preteku na svahu Záhradište spolu 28 pretekárov. Rovnako aj v tomto roku sa zo štyroch uskutočnených jázd u každého advokáta vyhodnotili tri najlepšie a ich súčet určil poradie.

V kategórii žien bolo konečné poradie: 1. JUDr. Andrea Havelková, AK Žilina, 2. JUDr. Gabriela Nagyová, AK Nitra, 3. JUDr. Beáta Polyáková, AK Nitra. **V kategórii mužov do 50 rokov** bolo poradie: 1. JUDr. Martin Ostrihoň, AK Ostrava, 2. JUDr. Peter Múkera, ml., AK Banská Bystrica, 3. JUDr. Ondrej Szilágyi, AK Lučenec. **V kategórii mužov nad 50 rokov** bolo poradie: 1. JUDr. Peter Barňák, AK Humenné, 2. JUDr. Ján Kuriačka, AK Levice, 3. JUDr. Milan Kyjovský, AK Brno.

Po minuloročnom úvodnom sústredení podujatia v priestoroch hotela Galileo všetci ocenili pohostinnú a takmer rodinnú atmosféru personálu tohto zariadenia. Ubytovanie, stravovanie, wellness a spoločné vyhodnotenie pretekov nenechalo nikoho z prítomných na pochybách, že zázemie pre budúce ročníky tu máme nepochybne vytvorené.

Po slávnostnom vyhodnotení preteku a odovzdaní cien víťazom, ale aj porazeným v priestoroch hotela Galileo sa účastníci podujatia presunuli do susediacej Stodoly, kde spoločenská časť pokračovala aktívne – diskotékou do neskorých nočných či skorých ranných hodín.

Zimné stretnutie advokátov bolo ukončené v piatok rozlúčkou a poďakovaním sa všetkým účastníkom. Vhodné snehové podmienky využili ďalší deň mnohí advokáti na voľné spoločné lyžovanie na svahoch Novej hole.

Pozitívne reakcie kolegýň a kolegov sú pre nás príjemným záväzkom zorganizovať Advokátske kľučky aj v ďalšom roku 2018.

JUDr. Michaela Bezáková, JUDr. Peter Kočička

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Pochybenie advokáta pri poukazovaní platby protistrane ako závažné porušenie povinností advokáta

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak poukáže platbu za klienta na chybný účet a následne pri odstraňovaní následkov tohto jeho pochybenia poruší postup dohodnutý s klientom.

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak po skončení zastupovania odmietne klientovi odovzdať doklady, navyše s odôvodnením, že ich musí mať pripravené pre účely kontroly vykonávanej orgánmi Komory pri prešetrovaní sťažnosti klienta.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 27. septembra 2012, ***sp. zn. K 158/2011***[1]

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1 a 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 a 2, čl. 9 ods. 4 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovia pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky")
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 2, 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 13 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

1.) potom, čo uznesením okresného súdu z 20. 11. 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. 12. 2009, bola jeho klientovi, obchodnej spoločnosti R., s. r. o., okrem iného uložená povinnosť zaplatiť protistrane na trovách konania čiastku 5 474 Kč do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia a potom, čo sa so svojím klientom dohodol, že zabezpečí túto úhradu, sumu 5 474 Kč poukázal na chybný účet, v dôsledku čoho jeho klient riadne a včas nesplnil túto súdom uloženú povinnosť, a potom, čo sa protistrana domáhala jej splnenia prostredníctvom exekúcie, nepostupoval tak, ako bolo pôvodne s klientom dohodnuté, teda, že by uhradil vymáhanú pohľadávku a popr. i ďalšie nároky, ktoré v dôsledku jeho pochybenia klienta zaťažili, a začal spor proti protistrane bez nádeje na úspech, čím klientovi spôsobil ďalšiu ujmu,

2.) potom, čo mu obchodná spoločnosť R., s. r. o., listom z 24. 5. 2011 vypovedala mandátnu zmluvu zo 16. 7. 1997 a súčasne ho požiadala o vydanie všetkých dokladov vzťahujúcich sa k veciam, v ktorých obchodnej spoločnosti R., s. r. o., poskytoval právne služby, jej e-mailom z 5. 8. 2011 oznámil, že doklady nemôže odovzdať, lebo vzhľadom k sťažnosti zo strany tejto spoločnosti podanej na ČAK je povinný mať pripravenú všetku agendu k prípadnej kontrole zo strany ČAK,

čím porušil

- v bode 1.) § 16 ods. 1 a 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 a 2 Pravidiel profesionálnej etiky,
- v bode 2.) § 17 zákona advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 a čl. 9 ods. 4 Pravidiel profesionálnej etiky.

Podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne obvinenému za to bolo uložené disciplinárne opatrenie – **pokuta** vo výške 20 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Disciplinárny žalobca podal proti disciplinárne obvinenému disciplinárnu žalobu dňa 15. 12. 2011 pre skutky uvedené vyššie.

Disciplinárny senát nariadil vo veci pojednávanie na deň 23. 5. 2012, to bolo odročené z dôvodu riadneho ospravedlnenia disciplinárne obvineného pre chorobu na deň 27. 9. 2012. Toto konanie prebehlo bez účasti disciplinárne obvineného. Predvolanie na toto pojednávanie mu bolo doručené dňa 16. 9. 2012; disciplinárne obvinený sa na toto pojednávanie nedostavil bez ospravedlnenia, preto sa pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti (§ 16 ods. 2 disciplinárneho poriadku). Lehoty na konanie pojednávania boli zachované. Ako dôkaz boli oboznámené zo spisu listiny, uvedené v protokole z pojednávania.

Po takto vykonanom dokazovaní mal disciplinárny senát za preukázané, že došlo ku skutkom tak, ako sú v disciplinárnej žalobe opísané a vymedzené. Vo vzťahu k bodu 1. disciplinárnej žaloby bol tento skutok potvrdený aj vyjadrením disciplinárne obvineného z 5. 8. 2011 k sťažnosti, v ktorom disciplinárne obvinený uznal svoje pochybenie, keď chybne uviedol kód banky pri platbe za klienta a spôsobil tak nesplnenie povinnosti klienta voči protistrane a v dôsledku toho bol klient vystavený pre nesplnenie povinnosti exekučnému konaniu, čo znamenalo ďalšie náklady spojené s týmto konaním. Svoje chyby oľutoval, poukazoval v tejto súvislosti aj na fakt, že klienta zastupoval viac ako 14 rokov bez akýchkoľvek sťažností.

Vo vzťahu k bodu 2. disciplinárnej žaloby bolo preukázané, že mandátna zmluva o poskytovaní právnej pomoci zo 16. 7. 1997, uzavretá medzi obchodnou firmou R., s. r. o., a disciplinárne obvineným bola mandantom vypovedaná písomne 24. 5. 2011 ku dňu 30. 6. 2011.

S ohľadom na doručenie výpovede až v mesiaci jún skončila platnosť zmluvy 31. 7. 2011. Vo výpovedi mandant požiadal mandatára o odovzdanie všetkých písomností súvisiacich s poskytovaním právnych služieb, v termíne najneskôr do dňa skončenia platnosti mandátnej zmluvy a o odovzdanie vyúčtovania, prijatých a doteraz nevyúčtovaných plnení od dlžníkov, od exekútora, prípadne ďalších iných plnení, to všetko najneskôr v deň odovzdania písomností. Tieto oprávnené požiadavky klienta disciplinárne obvinený nesplnil a na sťažnosť prejednávanú orgánmi Komory reagoval disciplinárne obvinený e-mailovou správou klientovi z 5. 8. 2011 tak, že agendu nemôže odovzdať, pretože vzhľadom ku klientom podanej sťažnosti Komore na jeho činnosť v rámci uzavretej mandátnej zmluvy je povinný mať pripravenú všetku agendu pre účely prípadnej kontroly vykonávanej Komorou. Aj v tomto prípade disciplinárne obvinený nekonal v súlade s jeho povinnosťami, ktoré mu ukladá zákon o advokácii a Pravidlá profesionálnej etiky, konkrétne ust. § 17 zákona o advokácii a čl. 4 ods. 1 a čl. 9 ods. 4 Pravidiel profesionálnej etiky. Oproti podanej disciplinárnej žalobe vo vzťahu k tomuto skutku, disciplinárny senát kvalifikoval konanie disciplinárne obvineného aj ako porušenie čl. 9 ods. 4 Pravidiel profesionálnej etiky (v súlade so záverečným návrhom disciplinárneho žalobcu). Toto ustanovenie ukladá advokátovi povinnosť pri ukončení poskytovania právnej služby klientovi vydať na jeho žiadosť bez zbytočného odkladu všetky pre vec významné písomnosti, ktoré mu klient zveril alebo ktoré z prejednávania veci vznikli, pričom splnenie tejto povinnosti nemá byť podmienené zaplatením požadovanej odmeny alebo výdavkov. Z tejto povinnosti nie je daná žiadna výnimka, naopak veta za bodkočiarkou zdôrazňuje, že jej splnenie nemožno podmieňovať zaplatením odmeny alebo výdavkov. Analogicky ju nemožno podmieňovať ani inými okolnosťami, napr. potrebou ponechať si dokumenty klienta po dobu vyšetrovania prípadnej sťažnosti stavovským orgánom, tak, ako to podmienil disciplinárne obvinený.

Disciplinárne obvinený porušil povinnosti advokáta zásadným spôsobom, čo disciplinárny senát vyhodnotil ako disciplinárne previnenie a uznal preto disciplinárne obvineného za vinného.

Čo sa týka hodnotenia osobných a majetkových pomerov, vychádzal disciplinárny senát z údajov oznámených disciplinárne obvineným v jeho vyjadrení k sťažnosti. Pri úvahe o disciplinárnom opatrení v zmysle § 24 ods. 2 disciplinárneho poriadku prihliadol disciplinárny senát, najmä na povahu skutku a jeho následky, pričom zdôraznil, že konaním advokát narušil dôveru klienta v čestný a svedomitý výkon povolania advokáta a tým došlo k zníženiu, v dnešnej dobe zvlášť znevažovaného, kreditu advokátskeho stavu. Senát prihliadol aj k osobným pomerom disciplinárne obvineného, k jeho čiastočnej sebareflexii a ľútosti. Za spravodlivé disciplinárne opatrenie považoval disciplinárny senát pokutu vo výške 20 000 Kč.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Poznámka

1 preložené a spracované z publikácie Bulletin advokácie – Sbírka kárných rozhodnutí České advokátní komory 2012 – 2013 (zvláštní číslo/srpen 2014). Česká advokátní komora, Praha 2014, s. 32 – 34

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátka

35. dni chorvátskych advokátov

V Záhrebe sa 17. marca 2017 uskutočnilo tradičné podujatie významné pre Chorvátsku advokátsku komoru – v poradí už 35. Dni chorvátskych advokátov. Ich súčasťou bol aj okrúhly stôl na tému ***Svet bez advokátov***. Táto téma striedavo vyvolávala u prítomných údiv, úsmev, istú mieru obáv aj neistoty.

S úvodným slovom vystúpil predseda Chorvátskej advokátskej komory **Robert Travaš**. V Chorvátsku zaznamenávajú každoročne približne 8 % nárast počtu advokátov. Pripomenul, že chorvátska advokácia samu seba vníma ako autonómnu službu garantovanú ústavou, ktorá v spoločnosti plní nezastupiteľné poslanie. Naopak, v niektorých krajinách je povolanie advokáta liberalizované a komercionalizované na úroveň, ktorá v iných krajinách nie je akceptovaná. Vyslovil kritické slová na adresu európskeho trhu právnych služieb, na ktorom napriek navonok deklarovaným zásadám si nie sú všetci európski advokáti rovní. Malé advokátske kancelárie, v ktorých advokát vykonáva advokáciu sám, nemôžu konkurovať veľkým kanceláriám s viac ako 100 zamestnancami. Európska únia ukladá uniformné pravidlá bez toho, aby rešpektovala národné špecifiká. V rámci Európy sa musia advokáti spojiť s cieľom ochrániť kontinentálny právny systém a jeho tradičné hodnoty.

S prvou prednáškou ***Elektronický advokát*** vystúpil **Tonči Ravlić**, advokát zo Záhrebu. Začal vetou, ktorú v Shakespearovom diele Henrich VI vyslovuje Dick Mäsiar: *„Prvú vec, ktorú urobíme – pozabíjajme všetkých právnikov.“* Pre niektorých ľudí je možno predstava sveta bez právnikov predstavou sveta úžasného. Zástancovia robotického pokroku by možno povedali – nahraďme ľudí robotmi a uberajme sa cestou umelej inteligencie. Čím by však svet bez advokátov reálne bol? Došlo by k chaosu? Čo by spôsobili stroje v prostredí poskytovania právnych služieb? Vedeli by posúdiť špecifiká prípadu?

Už dnes existujú rôzne programy, napr. *LawGeex*, ktorý automaticky posudzuje návrhy zmlúv bez aktívneho vkladu advokáta. Technológia umelej inteligencie vychádza z vopred zadefinovaných kritérií, zmluvy prečíta a posúdi a podľa zadaných parametrov ich odsúhlasí. Interaktívny program dokonca poukáže na nezrovnalosti, avizuje, že niektoré formulácie sú zriedkavé, chýbajú, resp. predstavujú potenciálny problém. Na trhu je aj program *Ross*, prvý „umelo inteligentný advokát“, ktorý sa na webovej stránke prezentuje heslom *„rob viac, ako je ľudsky možné“*. Stroj je koncipovaný tak, aby rozumel jazyku, dával odpovede na otázky, formuloval hypotézy, zhromažďoval dôkazy a sledoval vývoj v právnom systéme s upozornením na informácie, ktoré môžu byť relevantné pre konkrétny prípad. Nemá však ambíciu advokáta nahradiť, má iba pomáhať.

DoNotPay softvér môže pomôcť napr. pri podávaní sťažností proti pokute uloženej za nesprávne parkovanie. Program najprv na základe jednoduchých otázok posúdi, či je možné odvolať sa (napr. či boli na mieste dopravné značky a označenia), následne občana prevedie odvolacím procesom.

Dokonca aj *e-bay* má vytvorený softvér na riešenie spotrebiteľských sporov. Nemožno nespomenúť ani bestseller z právnického prostredia z pera autora Richarda Susskinda *Koniec právnikov?* (*The End of Lawyers?*) z roku 2008, ktorý vyvolal prívalovú vlnu diskusie v prostredí advokátskej profesie, na jednej strane oslavovaný ako inšpirácia, na druhej vnímaný ako kacírsky počin. Susskind prišiel s výzvou pre právnikov a s otázkou: *Spýtajte sa sami seba – ktoré prvky vašej práce by ste si mohli osvojiť inak – rýchlejšie, lacnejšie, efektívnejšie alebo kvalitnejšie s použitím alternatívnych metód práce?* Chcel tak pomôcť právnikom pri identifikácii ich osobitých zručností a vlôh, schopností, ktorými disponujú a ktoré nemôžu nahradiť žiadne pokročilé systémy ani lacnejšia pracovná sila s podporou technológií, ani laici vyzbrojení vedomosťami z internetu v duchu pomôž si sám. Susskind

analyzoval štyri hlavné smerovania, ktoré vyvíjajú nátlak na advokátov: účtovať menej, pracovať inak, uchopiť technológie a deregulovať a poukazuje na mylné predstavy o uvedených smerovaniach. V úplne novom rámci myslenia uvádza nové nástroje a techniky, ktoré majú advokátom pomôcť pri plánovaní budúcnosti. Podľa neho vznikne prostredie, v ktorom sa nevyhneme pôsobeniu smart systémov a procesov nahrádzajúcich prácu advokáta na rovnakej, dokonca lepšej úrovni, niektoré činnosti v súčasnosti vykonávané advokátmi zaniknú. Na druhej strane, v prostredí komoditizácie a raketového nástupu informačných technológií treba počítať so vznikom nových činností advokáta, ktoré sa však od dnešného modelu budú zásadne líšiť.

Susskind vydal v roku 2013 ďalšiu knihu s názvom *Advokáti zajtrajška* (*Tomorrow's Lawyers*) a v roku 2015 *Budúcnosť profesií* (*The Future of the Professions*). Objavujú sa v nich koncepty virtuálnej justície, právnych služieb na báze internetu, online príprava dokumentov, komoditizované služby, outsourcing v právnom procese a pod. Analyzuje, ako technológia v budúcnosti pretvorí prácu ľudských odborníkov. Naznačený osud sa netýka iba práva, ale aj ostatných oblastí pôsobenia ľudského faktora. Dokonca ide tak ďaleko, že tvrdí, že ľudstvo už jednoducho nebude mať záujem o služby lekárov, účtovníkov, architektov, kňazov, konzultantov či advokátovi v podobe, aká je známa v 20. storočí.

Budú však roboti platiť dane a odvody? Ako sa klient vysporiada s vadami v práci robota? Bude robot zodpovedný za škodu pri výkone povolania? Zverí klient robotovi svoje problémy a súkromie? Ako sa vysporiadať s tým, že práca advokáta je autonómna a v prvom rade nezávislá služba, ktorú nemožno unifikovať a pri ktorej nemožno predpovedať výsledok, obzvlášť s prihliadnutím na to, že ak sa nezávislosť považuje za základný atribút výkonu advokátskeho povolania – ako ponímať právnu službu v svetle argumentu, že žiadny robot nie je ani nezávislý, ani autonómny?

S veľmi zaujímavým príspevkom vystúpil **Mladen Klasić**, podpredseda Chorvátskej advokátskej komory. Tiež poukázal na to, že advokátska profesia sa stáva obeťou pokroku, globalizácie, robotiky a odľuštenia, pretože existuje ambícia nahradiť právnikov aplikáciami a robotmi. Vyslovil záver, že svet bez právnika by bol svetom bez právneho štátu. Prezentoval zaujímavý pohľad na prístup k spravodlivosti v kontexte starozmluvného raja. Prvý zákaz v histórii ľudstva dal Boh: aby Adam a Eva nejedli zo stromu poznania dobra a zla. Adam zákaz porušil, Boh bol prvým prokurátorom, zároveň sudcom a vykonávateľom rozhodnutia – Adama a Evu vyhnal z raja. Adam nemal právo na spravodlivý proces a nemal prístup k advokátovi. Šlo o Adamovo prvé porušenie pravidiel – prichádzali by do úvahy poľahčujúce okolnosti, ktoré by snáď viedli k inému rozsudku? Nebola by Adamovi uložená skúšobná doba, príp. nebol by dostal trest povinnej práce? Jednoducho povedané – Adam nemal účinné prostriedky obrany.

Snježana Bagić, podpredsedníčka chorvátskeho ústavného súdu, uviedla, že v prostredí zvyšujúcich sa nárokov na výkon advokátskeho povolania je nevyhnutné, aby advokáti pracovali na zvyšovaní svojich znalostí – či už odborných alebo jazykových v procese stáleho vzdelávania a aby vystupovali ako garanti demokratického štátu a právnej istoty.

–ľh–

Advokácia na globálnej úrovni a jej prínos z pohľadu reprezentantov SAK

AIJA – Medzinárodná asociácia mladých advokátov

AIJA (*Association internationale des jeunes avocats – International Association of Young Lawyers*) **je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky na odborné právnické témy, no svoje nezastupiteľné miesto majú aj otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Členstvo v AIJA ponúka vzdelávací program, účasť v medzinárodnej sieti advokátov, prístup k odborným materiálom a zľavnené registračné poplatky. Zároveň je príležitosťou zažiť tzv. „AIJA spirit" – budovanie spolupráce a priateľstva v medzinárodnom prostredí v neformálnejšej atmosfére mladých právnikov. Oficiálnymi jazykmi sú angličtina a francúzština. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.**

Mgr. Tomáš Rybár *je členom AIJA od roku 2004. Dlhodobo zastupuje SAK na hlavných podujatiach AIJA, je členom Výkonného výboru AIJA (Executive Committee) a pôsobil ako viceprezident komisie AIJA SCILL (Skills, Career, Innovation, Leadership, Learning). Tomáš je členom Poradného výboru združenia Slovak Compliance Circle, členom Team Europe – skupiny odborníkov na EÚ zriadenej Delegáciou Európskej komisie v SR a v minulosti pôsobil ako lektor pre Delegáciu Európskej komisie a Úrad vlády SR. V roku 2001 získal certifikát odborníka na EÚ udelený nemeckým Ministerstvom zahraničných vecí a Inštitútom pre európsku politiku. Pôsobí v advokátskej kancelárii Čechová & Partners ako managing partner.*

Medzi globálnymi organizáciami, ktoré združujú advokátov, má AIJA jedinečné postavenie vďaka svojej členskej základni. Členmi môžu byť len advokáti do 45 rokov. V čom spočíva prínos tohto vekového limitu?

AIJA vznikla ako organizácia mladých právnikov. V porovnaní s inými celosvetovými organizáciami, akými sú Medzinárodná advokátska komora (IBA) či Medzinárodná únia advokátov (UIA), AIJA skutočne zastupuje záujmy mladej generácie, ktorá si ešte len buduje svoje postavenie na trhu právnych služieb. AIJA založila skupina mladých nadšených advokátov v roku 1962. Jej podujatia zaznamenali okamžitú odozvu. Mladí advokáti potrebujú naštartovať svoj osobný rozvoj, nechať sa vtiahnuť do profesie, získať cit pre etiku advokátskeho povolania a nechať si poradiť ako budovať kariéru. Toto nie je priorita podujatí iných medzinárodných organizácií, kam v rámci advokátskej kancelárie zvykne cestovať starší a skúsenejší advokát, ktorý už má iné záujmy a nepotrebuje spoznávať a vedieť to, čo mladý kolega. AIJA mladým advokátom alebo koncipientom otvára dvere, ktorými vstúpia do medzinárodného prostredia, kde okrem iného získajú aj neoceniteľné kontakty v zahraničí.

Hoci mladosť ducha a prístupu nemožno vždy limitovať vekom, z organizačného hľadiska bolo nevyhnutné stanoviť určité hranice. Niektorí členovia sa domnievajú, že je limit nastavený vysoko, no pravdepodobne odráža západoeurópsky životný štýl. AIJA je tak jedinou organizáciou advokátov, ktorá svojich členov po prekročení vekového limitu „vyhadzuje". To však nevylučuje možnosť zúčastniť sa na podujatiach ako nečlen aj po prekročení tohto veku.

Aké sú dnes záujmy mladej generácie advokátov?

Z reakcií členov je zrejmé, že advokáti sa okrem odborných právnych oblastí, v ktorých pôsobia, zaujímajú o problematiku vedenia kancelárie, osobný a profesionálny rozvoj, líderstvo, rétorické a prezentačné schopnosti, marketing, rôzne soft skills a schopnosť riešiť stavovské etické otázky. Niektoré podujatia AIJA sa vyslovene zameriavajú na tieto témy. Pridaná hodnota spočíva v univerzálnosti poučení a rád, ktoré môžu byť niekedy hodnotnejšie než detailná právna úprava niektorého štátu. V marci sa napríklad v Prahe uskutočnil seminár o tom, ako zlepšiť svoje schopnosti prezentovať sa na verejnosti. Dokonca nie je neobvyklé, že pri výročných kongresoch sú do programu zahrnuté krátke vstupy na tieto témy počas obeda alebo prestávky. AIJA spolupracuje s profesionálnou koučkou, ktorá chodí na hlavné eventy a poskytuje bezplatný koučing, ktorý je možné si vo-

pred objednať na stanovený čas. Takýto bezprostredný benefit podujatí AIJA môže využiť každý účastník.

V čom spočíva podľa Vás prínos globálneho rozmeru AIJA s výmeny informácií o právnej úprave v iných krajinách?

Prvotná predstava je, že počúvať prezentáciu o skúsenostiach kolegu z niektorej inej krajiny s jej vlastnou právnou úpravou, je pre slovenského advokáta zbytočné. Aj advokát z iného konca sveta však môže mať skúsenosti s riešením problémov, s ktorými sa stretáva vo svojej praxi náš advokát. Jadro členskej základne AIJA je z Európy a Európskej únie, a preto pre mnohé témy existuje európsky legislatívny rámec a máme podobné povinnosti. Ide teda o výmenu skúseností, informácií a vzájomnú inšpiráciu do praxe. Samozrejme, záleží aj na kvalite spíkra. Aj lokálna informácia môže byť podaná tak, aby bola poučná a použiteľná pre kolegov z iných krajín. AIJA sa snaží o výber spíkrov, ktorí majú cit pre zaujatie publika a neskĺzavajú do čisto lokálnych či nepraktických informácií. V neposlednom rade si z príspevku kolegu z inej krajiny môže účastník urobiť predstavu o jeho odborných kvalitách pre prípad, že bude v budúcnosti potrebovať pre svojho klienta koordinovať právne služby v danej krajine.

Ako AIJA pristupuje k stavovským etickým otázkam?

Advokátska etika je z pohľadu AIJA veľmi dôležitá. Ochrana a aktívne presadzovanie kľúčových princípov výkonu advokácie, ale aj právneho štátu a ľudských práv, je jedným z cieľov AIJA. AIJA sa však neangažuje v lobingu z hľadiska predpisov. Na druhej strane, ak dochádza k hrubému porušovaniu základných princípov alebo slobôd advokátov, AIJA vystupuje na ich obranu. Nedávno aj oslovovaním politických a justičných orgánov, či prostredníctvom účasti na súdnych konaniach vedených proti advokátom v regióne Afriky, Turecku či Pakistane.

Prijali členovia AIJA spoločné stanovisko k otázke vplyvu technológií na vývoj advokácie?

Technologický vývoj je nezadržateľný a ak bude predstavovať konkurenčnú výhodu pre advokáta alebo klienta, nemožno sa mu úplne brániť. Najmä v oblasti jednoduchších, tzv. komoditných právnych služieb, alebo hromadného spracovanie väčšieho množstva dokumentov pri due diligence či vyšetrovaniach je nástup technológií badateľný. Výročný kongres AIJA, ktorý sa tento rok koná v Japonsku – v krajine známej technologickým pokrokom, bude po prvý raz venovaný ústrednej jednej téme. Leitmotívom bude umelá inteligencia – výzvy a možnosti. Všetky výbory a pracovné skupiny sa budú zaoberať vplyvom technológie na ich právne odvetvie a prax. Advokáti by nemali premeškať dobu.

V súvislosti s AIJA sa často objavuje pojem *AIJA spirit*. Čo znamená a prečo ho treba zažiť?

AIJA je organizácia mladých, ktorá sa nehrá na formalizmus. Na podujatiach vládne priateľskosť, neformálnosť, uvoľnenosť. Spoločenský rozmer je pre členov AIJA veľmi dôležitý, preto na jej podujatiach je okrem kvalitnej odbornej zložky aj množstvo spoločenského a zábavného programu. Nadväzuje sa veľa priateľstiev a kontaktov. AIJA Spirit predstavuje teda „duch priateľstva a otvorenosti".

Prečo by slovenskí advokáti mali klásť väčší dôraz na medzinárodný rozmer advokácie?

Advokáti musia byť otvorení svetu tak, ako sú otvorení svetu ich klienti a konkurenti. Pokiaľ budú uzavretí a budú konať len v duchu úzkej ostrovnej optiky našej malej krajiny, zostanú v konkurenčnej nevýhode. Myslím si, že žiadny advokát nechce byť vnímaný klientom ako neschopný podujať sa na dôležitejšie veci, len ako lokálny advokát pre rutinnú agendu. Pre veci s medzinárodným rozmerom v očiach klienta takýto advokát nespĺňa kritériá. V dnešnej dobe sú znalosť jazyka, základná predstava o zahraničných právnych systémoch, vybudované kontakty v zahraničí a prehľad o zahraničnom dianí veľmi dôležité.

V porovnaní s iným porovnateľnými krajinami je účasť slovenských advokátov na živote medzinárodných právnických asociácií pomerne nízka. Takáto aktivita je pritom žiaduca na moderný výkon advokácie a pre zachovanie konkurencieschopnosti v čoraz medzinárodnejšom prostredí s pôsobením rôznych medzinárodných kancelárii. Mladý advokát by mal vedieť svojej klientele ponúknuť schopnosť asistovať aj vo veciach s medzinárodným rozmerom a prezentovať sieť (network) zahraničných kolegov, o ktorých sa v takejto situácii môže oprieť.

Nie je účasť na podujatiach AIJA pre začínajúcich advokátov príliš nákladná?

Je pravda, že účasť na podujatiach AIJA je podmienená určitou finančnou a časovou investíciou, no investícia advokáta do vzdelania, nadobúdania zručností a partnerov pre budúcu spoluprácu nie je nikdy márna a ponúka konkurenčnú výhodu ako protihodnotu. Našťastie, existujú mnohí veľkorysí zamestnávatelia a partneri, ktorí vnímajú prínos zahraničných aktivít mladého kolegu pre ich advokátsku kanceláriu. Ročný členský poplatok AIJA nie je vysoký a umožňuje získať zvýhodnené registračné poplatky na konkrétne podujatia. Rovnako je možnosť využiť tzv. „early bird" registráciu. AIJA zároveň ponúka aj štipendijný program, umožňujúci účasť bez úhrady poplatkov alebo s čiastočnou úhradou, ktorý je mierený práve na najmladších kolegov ako aj kolegov z nášho regiónu.

Kde odporúčate advokátom začať, ak majú záujem o skúsenosť so zahraničným podujatím AIJA?

Pokiaľ ide o aktivity AIJA, stačí si vybrať z ponuky na internete (*www.aija.org*) podujatie, ktoré advokáta zaujíma a prihlásiť sa. Po prvotnej skúsenosti je dosť pravdepodobné, že ho AIJA zaujme.

Unikátna príležitosť sa však naskytne pre slovenských advokátov v októbri v Bratislave. V dňoch 12. – 14. 10. 2017 sa tu bude konať tzv. „double seminar", t. j. súbežné podujatie dvoch odborných komisií AIJA – pracovnoprávnej komisie a komisie T.R.A.D.E, zaoberajúcej sa zmluvným a distribuč-

ným právom. Pre obidve komisie pôjde o ich výročné podujatie/konferenciu, kde sa budú v rámci jednotlivých bodov rozoberať rôzne témy súvisiace s ich zameraním. Odborný program bude pripravovaný samotnými komisiami, pričom sa bude klásť akcent na relevantnosť tém pre región Strednej Európy.

Pre ilustráciu – jednou z tém bude pravdepodobne automatický prechod práv a povinností z pracovnoprávnych vzťahov na iného zamestnávateľa. Túto problematiku upravuje smernica EÚ o zachovaní práv zamestnancov pri prevode podnikov a početná judikatúra platná aj pre naše právne prostredie. Napriek tomu je u nás téma pomerne „v plienkach" a zahraniční spíkri tak budú pre advokátov na Slovensku prínosom – majú viac skúseností a bude sa z čoho dať poučiť. Celkovo pôjde o témy, ktoré nie sú národne izolované. Navyše, advokáti nebudú mať cestovné náklady a budú si môcť naplno užiť všetky odborné i spoločenské aspekty podujatia. Situácia, keď sa podujatie významnej medzinárodnej organizácie koná priamo na Slovensku, je ideálnym momentom na aktivizáciu mladých slovenských kolegov a nadviazanie kontaktov.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

PODMIENKY PRIJATEĽNOSTI SŤAŽNOSTI NA ESĽP

13 najčastejších chýb pri podávaní sťažnosti na Európsky súd pre ľudské práva a ako sa ich vyvarovať

Na základe otázok adresovaných kancelárii SAK a v súvislosti so zapojením sa do programu Rady Európy HELP (Vzdelávanie v oblasti ochrany ľudských práv pre právnych odborníkov), by sme sa v priebehu roka 2017 radi v Bulletine slovenskej advokácie pravidelne venovali problematike prijateľnosti sťažností na ESĽP. Týmto čitateľov pozývame k zasielaniu podnetov k danej problematike na e-mailovú adresu ***chladekova@sak.sk****.*

Chyba č. 1

Sťažnosť nie je podaná prostredníctvom aktuálneho sťažnostného formulára

Hoci pred niekoľkými rokmi oficiálny formulár sťažnosti neexistoval, dnes je jeho vyplnenie najzákladnejšou podmienkou prijateľnosti sťažnosti. Advokát by si mal overiť, či vypĺňa aktuálnu verziu formulára, staršie verzie ESĽP neprijme. Ak je to možné, odporúča sa stiahnuť formulár z oficiálnej stránky ESĽP. Dôvodom je snaha ESĽP o získanie všetkých informácií nevyhnutných pre preskúmanie sťažnosti v jednom balíku a predchádzanie dodatočnému dopĺňaniu sťažnosti. Stiahnutý formulár obsahuje aj čiarový kód, ktorý uľahčuje nahrať údaje sťažovateľa priamo do databázy ESĽP.

Chyba č. 2

Vo formulári sťažnosti nie je uvedené stručné zhrnutie skutkového stavu

ESĽP vyžaduje, aby formulár sťažnosti obsahoval presný, úplný a stručný popis faktov (tri strany v časti E), porušenia práv (dve strany v časti F) a využitých opravných prostriedkov (jedna strana v časti G). Napriek možnosti doplniť formulár sťažnosti formou prílohy s uvedením ďalších podrobností (max 20 strán), ESĽP sa primárne venuje zhrnutiu, ktoré musí byť dostatočne zrozumiteľné a musí obsahovať všetko podstatné. Zhrnutie je povinná náležitosť a umožňuje Kancelárii ESĽP vyhodnotiť sťažnosť, priradiť ju vhodnej sudcovskej formácii a tak urýchliť konanie.

Chyba č. 3

K formuláru neboli pripojené rozhodujúce dokumenty, ktoré sa týkajú predmetu sťažnosti

ESĽP nemôže rozhodovať na základe tvrdenia sťažovateľa. Kópie listinných dôkazov sú nevyhnutnou náležitosťou sťažnosti. Pre istotu treba priložiť všetko, čo sa javí ako relevantné. Ak nie je možné kópiu dokumentu získať, je nutné to primerane odôvodniť v sťažnostnom formulári. Treba dokázať, že bolo prakticky nemožné získať dokument napriek prijatým opatreniam na vyžiadanie kópie od príslušných orgánov a na splnenie všetkých primeraných formalít.

Chyba č. 4

Neboli pripojené kópie dokumentov potvrdzujúcich vyčerpanie vnútroštátnych opravných prostriedkov a/alebo splnenie podmienky šesťmesačnej lehoty

ESĽP je medzinárodný súd, ktorý nemôže vec preskúmať, pokým nedostali šancu vec vyriešiť vnútroštátne orgány a súdy. K sťažnosti treba priložiť kópie všetkých častí súdnych rozhodnutí (nielen najvyššej inštancie), odvolaní a zápisníc z pojednávaní, ktoré dokazujú, že sťažovateľove tvrdenia

o porušení práv boli vznesené aj v rámci vnútroštátneho systému. Ak nie je možné kópie získať, treba to náležite odôvodniť vo formulári. Na preukázanie splnenia podmienky šesťmesačnej lehoty, je nevyhnutné priložiť právoplatné rozhodnutie súdu s uvedením dátumu, doklad potvrdzujúci doručenie rozhodnutia alebo uverejnenia v iný deň, kópiu doporučeného listu alebo obálky.

Chyba č. 5
Na konci sťažnostného formulára chýba originál podpisu
Sťažnostný formulár ESĽP je právny dokument s právnymi následkami. Preto je nevyhnuté, aby formulár obsahoval podpis sťažovateľa a jeho právneho zástupcu. Fotokópia podpísanej verzie nie je postačujúca. Preto nie je možné ani zaslať sťažnosť faxom.

Chyba č. 6
Vo formulári chýba identifikácia oficiálneho predstaviteľa spoločnosti alebo organizácie
Bez ohľadu na to, či spoločnosť alebo organizácia je zastúpená advokátom, je nutné uviesť údaje osoby oprávnenej za ňu konať a podať sťažnosť na ESĽP, ako aj podpis tejto osoby v časti o plnej moci danej advokátovi. Touto osobou môže byť niekto osobitne určený predstavenstvom alebo to môže byť osoba, ktorá je oprávnená konať v mene spoločnosti alebo organizácie v rámci všeobecnej agendy. V určitých prípadoch touto osobou môže byť aj advokát. Kópia zápisnice, stanov alebo výpisu z obchodného registra alebo iný dôkaz spôsobilosti konať v mene spoločnosti alebo organizácie treba priložiť k formuláru.

Chyba č. 7
Nie je vyplnené vyhlásenie o porušení práv garantovaných Dohovorom
Sťažovateľ musí výstižne a v krátkosti naformulovať podstatu sťažnosti. ESĽP nemôže hádať a zo skutkových okolností vyvodzovať sám, čo sťažovateľ považuje za porušenie svojich práv garantovaných Dohovorom. Príklad vyhlásenia:
Porušenie článku 8 – moje právo na rešpektovanie rodinného života bolo porušené, keď bola moja dcéra daná na adopciu bez môjho súhlasu a bez predchádzajúcej porady so mnou.

Chyba č. 8
Nevyplnenie časti formulára o vyčerpaní všetkých vnútroštátnych prostriedkov nápravy
Sťažovateľ musí vyplniť časť G, v ktorej uvedie zoznam opravných prostriedkov v odrážkach obsahujúci názov súdu, dátumy a stručnú podstatu rozhodnutia, aby ESĽP mohol dostatočne rýchlo vyhodnotiť či bola splnená podmienka šesťmesačnej lehoty. Ďalšie podrobnosti o súdnom konaní možno uviesť v rámci príloh. Ak sa sťažovateľ domnieva, že opravné prostriedky neexistovali, boli neúčinné alebo nedostupné, treba túto skutočnosť odôvodniť a vysvetliť.

Chyba č. 9
Sťažovateľ zabudol označiť štát, voči ktorému sťažnosť smeruje
V sťažnostnom formulári treba špecifikovať, ktorá Zmluvná strana Dohovoru je podľa sťažovateľa zodpovedná za porušenie jeho práv. Táto informácia možno vyplýva z ostatných častí sťažnosti, ale ak chýba vyznačenie kolónky, ktorá je na to určená vo formulári, sťažnosť sa stáva automaticky neúplnou a teda neprijateľnou.

Chyba č. 10
Sťažovateľ zabudol uviesť zoznam príloh
Sťažovateľ musí vpísať zoznam všetkých príloh do sťažnostného formulára v určenej časti (ak priestor na to určený nestačí, možno pokračovať na priloženom liste papiera), tak aby ESĽP mohol pri preskúmavaní sťažnosti nájsť každý dokument. Tento zoznam musí byť očíslovaný a chronologicky usporiadaný, obsahovať čísla strán, aby ho bolo možné dokumenty ľahko vyhľadať.

Chyba č. 11
Zaslanie osobitného splnomocnenia namiesto vyplnenia a podpísania určenej časti formulára
Ak je sťažovateľ zastúpený advokátom, obaja musia vlastnoručne podpísať časť o udelení plnej moci. Podpis právneho zástupcu predstavuje dôkaz o prijatí plnej moci. Osobitné splnomocnenie ESĽP akceptuje len vo výnimočných prípadoch, ak získaniu podpisu splnomocnenia priamo na formulári bránia neprekonateľné praktické prekážky.

Chyba č. 12
Zaslanie formulára tesne pred koncom šesťmesačnej lehoty
V prípade, že bola sťažnosť neúplná, sťažovateľ môže poslať formulár ESĽP opätovne. Zaslanie neúplnej sťažnosti však nemá za následok prerušenie plynutia šesť mesačnej lehoty a tak sa môže stať, že sťažovateľ nestihne nový sťažnostný formulár poslať.

Chyba č. 13
Opätovné zaslanie neúplného sťažnostného formulára
Ak bola prvá sťažnosť neprijatá z dôvodu, že bola neúplná, sťažovateľ túto vadu nenapraví tým, že pošle chýbajúce časti, prílohy alebo list s chýbajúcimi informáciami. ESĽP totiž v takomto prípade nevedie spis ani pôvodný sťažnostný formulár. Sťažovateľ musí poslať nový formulár so všetkými potrebnými náležitosťami, prílohami a podpismi.

(Výber z dokumentu Európskeho súdu pre ľudské práva s názvom *Common Mistakes in Filling in the Application Form and How to Avoid Them* z januára 2016, ktorý môžete nájsť na *http://www.echr.coe.int/Documents/Applicant_common_mistakes_ENG.pdf*)

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK – HELP Info Point

XXV. Konferencia Karlovarské právnické dny

8. – 10. 6. 2017

Hotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary

ČTVRTEK 8. 6. 2017

OBČANSKÉ PRÁVO HMOTNÉ

- Ekvita a občanský zákoník
  prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, Ústav státu a práva AV ČR, Praha
- Následky neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky
  JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D., NS ČR
- K souběhu uznání, započtení a narovnání
  prof. JUDr. Josef Bejček, Csc., PF MU, Brno
- Problematika „superficies solo cedit"
  prof. JUDr. Josef Fiala, CSc., ÚS ČR
- Kontrola cenových ujednání ve spotřebitelských smlouvách
  JUDr. Milan Hulmák, Ph.D., advokát, PF UP, Olomouc
- Poměřování náhrady výše bolestného – rozdílné perspektivy v národních úpravách
  prof. Dr. Ernst Karner, Institut für Zivilrecht, Universität Wien

OBČANSKÉ PRÁVO PROCESNÍ

- Právo na zákonného soudce (problémy s rozvrhy práce, podjatostí soudců, přidělování spisů atp.)
  doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D., ÚS ČR
- Koncentrace řízení – srovnání české a rakouské úpravy a praxe
  Mgr. Michal Vávra, advokát, Brno
- Koncentrace civilního sporného řízení na Slovensku
  doc. JUDr. Marek Števček, PhD., PF UK, Bratislava

PRÁVO A INTERNET

- Problematika poskytování právních služeb na internetu – elektronická advokacie
  JUDr. Martin Maisner, Ph.D., advokát, Praha
- Právní povaha „Internet of thing"
  prof. Dr. Christiane Wendehorst, Universität Wien
- Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti a její limity
  Mgr. František Korbel, Ph.D, advokát, Praha
- Právní úprava odpovědnosti Uber, Airbnb a dalších internetových platforem
  doc. JUDr. Radim Polčák, Ph.D., PF MU, Brno

PÁTEK 9. 6. 2017

TRESTNÍ PRÁVO

- Uplatnění zásady ne bis in idem při posuzování trestní odpovědnosti za zkrácení daně
  prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., předseda NS ČR
- Zvlášť závažná hospodářská a daňová kriminalita
  JUDr. Pavel Zeman, NSZ ČR
- K (ne)ukládání peněžitých trestů soudy ČR
  JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., VSZ Praha

EVROPSKÉ PRÁVO I

- „Audiolux" a otázka právních principů
  prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., Tribunál Soudního dvora EU, Lucemburk
- Hranice a prolínání rozhodování ESLP a ESD
  Dr. Dean Spielmann, Tribunál Soudního dvora EU, Lucemburk

EVROPSKÉ PRÁVO II

- Brexit a Evropské právo obchodních korporací
  prof. Dr. Martin Winner, FÖWI, Wiener Universität, Wien
- Nejnovější vývoj v německém a evropském právu obchodního zastoupení
  prof. Dr. Friedrich Westphalen, advokát, Kolín nad Rýnem, prezident KJT

AKTUÁLNĚ Z NSS ČR A MS ČR

- Vývoj správního soudnictví
  JUDr. Josef Baxa, předseda NSS ČR
- K realizaci některých záměrů MS ČR
  JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., ministr spravedlnosti

- **Slavnostní recepce –** s předáním cen společnosti

SOBOTA 10. 6. 2017

INSOLVENČNÍ PRÁVO

- Předinsolvenční povinnosti statutárních orgánů
  doc. JUDr. Kristián Csach, Ph.D., LL.M., PF Trnavské univerzity, Trnava
- Aktuální otázky insolvence – koncepční změny, šikanózní postupy v insolvenci a boj proti nim
  JUDr. Zdeněk Krčmář, NS ČR
- Dopady insolvenčního práva na trestní odpovědnost
  JUDr. František Púry, Ph.D., předseda trestněprávního kolegia NS ČR

AUTORSKÉ PRÁVO

- Kolektivní správa autorských práv: skutečný rozsah práv a povinností
  prof. JUDr. Ivo Telec, CSc., PF UP, Olomouc
- Pódiová diskuse na téma Aktuální otázky korporátního práva (pravidlo „čtyř očí" v činnosti statutárních orgánů, možnost odejmutí práv akcionářům a další otázky)
  prof. JUDr. Jan Dědič, PF UK Praha, prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD., Univerzita Komenského, Bratislava, doc. JUDr. Ivana Štenglová, PF UK Praha, JUDr. Petr Šuk, NS ČR

- **Slavnostní zakončení** XXV. konference Karlovarské právnické dny

- **Závěrečný přípitek –** *Jan Sechter, velvyslanec ČR v Rakousku*: Role diplomacie při komparaci práva a úvaha de lege ferenda

Základní poplatek
za účast na konferenci a slavnostní recepci činí 9 900 Kč + DPH.

Registrační formulář a další informace najdete na ***www.kjt.cz.***

Anketní lístek

PRESTIŽNÍ CENA

pro nejlepší právnický časopis v České a Slovenské republice v období 2016/2017

KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

	Časopis	Vydavatel		Hodnoťte 1 – 10 *odborná*	*informační*
1	Acta Iuridica Olomoucensia	Univerzita Palackého Olomouc	ČR		
2	Ad notam	Notářská komora ČR	ČR		
3	ANTITRUST	Sdružení KAIROS	ČR		
4	Ars notaria	Notářská komora SR	SR		
5	Bulletin advokacie a Bulletin advokacie online	Česká advokátní komora	ČR		
6	Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátska komora	SR		
7	Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR		
8	International and Comparative Law Review	Univerzita Palackého Olomouc	ČR		
9	Jurisprudence	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
10	Justičná revue	Ministerstvo spravodlivosti SR	SR		
11	Kriminalistika	Ministerstvo vnitra ČR	ČR		
12	Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae	EUROKÓDEX	SR		
13	Obchodní právo	JUDr. Michal Pospíšil	ČR		
14	Obchodněprávní revue	C. H. Beck	ČR		
15	Právněhistorické studie	Univerzita Karlova v Praze	ČR		
16	Právní rádce	Hospodářské noviny – Economia	ČR		
17	Právní rozhledy	C. H. Beck	ČR		
18	Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR		
19	Právny obzor	Ústav štátu a práva AV SR	SR		
20	Právo a rodina	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
21	Soukromé právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
22	Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR		
23	Revue pro právo a technologie	Masarykova univerzita Brno	ČR		
24	Soudce	Soudcovská unie ČR	ČR		
25	Soudní rozhledy	C. H. Beck	ČR		
26	Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR		
27	Státní zastupitelství	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
28	Stavební právo Bulletin	Společnost pro stavební právo	ČR		
29	Trestněprávní revue	C. H. Beck	ČR		
30	Trestní právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
31	Veřejné zakázky	VIZEA, s. r. o.	ČR		
32	Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR		
33	EPRAVO.CZ	epravo.cz, a. s.	ČR		
34	Právní prostor	ATLAS consulting spol. s r. o.	ČR		
35	Jiné právo	ANNECA, s. r. o.	ČR		

Pokud časopis vychází v tištěné i online podobě, hodnotí se společně. Hodnotí se zvlášť odborná úroveň příspěvků a informační úroveň časopisu v dané oblasti, rozmezí 1 nejnižší – 10 nejvyšší, ***hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné****, časopis získává body i za každé jeho ohodnocení v anketě.*

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT

za období 2016/2017

V oblasti judikatury aplikovatelné v ČR za období 2016/2017
doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

Judikát:	soud:	sp. zn.:	ze dne:	publikovaný v:

Jméno, příjmení titul: ..... profese: .....

Adresa: ..... tel./e-mail: .....

Prosíme uvést přesný kontakt (e-mail, telefon, adresa), jinak Vás nebude možno vyrozumět o případné výhře.

Anketní lístek vyplňte do 9. 6. 2017 do 12.00 hod. online na www.kjt.cz nebo zašlete do 30. 5. 2017 na adresu Karlovarské právnické dny, Národní 10, 110 00 Praha 1. Došlé anketní lístky budou slosovány o věcné ceny věnované nakladatelstvími. Více viz **www.kjt.cz**. Ceny budou předány na slavnostní recepci dne 9. 6. 2017 v rámci XXV. konference v Karlových Varech.

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z dvojčísla 3/2017 českého *Bulletinu advokacie*

Úvodník prináša krátky príspevok odchádzajúceho šéfredaktora JUDr. Pavla Blanického, ktorý úspešne viedol časopis desať rokov. Nastupujúcou šéfredaktorkou sa stala JUDr. Hana Rýdlová.

V rámci **Aktualít** Mgr. Róbert Němec, LL.M., podpredseda predstavenstva ČAK informuje o aktuálnom stave rokovania o navrhovanej novele českého zákona o advokácii ústavnoprávnym výborom poslaneckej snemovne, ktorá by mala byť účinná od 1. 9. 2017. Novela by mala priniesť zmeny týkajúce sa správneho trestania pokútnickej činnosti, skrátenia povinnej dĺžky právnej praxe školiteľa, rozšírenia počtu koncipientov na jedného školiteľa či zrušenia limitácie poplatku za advokátsku skúšku, započítania právnej praxe zamestnancov Úradu pre zastupovanie štátu vo veciach majetkových. Rubrika tiež venuje priestor Galavečeru Právnik roka 2016, pozvánke na Karlovarské právnické dni.

Časť **Z judikatúry** obsahuje stanovisko pléna Najvyššieho súdu ČR z 5. 1. 2017 k podaniam vykonaným v elektronickej podobe a k doručovaniu elektronicky vyhotovených písomností súdom, vykonaných prostredníctvom verejnej dátovej siete, ďalej nález Ústavného súdu ČR z 25. 10. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3159/15, *k princípu obmedzenej dôvery v doprave a trestnej zodpovednosti vodiča za dopravnú nehodu*, rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 15. 11. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2610/2015, *k úkonu právnej služby, podľa ktorého úkon, ktorý urobil voči príslušnému orgánu účastník konania, bez toho, aby bolo z daného úkonu zjavné zastúpenie účastníka konania, nemožno považovať za úkon právnej služby v zmysle ust. § 11 odst. 1 písm. k) advokátskej tarify*, uznesenie Vrchného súdu v Olomouci z 26. 8. 2015, sp. zn. 3 To 44/2015, *ku kárnemu previneniu advokáta a trestnému konaniu, podľa ktorého z hľadiska judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva Uznesenie kárneho senátu ČAK nevytvára prekážku „rei iudicata" s účinkami „ne bis in idem", pre ktorú by bolo nutné zastaviť jeho trestné stíhanie*.

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Občanský zákoník § 655 – 975. Velký komentář.* Svazek IV. (F. Melzer, P. Tégl a kol.), *Zákon o dani z hazardních her. Komentář* (R. Boháč, H. Krasulová), *Oddlužení v právnim řádu ČR* (P. Smolík), *Soudní exekuce* (J. Wolfová, M. Štika), *Služební vztahy a výkon závislé práce* (J. Pichrt, M. Kopecký, J. Morávek), *Advokáti Davisti – Vladimír Clementis, Ján Ponič an, Daniel Okáli* (P. Kerecman).

Časť **Z českej advokacie** obsahuje príspevok Karla Čermáka *Lawyers First*, Rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 27. 11. 2015, sp. zn. K 73/2015, podľa ktorého *je kárnym previnením, ak advokát ako obhajca prestane navštevovať klienta vo väznici, neinformuje ho a nevyúčtuje mu zálohu*.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
„Protiteroristická" novela trestného zákonníka – poznámky k orientačnému štúdiu
Autor sa v príspevku zaoberá zmenou trestnoprávnej úpravy v súvislosti s prijatím zákona č. 455/2016 Sb., ktorým sa mení trestný zákonník, trestný poriadok a zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb a ďalšie súvisiace predpisy. Cieľom novely je zefektívniť boj proti terorizmu úpravou trestnej zodpovednosti fyzických a právnických osôb, rovnako implementovať záväzky Českej republiky vyplývajúce z európskeho a medzinárodného práva. Príspevok podrobne analyzuje v siedmich bodoch najvýznamnejšie prijaté zmeny.

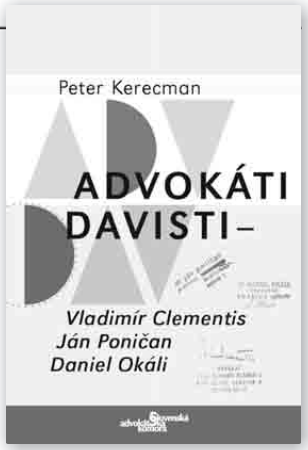
JUDr. Aleš Linhart, Ph.D.
Medze predzmluvnej zodpovednosti podľa o. z. a výkladová prax súdov
Príspevok sa zameriava na porovnanie praxe rozhodovania českých súdov pri posudzovaní tzv. predzmluvnej zodpovednosti, známej ako zásady *culpa in contrahendo*, pred a po prijatí nového českého občianskeho zákonníka, ktorý tento inštitút do právneho poriadku Českej republiky explicitne zakotvil. Na podklade judikatúry autor uzatvára, že nový občiansky zákonník nadväzuje na existujúcu judikatúru a stav súkromného práva. Podstatné rozdiely vníma v rozsahu priznanej náhrady škody a ďalej v explicitnom rozšírení časovej pôsobnosti aj na obdobie pred samotným uzavretím zmluvy.

JUDr. Monika Novotná
Rozhodovanie o neplatnosti uznesenia orgánu obchodnej korporácie v intenciách základných zásad súkromného práva
Autorka sa vo svojom príspevku zamýšľa nad možnosťou aplikácie základných zásad občianskeho zákonníka (vyjadrených v §§ 2,3 a 6 o. z.) pri rozhodovaní o prípustnosti dovolania sa neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia v zmysle taxatívnych ustanovení zákona o obchodných korporáciách. Predmetom záujmu autorky sú prípady, kedy pri hlasovaní dôjde k porušeniu súkromnoprávnej dohody medzi akcionármi, resp. účastníkmi zmluvy, v dôsledku skutočnosti, že jeden z účastníkov svoju povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy poruší alebo bude hlasovať na valnom zhromaždení v rozpore s touto zmluvou.

JUDr. Dominika Skuráková
kancelária SAK

DO VAŠEJ KNIŽNICE

ADVOKÁTI DAVISTI – Vladimír Clementis, Ján Poničan, Daniel Okáli

KERECMAN, P.: **ADVOKÁTI DAVISTI – Vladimír Clementis, Ján Poničan, Daniel Okáli.** Slovenská advokátska komora, Bratislava, 2017, 461 s.

Slovenská advokátska komora si zasluhuje veľké uznanie za publikačnú činnosť, ktorú hojnou mierou pravidelne podporuje. Mám na mysli tú časť spisby, ktorá sa díva *do vnútra* advokácie, do jej hlbín z historickej perspektívy, a tak i na jej jednotlivých predstaviteľov.

Už niekoľko rokov sú nielen advokátskej verejnosti ponúkané stále nové tituly, ktorými sa pripomínajú veľké osobnosti slovenskej advokácie a zároveň umenia, politiky a kultúry. Spomeniem niektoré – Pavol Országh Hviezdoslav, Janko Jesenský, Ivan Horváth. V tejto téme publikačne najtvorivejší advokát, Peter Kerecman, pridal ďalší titul. Tentoraz ide o tri významné postavy slovenskej nedávnej histórie, literatúry, politiky i kultúry, a pritom predstaviteľov slovenskej advokácie. Vladimír Clementis, Ján Poničan a Daniel Okáli sú predstavení v novej knihe spoločne, najmä vďaka svojej previazanosti s fenoménom DAV. DAV bol pôvodne slovenskou revue pre literatúru, vedu, politiku a umenie, založenou v Prahe v roku 1924.

Kniha má svoje úvodné slová, jednak od predsedu Slovenskej advokátskej komory, Ľubomíra Hrežďoviča, od priameho potomka Daniela Okáliho, syna Ivana, od predstaviteľa Ústavu slovenskej literatúry SAV, Karola Csibu, i od advokáta – spisovateľa Antona Blahu. Záber každého vždy hlbšie a hlbšie usadí čitateľa do témy, ktorú autor ponúka vo svojej rozsiahlej knihe. Možno *najhlbšie usadenie* spôsobuje pripomenutie strastných reálií Vlada Clementisa Antonom Blahom, vtedy je čitateľovi už úplne jasné, že môže čakať všetky stupne jasu i temna.

Zo zoznamu použitej literatúry je zreteľné, že autor nadväzuje na vedecké, odborné, publicistické i literárne pramene, (dokonca využíva aj nepublikovaný rukopis – Okáli, D.: *Z môjho života* a spomienky niekoľkých príbuzných) dotýkajúce sa Clementisa, Poničana a Okáliho.

Veľmi cenné sú rozmanité archívne dokumenty, dokladajúce ich pôsobenie najmä ako advokátov. Cieľom autora je prizrieť sa na Davistov ako na predstaviteľov slovenskej advokácie. Postupne odvíja osobný príbeh každého z nich, od rodinného zázemia a počiatkov štúdia, aby ich spojil v Prahe. Úzke pražské spojenie predstavovala Právnická fakulta Univerzity Karlovy, ďalej v dnešnom ponímaní internát – vtedy Štefánikova kolej, ich spolková činnosť v Detvane a vo Voľnom združení študentov socialistov zo Slovenska, literárna činnosť v časopisoch *Svojeť* a *Mladé Slovensko*, no a prirodzene *DAV*.

Podstatný priestor je venovaný ich aktivitám v advokácii, ako koncipientom i v postavení advokátov. Je to text priam výlučne určený pre právnikov, keď sleduje jednotlivé prípady, preberanie obhajob, prípravy a priebehy pojednávaní, no je v tom aj kus našej reality v danom období. Keďže šlo zároveň o majstrov slova, v knihe je aj mnoho ukážok z ich tvorby, literárnej, i tej z parlamentu. Autor knihy sa zameral na Davistov – advokátov, predovšetkým na Clementisa, Okáliho a Poničana, ale niekoľko pasáží venoval aj ďalším Davistom – advokátom, Danielovi Obtulovičovi a Gustávovi Husákovi.

Je veľmi zaujímavé sledovať Clementisa (1902 – 1952), Okáliho (1903 – 1983) a Poničana (1902 – 1978) – od počiatkov ich verejného pôsobenia, v advokácii i mimo nej, počas ich celej životnej púte. Boli to veľmi viditeľní páni, takí viditeľní, že ešte aj dnes sa na nich dívame. A nielen preto, že *práve advokátske povolanie im (Davistom) umožnilo účinne a právnymi prostriedkami vplývať na vývoj spoločnosti, hoci spoločnosť možno viac vnímala ich pôsobenie umelecké a politické* (s. 404). Oni sú naše 20. storočie.

Vyrástli a mužneli v dobe veľkých zmien, ktoré naberali na obrátkach. Zvučne sa zapájali do umenia, publicistiky, sociálnej témy, politickej sféry, do spoločenských premien, popri tom denne *advokáčili*, pôsobili aj v orgánoch organizácie advokácie, napokon po vojne tiež vo vysokých štátnych funkciách. Potom, v roku 1951, nasledovalo zatknutie, vyšetrovanie a odsúdenie. V decembri 1952 bol popravený Vladimír Clementis. V procese s buržoáznymi nacionalistami v roku 1954 bol časopis *DAV* označený ako jadro, okolo ktorého sa v roku 1930 zoskupila skupina buržoáznych nacionalistov na čele s Clementisom – Novomeský, Okáli, Horváth a neskôr aj Husák (s. 387). Obžalovaní boli uznaní vinnými z trestného činu velezrady a sabotáže. Nasledoval výkon trestu, potom v roku 1960 prepustenie a rehabilitácia.

Čitateľovi je ponúknutých veľa podnetov na rozmýšľanie, lebo sa ho hlboko dotknú tieto životné osudy, ktoré zaznamenali všetky stupne jasu i temna. A asi mu aj hlava klesne trocha hlbšie do dlaní pri uvažovaní, ako to s nami bude ďalej.

JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.
Právnická fakulta Trnavskej univerzity

Advokáti Davisti: Daniel Okáli
(3. časť)

Davistické hnutie predstavuje významnú kapitolu v moderných dejinách Slovenska. Slovo DAV označuje viac než len časopis toho istého názvu. Myslia sa ním davisti ako celok, skupina umelecká i politická, davizmus ako výrazne vyhranené myšlienkové hnutie a ovzdušie vyvolávajúce rozruch a pohyb v celom umeleckom dianí na Slovensku. Časopis DAV založili v Prahe v roku 1924 študenti práva – budúci advokáti Vladimír Clementis, Daniel Okáli, Ján Poničan, Ľudovít Obtulovič a študenti filozofie Eduard Urx, Andrej Sirácky a Alexander Križka. Neskôr k nim pribudol Gustáv Husák, ktorý sa tiež stal advokátom. Písmená D, A, V sú začiatočnými písmenami krstných mien Clementisa, Siráckeho a Okáliho. Daniel Okáli, literárny kritik, básnik a prozaik, pôsobil v advokácii devätnásť rokov, bol i podpredsedom Advokátskej komory v Bratislave.

Zatknutie a odsúdenie Davistov

Okáli na svoje zatknutie spomína: *„Svitla nedeľa 4. februára 1951. Ráno vybral som sa na prechádzku do Horského parku. Stúpajúc hore do kopca ozval sa výstražne šiesty zmysel. Nútil ma obzrieť sa. A zočil som dvoch v civile oblečených „pánov“, ako si to šinú za mnou. Pred domom jeden z nich pristúpil ku mne, chytil mi rameno a chcel ma vtiahnuť bez slova do stojaceho auta. Tak ako to praktizujú gangstri. Vytrhol som sa mu, ohradil sa a vošiel do domu. O krátky čas prišiel dôstojník, riadne sa pred zavretými vchodovými dverami legitimoval a prehlásil, že má príkaz na moje zatknutie. Upozornil som ho, že som poslancom SNR, bez zrušenia imunity nemôžem byť zaistený. Trval na svojom, veď pre nich žiadne zákony neplatili. A tak som sa rozlúčil s manželkou. Chovala sa statočne. Len na tvári mala taký desivý výraz, aký má obeť, keď pred vraždou pozerá do očú vraha. Na tvár jej vystúpili tmavočervené a fialové škvrny a smrteľný strach jej opanoval tvár. V aute mi na oči uviazali ručník a viezli ma do neznáma.“*[84]

Vypočúvaný bol v Ruzyni, Kolodejoch. Vyšetrovacia väzba trvala vyše troch rokov, vyšetrovatelia si vynútili priznanie. Obidvoch jeho synov vylúčili zo štúdia a zaradili na dva roky do trestného armádneho útvaru do bane na Ostravsku, kde dobývali uhlie. Pätnásťročnú dcéru vylúčili zo školy a nasadili do učňovského pomeru v bratislavskej Tesle. Podobne pokračovali proti jeho bratovi a jeho deťom.[85]

Pojednávanie v trestnej veci obžalovaného Gustáva Husáka a spol. pred Najvyšším súdom v Prahe vedenej (sp. zn. 1 T 15/54) sa začalo ráno 21. 4. 1954 v porotnej miestnosti Justičného paláca v Bratislave; verejnosť bola vylúčená.

Daniel Okáli, povereník vnútra, počas prejavu k účastníkom ZNB v r. 1948 v Poprade. Foto Spravodajská agentúra Slovenska. (Slovenská národná knižnica, Lit. archív Martin; SO 5/8)

Predsedom senátu bol dr. Juraj Uhrín, predseda Krajského súdu v Bratislave, prísediacimi Matej Chebeň, referent ONV v Ružomberku a Michal Kekeňák, tajomník KNV v Košiciach. Obžalobcom bol Ladislav Gešo, absolvent Právnickej školy pracujúcich, námestník generálneho prokurátora, neskôr poverenik spravodlivosti. Obžalovaných obhajovali *ex offo* ustanovení košickí advokáti: Husáka dr. Konrád Glatz, Novomeského a Okáliho dr. Mikuláš Gaško, Holdoša a Horvátha dr. Štefan Fenyeš. Obžalobu, obhajcov, zloženie senátu i výšku trestov vopred schválilo predsedníctvo Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska (4. 3. 1954). Úlohou súdu bolo svojim rozsudkom pretransformovať stranícke rozhodnutie do právej formy.[86]

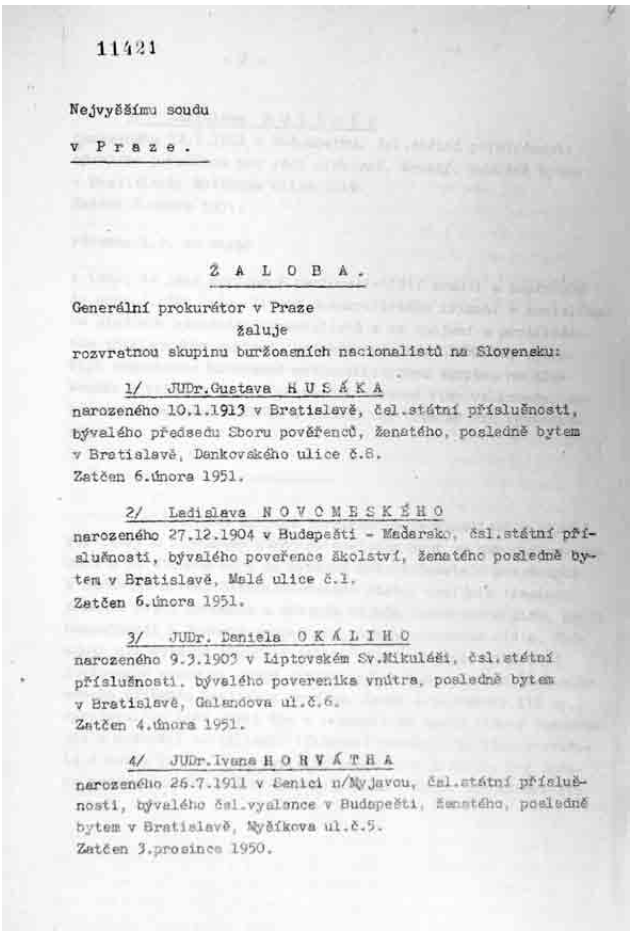
Podľa obžaloby sa všetci obžalovaní mali dopustiť trestného činu velezrady a sabotáže a to tým, že na základe dohody v Londýne v roku 1944 sa mali usilovať znemožniť vytvorenie jednotného štátu Čechov a Slovákov s centrálnym zákonodarstvom a centrálnou vládou, a tým, že sa mali dohodnúť s imperialistickými agentami Lettrichom, Ursínim a ďalšími na izolácii Slovenska a rozbití jednoty štátu.

Okáli spomína: *„A tak uvedeného súdneho dňa stáli sme pred Najvyšším súdom piati: Laco Novomeský, Gusto Husák, Ivan Horváth, Laco Holdoš a moja maličkosť a rapotali sme. Hanebne a zbabele. Kydali hanu na seba i na druhých* (...) *práve tak, ako zbabelý prokurátor a predseda senátu, jeho prísediaci a obhajcovia, ktorí hájili iba svoju mizernú existenciu. Lenže rakovina zbabelosti nenakazila Gusta Husáka. On jediný sa opovážil vzoprieť sa proti obludnej obžalobe.“*[87] Dr. Mikuláš Gaško v záverečnej reči vo vzťahu k Okálimu žiadal, aby pri výmere trestov bolo zohľadnené, že nebol vodcom skupiny a neodporúčal uloženie trestu smrti.

Všetci obžalovaní boli (rozsudkom z 24. 4. 1954) uznaní vinnými v zmysle obžaloby. Gustávovi Husákovi bol uložený trest odňatia slobody na doživotie, Ivanovi Horváthovi na 22 rokov, Danielovi Okálimu na 18 rokov, Ladislavovi Holdošovi na 13 rokov a Ladislavovi Novomeskému na 10 rokov. Rozsudok popisuje vznik skupiny buržoáznych nacionalistov, ktorý datuje do roku 1930, keď sa okolo časopisu DAV zoskupili mladí slovenskí intelektuáli na čele s Clementisom. V časoch Tisovho štátu *„Okályi a Horváth pôsobili ako aktívni advokáti a takto v podstate slúžili tzv. Slovenskému štátu, aby si zabezpečili ničím nerušený život“*, po vojne všetci na výzvu Slánskeho zaujali vysoké postavenie v straníckych a štátnych orgánoch a tam presadzovali svoje nacionalistické snahy.

Výkon trestu Daniela Okáliho

Po vyhlásení rozsudku boli odsúdení eskortovaní v noci do Prahy do väznice na Pankráci.[88] Z Pankráca bol Daniel Okáli 12. 7. 1954 prevezený do Leopoldova. Umiestnený bol v budove tzv. novej samoväzby, v tom čase tu boli väznení i Alexander Mach a Tido J. Gašpar. Z Leopoldova bol Okáli prevezený na Pankrác a odtiaľ do Valdíc. Pracoval pri navliekaní špendlíkov a vláseniek, potom v stolárskej dielni. Korešpondencia podliehala cenzúre. Prvé návštevy mal povolené až

11421

Nejvyššímu soudu

v Praze.

ŽALOBA.

Generální prokurátor v Praze
žaluje
rozvratnou skupinu buržoasních nacionalistů na Slovensku:

1/ JUDr.Gustava HUSÁKA
narozeného 10.1.1913 v Bratislavě, čsl.státní příslušnosti, bývalého předsedu Sboru pověřenců, ženatého, posledně bytem v Bratislavě, Denkovského ulice č.8.
Zatčen 6.února 1951.

2/ Ladislava NOVOMESKÉHO
narozeného 27.12.1904 v Budapešti - Maďarsko, čsl.státní příslušnosti, bývalého pověřence školství, ženatého posledně bytem v Bratislavě, Malé ulice č.1.
Zatčen 6.února 1951.

3/ JUDr. Daniela OKÁLIHO
narozeného 9.3.1903 v Liptovském Sv.Mikuláši, čsl.státní příslušnosti, bývalého poverenika vnútra, posledně bytem v Bratislavě, Galandova ul.č.6.
Zatčen 4.února 1951.

4/ JUDr.Ivana HORVÁTHA
narozeného 26.7.1911 v Šenici n/Myjavou, čsl.státní příslušnosti, bývalého čsl.vyslance v Budapešti, ženatého, posledně bytem v Bratislavě, Myšíkova ul.č.5.
Zatčen 3.prosince 1950.

Obžaloba proti G. Husákovi a spol.
(NA Praha, f. Politický sekretariát ÚV KSČ, šk. č. 77 a. j. 201, bod č. 19)

po štyroch rokoch.[89] Popri tom pracoval Okáli aj ako učiteľ slovenčiny na osemročnej strednej škole zriadenej pri nápravno-pracovnom tábore, pôsobil vo väzenskom literárnom a šachovom krúžku.

Okáli na väzenie a túžbu po slobode spomína: *„Nádeje sa vkrádali do snov. A opakovali sa v typickom väzenskom sne: stojím vedľa železničnej trate a čakám na rýchlik, ktorý by ma zaviezol domov. Z diaľky sa ozýva rachot vlaku. Čakám v nádeji, že sa pre mňa zastaví. Čakám márne. Rýchlik prehrmí a znovu bezradne stojím a slzy sa mi tisnú do očí. A predsa len zastavil.“*[90]

Okáli bol prepustený na základe amnestie prezidenta Novotného 10. 5. 1960. Bol väznený viac ako deväť rokov a tri mesiace, najdlhšie spomedzi buržoáznych nacionalistov. Po prepustení bol zaradený na prácu najprv do stolárskeho závodu, potom ako mzdový referent do Tatra, n. p., kde pracoval až polovice roku 1963.[91]

Rehabilitácia Daniela Okáliho

Rozsudok nad skupinou Gustáv Husák a spol. bol zrušený na základe sťažnosti pre porušenie zákona rozsudkom Prezídia Najvyššieho súdu (sp. zn. Prz 9/63) z 28. júna 1963. Súčasne

boli všetci pôvodne odsúdení spod obžaloby oslobodení. Ako vyplýva z jeho odôvodnenia, v pôvodnom konaní došlo k porušeniu základných princípov trestného procesu, k porušeniu práv obhajoby, výpovede obžalovaných boli dielom vyšetrovacích orgánov, obvinení boli k výpovediam nútení fyzickým a psychickým násilím.

Okáli spomína na to, ako bola vykonaná spoločenská rehabilitácia: *„Bolo mi ako právnikovi Vasilom Biľakom, tajomníkom pre ideológiu, ponúknuté miesto vedúceho krajského združenia advokátov. Miesto som neprijal a požiadal som o pridelenie do Literárneho ústavu SAV. Mal som 60 rokov, vrátil som sa k starej láske literatúre.“*[92] Daniel Okáli tu pôsobil do roku 1972, obhájil hodnosť kandidáta vied o umení, napísal viacero kníh z oblasti literárnej kritiky a bol i podpredsedom Matice Slovenskej. Ešte i v 70. rokoch za ním prichádzali bývalí klienti zo Skalice.[93] K právu sa vrátil ešte ako člen komisie pre prípravu federácie v roku 1968, čo vnímal ako „historickú satisfakciu“.[94]

V roku 1979 odišiel na dôchodok, žil v Bratislave, kde zomrel 23. 11. 1987.

Záver

Daniel Okáli ako advokát nadviazal na tradičné hodnoty advokácie, patril ku kultúrnej elite národa svojej doby. Práve advokátske povolanie mu umožnilo účinne a právnymi prostriedkami vplývať na vývoj spoločnosti, hoci spoločnosť možno viac vnímala jeho pôsobenie umelecké a neskôr politické.

Pre Okáliho ako umelca bolo vždy charakteristické, že *„viacej dbal na umenie, ako na heslá proletkultu, ktoré si pražská slovenská moderna postavila do svojho programu. Netvoril ľahko, vedel byť duchaplným a to, čo uverejnil, číta sa rozhodne s úľubou“*.[95]

Poznámky

84 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
85 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
86 ŠTEFANICA, J.: Trestnoprávne aspekty obžaloby a rozsudku v prípade Gustáv Husák a spol. (1954). In.: KINČOK, B. a kol.: Gustáv Husák a jeho doba. Ústav pamäti národa, 2015, s. 374.
87 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
88 KINČOK, B.: Výkon trestu v prípade tzv. slovenských buržoáznych nacionalistov – Gustáv Husák a spol. 1954 – 1960. Pamäť národa č. 3/2015, s. 3 – 26.
89 Tamtež.
90 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
91 Biografické kalendárium Daniela Okáliho. In.: ROSENBAUM, K. (ed.): Daniel Okáli 1903 – 1973. Zborník na 70. narodeniny dr. Daniela Okáliho, CSc., prvého podpredsedu Matice Slovenskej. Matica Slovenská, Martin, 1973, s. 110.
92 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
93 Spomienky Ivana Okáliho.
94 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
95 Citované podľa DRUG, Š.: Červená sedmička nastupuje. O Davistoch netradične. Smena, Bratislava, 1984, s. 385.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

POZVÁNKA

2. ročník bedmintonového turnaja mužov a žien Slovenskej advokátskej komory

Dátum konania: 12. mája 2017 (piatok) 16:30 – 19:30 h
Miesto konania: areál športového klubu ELFO CLUB, Družstevná 396, 900 45 Malinovo, *www.elfoclub.sk*
Termín na doručenie prihlášok: 7. máj 2017
Hrací systém: hrá sa podľa počtu hráčov DVOJHRY muži, ženy, na dva víťazné sety do 21 bodov
Štartovné: 15 eur – platí sa na mieste
Prihlásenie na turnaj: jednotlivec, páry – elektronicky u organizátora

Plastové košíky zabezpečí organizátor. Na základe požiadavky hráčov bude možné dohodnúť sa na hru štvorhry alebo mix. Každý hráč hrá na vlastnú zodpovednosť. Pre víťazov turnaja sú pripravené vecné ceny. Pre hráčov bude po turnaji pripravené občerstvenie vo forme kompletnej večere s nealkoholickým nápojom.

Kontakt na organizátora: JUDr. Eva Krištofiaková, *ekristofiak@gmail.com*, tel. 0905 977 956

POZVÁNKA

Rada pre práva dieťaťa – Slovenská republika, Trnava
v spolupráci s partnermi a so
Slovenskou advokátskou komorou
Vás pozývajú na

SVETOVÚ VEDECKÚ KONFERENCIU

DETI V SIETI:
sociálne, právne a medicínske dôsledky
emočného zneužívania detí
2017

Dátum: 4. máj 2017
Miesto konania: Hotel Crowne Plaza, Bratislava

Tematické zameranie príspevkov:

- Emočné zneužívanie, mentálna manipulácia a disociatívne poruchy detí
- Sociálna práca s deťmi v krízovom prostredí
- Právne dôsledky rodiny v kríze
- Medicínske dôsledky zneužívania detí v rodičovských konfliktoch
- Deti a médiá: riziká a príležitosti

Cieľom konferencie je prezentácia a transfer aktuálnych poznatkov a skúseností z oblasti ochrany duševného zdravia a harmonického vývoja detí.
Konferenčný poplatok pre účastníkov bez príspevkov v hlavnej konferenčnej sále je **45 eur**. Poplatok treba uhradiť priamo na konferencii alebo prevodom na účet:
IBAN SK25 1100 0000 0029 2088 8013
BIC (SWIFT) TATRSKBX
V prípade otázok kontaktujte sekretariát konferencie:
Ing. Štefánia Kruľová: *secretary@pravadeti.sk*

Rámcový program konferencie:
8:00 Prezencia — 9:00 Otvorenie — 9:30 Hlavný referát a rozprava k nemu — 11:30 Prednášky — 12:30 Obed — 13:30 Prednášky — 14:30 Prihlásené príspevky

Elektronická prihláška:
https://goo.gl/forms/INpAgzKnm0SHO8qW2

Podrobnejšie informácie nájdete na webovej stránke Slovenskej advokátskej komory ***www.sak.sk*** v časti ***Správy***.

Bulletin slovenskej advokácie
CENNÍK INZERCIE NA ROK 2017

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez ..... 800 eur
Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 1 600 eur
Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.
Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 2 400 eur
Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zľavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia ..... 5 %
3 uverejnenia ..... 10 %
4 a viac uverejnení ..... 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks
Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom. Maximálna veľkosť je formát A4.

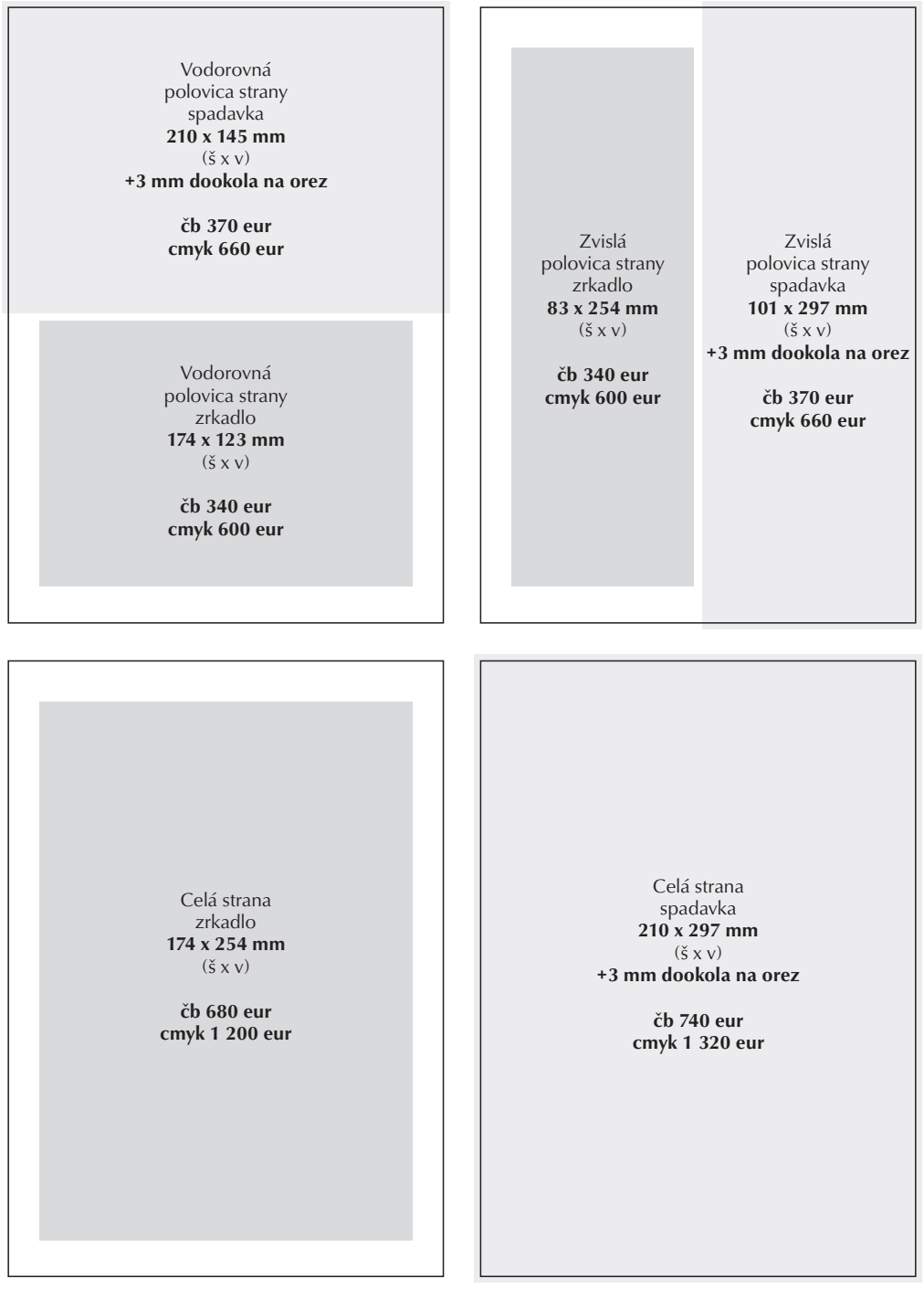
Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom **je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátlačok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %.

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 800 ks

Redakčná rada:
JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
doc. JUDr. Marek Števček, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:
PhDr. Naďa Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk
Administrácia:
Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:
Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:
Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10
ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 22. 3. 2017
Uzávierka redakčnej časti: 12. 4. 2017
Toto číslo vyšlo 25. 4. 2017

Slovenská advokátska komora

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný. Odborný článok nesmie byť popisný a svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzititulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:

   Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí prklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujte s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzititulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Slovenská advokátska komora

bulletin slovenskej advokácie